

วาระแห่งชาติ

ฯ สักรีมมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

National Agenda : Human rights for mobilizing "Thailand 4.0" Policy for sustainable development

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
กระทรวงยุติธรรม

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	
1.1 เจตนารมณ์	4
1.2 หลักการและเหตุผล	5
1.3 วัตถุประสงค์	7
1.4 คำนิยาม	7
1.5 ระยะเวลาของการประกาศวาระแห่งชาติ	7
1.6 ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนให้วาระแห่งชาติประสบความสำเร็จ	8
1.7 กลุ่มเป้าหมาย	9
1.8 การติดตามและประเมินผล	9
1.9 ประโยชน์ที่ได้รับ	9
1.10 ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน	10
ส่วนที่ 2 สิทธิมนุษยชน	
2.1 แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน	12
2.2 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	17
ส่วนที่ 3 นโยบาย สถานการณ์และกลไกสำคัญด้านสิทธิมนุษยชน	
3.1 นโยบายสำคัญทั้งในและต่างประเทศ	
3.1.1 นโยบายในระดับชาติของประเทศไทย	24
3.1.2 มาตรฐานสากล	30
3.1.3 ถอดบทเรียนหน่วยงานที่จัดทำวาระแห่งชาติ	32
3.2 สถานการณ์สิทธิมนุษยชน	
3.2.1 ความก้าวหน้า สิ่งที่ยังไม่ประสบความสำเร็จและต้องเร่งเพิ่มขีดความสามารถด้านสิทธิมนุษยชนจากผลประเมินแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	35
3.2.2 ข้อเสนอจากประเทศต่าง ๆ จากผลของการรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) และประเทศไทยรับไปปฏิบัติ	39
3.2.3 สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่สำคัญและกระทบต่อความเชื่อมั่น ภาพลักษณ์ของประเทศไทย	45
3.2.4 การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนจากการลงพื้นที่	46
3.3 กลไกการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย	61
ส่วนที่ 4 กระบวนการ ขั้นตอน และสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจัดทำวาระแห่งชาติ	
4.1 กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำวาระแห่งชาติ	66
4.2 สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจัดทำวาระแห่งชาติ	68
ส่วนที่ 5 ทิศทางของวาระแห่งชาติ	73
ส่วนที่ 6 การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ	81

ส่วนที่ 1

บทนำ

ส่วนที่ 1 บทนำ

1.1 เจตนารมณ์

ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้และขอน้อมนำพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 ที่พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างของการช่วยเหลือประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเสมอภาค เท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ จะเห็นได้จากพระราชกรณียกิจที่พระองค์ได้ทรงลงพื้นที่ในถิ่นทุรกันดารทั่วทุกแห่งของประเทศไทย อย่างไม่ทรงเห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย หรือย่อท้อต่อความยากลำบาก เพียงเพราะประสงค์ให้คนไทยทุกหมู่เหล่ามีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความสุข ย่อมแสดงให้เห็นว่า พระองค์ทรงคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เห็นคุณค่าของคนตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ยังทรงเป็นแบบอย่างในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชน ในการเข้าใจการพัฒนาคน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เมื่อมนุษย์อยู่ดีกินดีแล้ว ก็จะเป็นฟันเฟืองในการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ที่ได้รื้อฟื้นหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นกรอบนโยบายในการนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน พร้อมกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแบบมีนวัตกรรม ภายใต้ Model Thailand 4.0 เพื่อก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว อีกทั้งยังเป็นประเทศที่เคารพในสิทธิ หน้าที่ซึ่งกันและกัน ที่จะส่งผลให้ประเทศไทยเกิดความร่มเย็น เป็นปกติสุข นำความเจริญทุกด้านมาสู่ประเทศอย่างยั่งยืนตลอดไป ซึ่งการพัฒนาประเทศให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิภาพสูงสุดคงไม่อาจจะเลยมิติสิทธิมนุษยชนไปได้ที่จะมาช่วยเติมเต็ม เสริม หรือเพิ่มขีดความสามารถไปพร้อมกัน

นับตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2559 สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ทรงตอบรับการขึ้นทรงราชย์เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 10 สืบสันตติวงศ์ แห่งราชวงศ์จักรี ได้ทรงเจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ 9 ในการสนองพระราชปณิธานบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่อาณาประชาราษฎร์และสานต่อ “ศาสตร์พระราชา” ให้ยังคงอยู่เพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวไทยทั้งปวง ซึ่งพระราชกรณียกิจที่ผ่านมาทั้งที่ทรงปฏิบัติแทนพระองค์และทรงปฏิบัติในส่วนพระองค์เอง ล้วนมีการสร้างสรรค์ความผาสุก สงบสุขแก่ประชาชน นำความเจริญ ปลอดภัยและความมั่นคงมาสู่ประเทศ เช่น ด้านการแพทย์และสาธารณสุข การศาล การสังคมสงเคราะห์ การพระศาสนา การต่างประเทศและการศึกษา ฯลฯ¹ รวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ ทุกพระองค์ที่ร่วมสานต่อพระราชปณิธานด้วยเช่นกัน

เพื่อร่วมแสดงเจตนารมณ์และความมุ่งมั่นในการร่วมมือกัน ทำให้สังคมไทยเป็นสังคมที่เคารพในสิทธิและหน้าที่ เห็นอกเห็นใจกัน ไม่ไปละเมิดสิทธิผู้อื่น ทำให้การแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมีแนวโน้มลดลง อันจะนำประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง โดยนำหลักสิทธิมนุษยชนมาเป็นกรอบแนวทางการดำเนินงาน ผ่านการนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในแต่ละฉบับที่รัฐบาลได้ประกาศใช้ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ที่จะช่วยร่วมสืบสานพระราชปณิธานถวายเป็นพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ให้เป็นแบบอย่างและพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนของประเทศสืบไป

¹พระราชประวัติ สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร <http://www.coi.go.th/day/pbr/pbr.html> ข้อมูลจากสำนักงานศาลยุติธรรม

1.2 หลักการและเหตุผล

กระแสการตื่นตัวของประชาคมโลกและสังคมประชาธิปไตยของประเทศไทย ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนมากยิ่งขึ้น ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าภารกิจในด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและสิ่งแวดล้อม ทำให้ประเทศไทยจะต้องหันมาให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจังเพื่อแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ที่ดีของไทยและได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ ประกอบกับประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติใน **ลำดับที่ 55** และยังเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาหลักระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนมาถึง **7 ฉบับ²** จากทั้งหมด 9 ฉบับ ทำให้ต้องปฏิบัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและเกิดพันธะผูกพันในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติตามสันติสัญญา ได้แก่ การประกันให้เกิดสิทธิ การปฏิบัติให้เกิดสิทธิ การเผยแพร่หลักการของสิทธิและการจัดทำรายงานประเทศเพื่อเสนอต่อองค์การสหประชาชาติ รวมถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานหรือข้อตกลงต่าง ๆ จากการประชุมระดับโลก

ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทยจึงได้นำหลักการของ “สิทธิมนุษยชน” บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2540 ฉบับปี พ.ศ. 2550 และฉบับชั่วคราว ปี พ.ศ. 2557 และที่สำคัญฉบับปี พ.ศ.2560 ยังคงมีการบัญญัติในเรื่องสิทธิเสรีภาพ สิทธิมนุษยชนของปวงชนชาวไทย เช่นเดิม เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ยั่งยืน โดยเฉพาะในมาตรา 4 บัญญัติ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย และยังมีหมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยและเพิ่มหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม อีกทั้ง รัฐบาลยังได้ประกาศใช้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาแล้วถึง 3 ฉบับ เพื่อส่งเสริม คุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชน โดยฉบับล่าสุด คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2557 เห็นชอบและประกาศใช้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ. 2557-2561) ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการทำให้

“สังคมไทย เป็นสังคมแห่งการส่งเสริม สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข”

ทั้งนี้ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กำหนดนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนครอบคลุม 11 ด้าน 15 กลุ่มเป้าหมาย³ ที่เป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางทางสังคมต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อผลักดันให้ทุกภาคส่วนนำแผนสิทธิมนุษยชนไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในมิติการป้องกัน คุ้มครอง พัฒนากฎหมายและกลไกทางกฎหมาย รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายและการพัฒนาเครือข่ายเพื่อส่งเสริม คุ้มครองสิทธิมนุษยชน แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามออกนโยบายและส่งเสริมในเรื่องต่าง ๆ ด้านสิทธิมนุษยชน แต่สถานการณ์ ณ ปัจจุบันก็ยังเกิดการละเมิดสิทธิอยู่อย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากการเกิดอาชญากรรม สถานการณ์ทางการเมือง ที่ส่งผลให้เกิดกระแสในด้านลบเกี่ยวกับการ

² สันติสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี จำนวน 7 ฉบับ ได้แก่ 1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง 2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม 3) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ 4) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก 5) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ 6) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอันที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี 7) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ

³ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) นโยบายใน 11 ด้าน ได้แก่ (1) สาธารณสุข (2) การศึกษา (3) เศรษฐกิจ (4) ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (5) ที่อยู่อาศัย (6) วัฒนธรรมและศาสนา (7) ข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (8) การขนส่ง (9) การเมืองการปกครอง (10) กระบวนการยุติธรรม และ (11) ความมั่นคงทางสังคม ซึ่งครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายใน 15 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้ต้องหา/ผู้ต้องขัง (2) ผู้พิการ (3) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (4) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (5) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (6) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (7) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (8) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (9) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (10) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (11) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (12) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (13) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (14) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม (15) ผู้ต้องหาคดีอาชญากรรม

ละเมิดสิทธิมนุษยชน การแสดงความคิดเห็น เกิดแรงกดดันจากนานาประเทศ ในหลาย ๆ เรื่อง รวมถึง ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ที่ส่งผลให้ประเทศไทยถูกลดอันดับและการทำงานไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งจะกล่าวถึงรายละเอียดในบทถัดไป ประกอบกับการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในบางประเด็นก็ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดที่จะต้องเร่งเพิ่มขีดความสามารถการดำเนินงาน ในช่วงไม่กี่ปีนี้ เพื่อเตรียมการที่จะก้าวไปสู่แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 ต่อไป

นโยบายรัฐบาลในยุคปัจจุบัน ก็มีส่วนส่งเสริม สนับสนุนและผลักดันการดำเนินงานสิทธิมนุษยชนได้เป็นอย่างดี จะเห็นได้จากการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ปี พ.ศ.2560-2579) ที่มุ่งให้ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม “Value-Based Economy” ของประเทศตามโมเดลประเทศไทย 4.0 ควบคู่กันไปด้วย เพื่อให้ประเทศก้าวพ้นกับดักความไม่สมดุล ความเหลื่อมล้ำ และประเทศรายได้ปานกลาง โดยมีสิทธิมนุษยชน มีส่วนสำคัญที่จะมาช่วย เร่ง เสริม และเพิ่มขีดความสามารถของการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เพื่อไปสู่ “สังคมที่พอเพียง” คือ (1) สังคมที่เป็นธรรม เท่าเทียม เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (2) สังคมแห่งโอกาส ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน (3) สังคมที่สามารถ เติบโตตามศักยภาพที่มีและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถที่มี (4) สังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปัน คือ Caring & Sharing Society โดยมี 3 ประเด็นที่สำคัญ คือ

(1) เป็นจุดเริ่มต้นของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรม

(2) เป็น “Reform in Action” ที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและการพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อมๆ กัน

(3) เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนภายใต้แนวคิด “ประชารัฐ” โดยเป็นประชารัฐที่ผนึกกำลังกับเครือข่ายพันธมิตรทางธุรกิจ การวิจัยพัฒนา และบุคลากรระดับโลก ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของการ “รู้จักเดิม รู้จักพอ และรู้จักปัน”

ดังนั้น เพื่อเป็นการน้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร ที่ทรงเป็นแบบอย่างในเรื่องสิทธิมนุษยชน มาเป็นต้นแบบการทำงานเพื่อให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในเรื่อง สิทธิและเสรีภาพ เกิดผลในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม แล้วยังช่วยลดปัญหาการละเมิดสิทธิ เพื่อสร้างสังคมแห่งความสงบสุข และพอเพียง จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อเป็นพลังที่เข้มแข็งในการทำงาน ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลไทย โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานกลาง จึงได้ประกาศวาระแห่งชาติ ภายใต้ยุทธวิธี “สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ขึ้น เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการไปสู่เป้าหมายในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ปี พ.ศ. 2560-2579) ที่มุ่งให้ประเทศไทย จะต้องมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปพร้อมกับการช่วยสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแบบมีนวัตกรรมภายใต้โมเดล ประเทศไทย 4.0 โดยนำมิติด้านสิทธิมนุษยชน มาช่วยเร่ง เสริม สนับสนุนการดำเนินงาน อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มขีดความสามารถขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดให้มีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น และยังเป็น ผลงานชิ้นสำคัญของรัฐบาลไทยชิ้นหนึ่งที่จะส่งเสริมภาพลักษณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในเวทีระหว่างประเทศในฐานะสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ที่สุดท้ายก็จะไปสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ตามกรอบขององค์การสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals - SDGs) ที่ให้ทุกประเทศจะต้องดำเนินการทั้งระดับชาติและระดับสากลร่วมกัน ในวาระแห่ง

การพัฒนาของโลกในอีก 15 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2016-2030) จึงน่าจะถึงเวลาแล้ว ที่ประเทศไทยจะยกระดับสิทธิมนุษยชนให้เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อไป

1.3 วัตถุประสงค์

(1) เพื่อนำพระราชกรณียกิจรัชกาลที่ 9 และการสืบสานพระราชปณิธานในรัชกาลที่ 10 ที่ทรงเป็นแบบอย่างของการช่วยเหลือประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเสมอภาค เท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนโดยแท้จริง

(2) เพื่อนำมิติสิทธิมนุษยชนมาช่วยส่งเสริม สนับสนุนและเพิ่มขีดความสามารถของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ควบคู่กับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแบบมีนวัตกรรม ตามกรอบ Thailand 4.0 ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

(3) เพื่อร่วมมือกันกับทุกภาคส่วนจัดกิจกรรมรวมพลังประกาศวาระแห่งชาติและช่วยกันลดปัญหาการละเมิดในสังคมไทย

(4) เพื่อกระตุ้นให้ประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตระหนักและเห็นความสำคัญในสิทธิมนุษยชน (สิทธิ หน้าที่ การเคารพสิทธิผู้อื่นและไม่ไปละเมิดสิทธิซึ่งกันและกัน) นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

(5) เพื่อให้เรื่อง “สิทธิมนุษยชน” เป็นนโยบายในระดับชาติ โดยการส่งเสริมให้นำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ ทั้งในมิติการป้องกัน ค้ำครอง พัฒนากฎหมายและพัฒนาเครือข่ายสิทธิมนุษยชน

1.4 คำนิยาม

(1) **สิทธิมนุษยชน (Human Rights)** หมายความว่า สิทธิที่มีตามธรรมชาติ ซึ่งติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด โดยมีความเป็นสากลและมีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หรือ กติกา อนุสัญญา ข้อตกลงต่างๆ ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ที่ทุกประเทศทั่วโลกให้การรับรอง⁴

(2) **สิทธิเสรีภาพ (Rights and Liberties)** หมายความว่า สิทธิที่มีการบัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญของประเทศ ของแต่ละรัฐรับรองไว้ ว่าประชาชนจะมีสิทธิ และเสรีภาพ ในเรื่องใด มากน้อย แค่นี้ เพียงใด ขึ้นอยู่กับบริบทสังคมของประเทศนั้นๆ⁵

(3) **หน้าที่ (Duty)** หมายความว่า กิจที่จะต้องทำ หรือควรทำ ด้วยความรับผิดชอบ⁶ เพื่อให้เกิดความสงบสุข และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

(4) **การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable development)** หมายความว่า เป็นการพัฒนากำหนดหนทางหรือวิธีการหรือแนวทางต่าง ๆ ที่จะทำให้ประชาชนมีความมั่นคง มีความสุขในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความสงบสุขในสังคม และมีความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ก่อให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็งได้อย่างแท้จริง

1.5 ระยะเวลาของการประกาศวาระแห่งชาติ

ระยะเวลา 2 ปี (ปี 2561-2562)⁷

⁴ ชุดความรู้สิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สนธิสัญญาหลักระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2552-2556) และฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

⁵ ชุดความรู้สิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สนธิสัญญาหลักระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2552-2556) และฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

⁶ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

1.6 ปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนให้วาระแห่งชาติประสบความสำเร็จ

(1) การเข้าเป็นภาคีสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศสมาชิกลำดับที่ 55 และสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ทำให้เกิดพันธผูกพันที่ประเทศไทยต้องปฏิบัติตามในเรื่องต่าง ๆ

(2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ลำดับรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ.2560 โดยเฉพาะในมาตรา 4 บัญญัติ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยและหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

(3) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ที่มุ่งให้ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์หนึ่งมุ่งเน้นพัฒนาให้ประเทศลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสบนความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

(4) นโยบายรัฐบาล ข้อ 3 ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม... และข้อ 11 การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และเรื่องสิทธิมนุษยชนยังช่วยส่งเสริม สนับสนุนนโยบายในด้านอื่นๆด้วย

(5) รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) ต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับกระทรวงต่างประเทศ เป็นเจ้าภาพร่วมกันในการจัดทำรายงานดังกล่าว ซึ่งเป็นรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในภาพรวม⁸ และเมื่อนำเสนอรายงานแล้ว จะมีประเทศต่างๆ ให้คำแนะนำที่ไทยจะได้นำคำแนะนำที่สามารถรับปฏิบัติได้ตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบมาปรับปรุงและพัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชนของไทยต่อไป

(6) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDGs) เป็นข้อผูกพันสำหรับชาติสมาชิกที่ได้ให้การรับรอง ซึ่งรวมทั้งประเทศไทย โดยเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนดังกล่าวจะถูกใช้เป็นเครื่องกำหนดทิศทางการพัฒนาทั้งของไทยและของโลกนับจากนี้ ระหว่างปี พ.ศ. 2558 - 2573 ครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี โดยประกอบด้วย 17 เป้าหมาย 169 เป้าประสงค์ ครอบคลุมประเด็นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล อันเป็นสามเสาหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีเป้าหมายสูงสุดเพื่อขจัดความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำ โดยไม่ทิ้งใครไว้เบื้องหลัง ไม่ทำลายแหล่งทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้ความสำคัญมากยิ่งขึ้นต่อการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนซึ่งจะต้องร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน⁹

(7) ติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพและมหาวิทยาลัยมหิดล ที่แสดงผลการดำเนินงาน และสิ่งที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อพัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชน ข้อเสนอหนึ่งคือการผลักดันให้เรื่องสิทธิมนุษยชนประกาศเป็นวาระแห่งชาติ

⁷ ระยะเวลาที่ประกาศวาระแห่งชาติ ที่จะช่วยเร่ง เสริม จะเป็นในช่วงปลายปีสุดท้ายของวาระแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2561) และจะเริ่มต้นปีใหม่ในแผนสิทธิมนุษยชนฯ ฉบับที่ 4

⁸ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 คณะผู้แทนไทย นำโดยนายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้นำเสนอรายงานการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยภายใต้กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 ต่อที่ประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ 25 ที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

⁹ เว็บไซต์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ : <http://osthailand.nic.go.th>

1.7 กลุ่มเป้าหมาย

1.7.1 หน่วยงานขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ¹⁰ (Intermediate)

- (1) ส่วนราชการ จำนวน 8,102 แห่ง ประกอบด้วย (1.1) ส่วนกลาง (20 กระทรวง/153 กรม)
- (1.2) ส่วนภูมิภาค 76 จังหวัด (1.3) ส่วนท้องถิ่น 7,853 แห่ง (อบจ. 76 แห่ง เทศบาล 2,266 แห่ง อบต. 5,509 แห่ง กรุงเทพมหานคร 1 แห่ง และพัทยา 1 แห่ง)
- (2) องค์การของรัฐรูปแบบใหม่ (องค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ) 7 แห่ง
- (3) องค์กรศาล องค์กรอื่นและองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ จำนวน 11 แห่ง
- (4) องค์กรภาคเอกชนและภาคประชาชน 300 แห่ง

1.7.2 ประชาชน (Ultimate goal)

- (1) ประชาชนทั่วไป ตระหนักในสิทธิเสรีภาพ หน้าที่ และเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน ไม่ไปละเมิดสิทธิผู้อื่น เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข
- (2) กลุ่มผู้ด้อยโอกาสหรือกลุ่มเสี่ยงต่อการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนได้รับการช่วยเหลือเยียวยาและได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ใน 15 กลุ่มเป้าหมายตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ได้แก่ (1) กลุ่มผู้ต้องหา/ผู้ต้องขัง (2) กลุ่มผู้พำนัโทษ (3) กลุ่มผู้ต้องหาคดีอาญาเสียดิตตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545/กลุ่มผู้ติดยาเสพติดและผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (4) กลุ่มเหยื่อ/ผู้เสียหาย (5) กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ (6) กลุ่มผู้ใช้แรงงาน (7) กลุ่มคนจน/ผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา (8) กลุ่มเกษตรกร (9) กลุ่มผู้สูงอายุ (10) กลุ่มเด็กและเยาวชน (11) กลุ่มสตรี (12) กลุ่มคนพิการ (13) กลุ่มผู้ไร้รัฐ ชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิงหรือผู้นิภัยการสู้รบ (14) กลุ่มที่รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง (15) กลุ่มความหลากหลายทางเพศ/อัตลักษณ์ทางเพศ

1.8 การติดตามและประเมินผล

1.8.1 ติดตาม (Monitoring) ให้หน่วยงานทุกภาคส่วนรายงานผลการดำเนินงาน เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนพฤศจิกายน ประจำปีทุกปี ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีมีการประกาศวาระแห่งชาติแล้ว โดยรายงานพร้อมกับการรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

1.8.2 ประเมินผล (Evaluation) โดยร่วมกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญทำการประเมินผล

1.9 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.9.1 ระดับประเทศ

(1) การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยพัฒนาก้าวหน้าทัดเทียมระดับสากล จากการที่ประเทศไทยมีมาตรการ/เครื่องมือ/กลไกที่เป็นมาตรฐานกลาง เพื่อสร้างหลักประกันที่ดีในการปฏิบัติตามพันธกรณี และข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

(2) ประเทศไทยมีภาพลักษณ์ที่ดีในด้านสิทธิมนุษยชนและได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ

1.9.2 ระดับสังคม

(1) หน่วยงานต่างๆ เห็นความสำคัญของการนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ และเกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในด้านสิทธิมนุษยชน

¹⁰ คู่มือการขับเคลื่อนแผน สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2557 – 2561) ไปสู่การปฏิบัติ โดยปัจจุบันอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้

(2) สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

(3) หน่วยงานจากทุกภาคส่วน ร่วมมือกันป้องกันและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชน และช่วยลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย เนื่องจากสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องและเกี่ยวพันกับทุกหน่วยงานอยู่แล้ว เพียงแต่นำมิติด้านสิทธิมนุษยชนมาเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

(4) สังคมไทยเป็นสังคมที่ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข

1.9.3 ระดับประชาชน

ประชาชนได้รับรู้และตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ไม่ไปละเมิดสิทธิผู้อื่น มีความมั่นคงและมีความสุข

1.10 ค่าใช้จ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน

เป็นไปตามที่รัฐบาลจัดสรรในแต่ละปีงบประมาณให้แต่ละกระทรวง กรม จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เสนอโครงการ/กิจกรรม ดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ตามวาระแห่งชาติฯ และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยดำเนินการในการกิจตนเองและนำมิติด้านสิทธิมนุษยชนมาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2

สิทธิมนุษยชน

ส่วนที่ 2 สิทธิมนุษยชน

2.1 แนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน

2.1.1 ความหมายสิทธิมนุษยชน

ในทางวิชาการมักไม่มีการให้คำนิยามความหมายของสิทธิมนุษยชน ไว้อย่างชัดเจน นอกจากมีการพยายามอธิบายคำปรารภของปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ที่ว่า “โดยที่การยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัว และสิทธิเท่าเทียมกันและโอนมิได้ของบรรดาสมาชิกทั้งหลายแห่งครอบครัวมนุษยชนเป็นหลักการพื้นฐานแห่งอิสรภาพ ความยุติธรรมและสันติภาพโลก” นั้น ด้วยเหตุนี้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ร่วมกับนักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของคำว่า “สิทธิมนุษยชน” ไว้ว่า

สิทธิมนุษยชน คือ เป็นสิทธิประจำตัวของมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรี มีเกียรติศักดิ์ประจำตัว สิทธิมนุษยชนไม่สามารถโอนให้แก่กันได้ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกคนที่ต้องได้รับในฐานะที่เป็นคน ซึ่งทำให้คนๆนั้นมีชีวิตอยู่รอดได้อย่างมีความเหมาะสมแก่ความเป็นคนและสามารถมีการพัฒนาตนเองได้ โดยสิทธิมนุษยชนมี 2 ระดับ (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, 2555)

ระดับแรก	ระดับที่สอง
สิทธิที่ติดตัวคนทุกคนมาแต่เกิดไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ อยู่เหนือกฎหมายและอำนาจใดๆของรัฐทุกรัฐ สิทธิเหล่านี้ได้แก่ สิทธิในชีวิต ห้ามฆ่าหรือทำร้ายต่อชีวิต ห้ามการค้ามนุษย์ ห้ามทรมานอย่างโหดร้าย คนทุกคนมีสิทธิในความเชื่อโนธรรมหรือลัทธิทางศาสนา ทางการเมืองมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และแสดงออกหรือการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น สิทธิมนุษยชนเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายมารองรับ สิทธิเหล่านี้ก็ดำรงอยู่ซึ่ง อย่างน้อยอยู่ในโนธรรมสำนึกถึงบาปบุญคุณโทษที่อยู่ในตัวของแต่ละคน เช่น แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่าการฆ่าคนเป็นความผิดตามกฎหมาย แต่คนทุกคนมีสำนึกรู้ได้เองว่าการฆ่าคนนั้นเป็นสิ่งที่ต้องห้าม เป็นบาปในทางศาสนา เป็นต้น	สิทธิที่ต้องได้รับการรับรองในรูปของกฎหมายหรือต้องได้รับการคุ้มครองโดยรัฐบาล ได้แก่ การได้รับสัญชาติ การมีงานทำ การได้รับความคุ้มครองแรงงาน ความเสมอภาคของหญิงชาย สิทธิของเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ การได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การประกันการว่างงาน การได้รับบริการทางด้านสาธารณสุข การสามารถแสดงออกทางด้านวัฒนธรรมอย่างอิสระ สามารถได้รับความเพลิดเพลินจากศิลปะ วัฒนธรรมในกลุ่มของตน เป็นต้น สิทธิมนุษยชนระดับที่สองนี้ต้องเขียนรับรองไว้ในกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญหรือแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐของแต่ละประเทศเพื่อเป็นหลักประกันว่าคนทุกคนที่อยู่ในรัฐนั้นจะได้รับความคุ้มครองชีวิตความเป็นอยู่ ให้มีความเหมาะสมแก่ความเป็นมนุษย์

2.1.2 ขอบเขตสิทธิมนุษยชน

เมื่อพูดถึงสิทธิมนุษยชน จึงมีความหมายกว้างกว่า “สิทธิ” ตามกฎหมาย นักกฎหมายโดยทั่วไปมักอธิบายว่า “สิทธิ” คือประโยชน์ที่กฎหมายรับรอง ซึ่งเป็นไปตามหลักกฎหมายในขอบเขตที่แคบ ในแง่ที่ว่า คนจะมีสิทธิได้ ต้องมีกฎหมายรับรองไว้เท่านั้น ถ้ากฎหมายไม่เขียนรับรองไว้ย่อมไม่มีสิทธิ หรือไม่ได้รับสิทธิแต่ในแง่ของ

“สิทธิมนุษยชน” นั้นขอบเขตของสิทธิมนุษยชนกว้างกว่าสิ่งที่กฎหมายรับรอง สิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองทั่วโลก ว่าเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์นั้น สามารถจำแนกได้ครอบคลุมสิทธิ 5 ประเภท ได้แก่ (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ, 2555)

1) **สิทธิพลเมือง** ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิต ไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากการจับกุมหรือคุมขังโดยมิชอบ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาลอย่างยุติธรรม โดยผู้พิพากษาที่มีอิสระ สิทธิในการได้รับสัญญาติ เสรีภาพของศาสนิกชนในการเชื่อถือและปฏิบัติตามความเชื่อถือ

2) **สิทธิทางการเมือง** ได้แก่ สิทธิในการเลือกวิถีชีวิตของตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธิการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เสรีภาพในการรวมกลุ่ม สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี

3) **สิทธิทางเศรษฐกิจ** ได้แก่ สิทธิในการมีงานทำ ได้เลือกงานอย่างอิสระและได้รับค่าจ้างอย่างเป็นธรรม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินการได้รับมาตรฐานการครองชีพอย่างพอเพียง

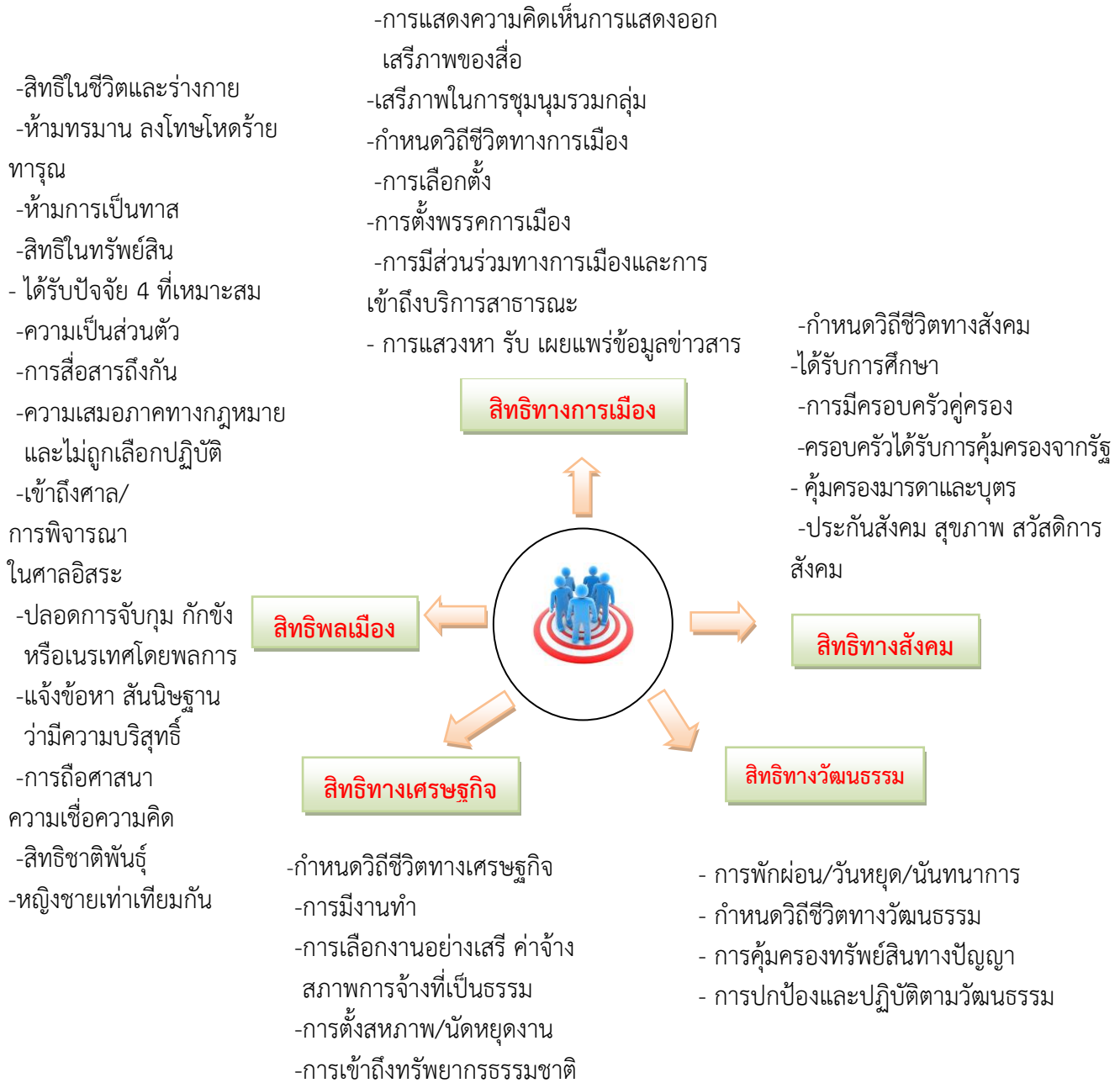
4) **สิทธิทางสังคม** ได้แก่ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ แม่และเด็กต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว

5) **สิทธิทางวัฒนธรรม** ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษาท้องถิ่นของตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติกิจตามวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจด้านการแสดงศิลปะ วัฒนธรรม บันเทิงได้โดยไม่มีใครมาบังคับ

ดังนั้น กล่าวได้ว่า “สิทธิตามกฎหมาย” ทุกอย่างไม่ใช่เรื่องสิทธิมนุษยชน มีสิทธิบางอย่างเท่านั้นถือเป็นสิทธิมนุษยชน เพราะเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด ไม่สามารถโอนไปให้คนอื่น หรือไม่มีใครมาพรากไปจากมนุษย์แต่ละคนได้ และสิทธิที่เป็นสิทธิมนุษยชนนั้นถือเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของการปฏิบัติระหว่างมนุษย์ เช่น การห้ามฆ่าหรือทำร้ายกัน แม้ไม่มีกฎหมายบัญญัติว่า การทำร้าย หรือการฆ่าเป็นความผิด คนทุกคนก็รู้อยู่แก่ใจว่าเป็นความผิด แต่การที่คนในชาติไม่ได้รับ “อาหาร” ที่เพียงพอแก่การยังชีพไม่ถือว่าใครทำผิดกฎหมาย แต่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่ง ที่รัฐบาลมีหน้าที่ต้องจัดการให้คนในชาติได้รับอาหารอย่างพอเพียงแก่การมีชีวิตอยู่รอด

แผนภาพ ภาพรวมขอบเขตของสิทธิมนุษยชน

2.1.3 หลักการสิทธิมนุษยชน¹¹

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน นอกจากระบุขอบเขตของสิทธิมนุษยชนว่าครอบคลุมสิทธิอะไรแล้ว ตัวปฏิญญา เองยังได้นำเสนอหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนไว้ด้วยหลักการนี้ถือเป็นสาระสำคัญที่ใช้

¹¹ชุดความรู้สิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สนธิสัญญาหลักระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2552-2556) และฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

อ้างอิงความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน และใช้เป็นเครื่องมือชี้วัดว่าสังคมใดมีการเคารพและปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนหรือไม่ สำหรับหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชน ปรากฏ ดังนี้ (UNDP, 2006)

1) เป็นสิทธิธรรมชาติ ติดตัวมนุษย์มาแต่เกิด (Natural Rights) หมายความว่า มนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรีประจำตัวตั้งแต่เกิดมาเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) นี้ไม่มีใครมอบให้ เป็นสิ่งที่ธรรมชาติได้กำหนดขึ้นในมนุษย์ทุกคน

ความหมายของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง คุณค่าของคนในฐานะที่เขาเป็นมนุษย์ โดยการให้คุณค่าของคน สามารถ แบ่งเป็น 2 ประเภท (2.1) คุณค่าที่ถูกกำหนดขึ้นโดยสังคม เป็นการให้คุณค่าของมนุษย์ในฐานะการดำรงตำแหน่งทางสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับการมีอำนาจหรือการยึดครองทรัพยากรของสังคม (2.2) คุณค่าที่ถูกกำหนดขึ้นโดยธรรมชาติ เป็นการให้คุณค่าของมนุษย์ในฐานะที่เป็นมนุษย์ ซึ่งมีความเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยก สำหรับการกำหนดคุณค่าที่แตกต่างกันนำมาซึ่งการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ ผู้คนในสังคมโดยทั่วไปมักให้คุณค่าทางสังคม เช่น สถานะตำแหน่งหรือเงินตรามากกว่า ซึ่งการให้คุณค่าแบบนี้ นำมาซึ่งการเลือกปฏิบัติ จึงต้องมีการปรับวิธีคิดและเน้นให้มีการปฏิบัติ โดยให้คุณค่าความเป็นคนในฐานะที่เป็นมนุษย์ ไม่ใช่ให้คุณค่าคนตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

2) สิทธิมนุษยชนเป็นสากลและไม่สามารถถ่ายโอนกันได้ (Universality & Inalienability) หมายความว่า สิทธิมนุษยชนนั้นเป็นของคนทุกคน ไม่มีพรมแดนคนทุกคนมีสิทธิมนุษยชนต่างๆ ดังที่กล่าวมานี้เช่นเดียวกัน เพราะโดยหลักการแล้วถือว่า คนทุกคนย่อมถือว่าเป็นคน ไม่ว่าอยู่ที่ไหนในโลก ไม่ว่าจะมีเชื้อชาติ สัญชาติ เหล่ากำเนิดใดก็ตาม ย่อมมีสิทธิมนุษยชนประจำตัวทุกคนไป จึงเรียกได้ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคนไม่ว่าคนๆ นั้นจะยากจนหรือร่ำรวย เป็นคนพิการ เป็นเด็ก เป็นผู้หญิง

ส่วนที่กล่าวว่าสิทธิมนุษยชนไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่กันได้ หมายความว่า ในเมื่อสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิประจำตัวของมนุษย์ มนุษย์แต่ละคนย่อมไม่สามารถมอบอำนาจ หรือสิทธิมนุษยชนของตนให้แก่ผู้ใดได้ไม่มีการครอบครองสิทธิแทนกัน แตกต่างจากการครอบครองที่ดินหรือทรัพย์สิน เพราะสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องที่ธรรมชาติกำหนดขึ้นเป็นหลักที่ทุกคนต้องปฏิบัติ แต่หากจะถามว่าในเมื่อสิทธิมนุษยชนเป็นของคนทุกคนเช่นนี้แล้ว สามารถมีสิทธิมนุษยชนเฉพาะกลุ่มได้หรือไม่ ในทางสากลได้มีการจัดหมวดหมู่และกลุ่มของสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิของกลุ่มเฉพาะและสิทธิตามประเด็นปัญหา เช่น สิทธิสตรี สิทธิเด็ก สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิผู้ติดเชื้อ HIV/เอดส์ สิทธิของผู้ลี้ภัย เป็นต้น

3) สิทธิมนุษยชนไม่สามารถแยกเป็นส่วนๆ ว่าสิทธิใดมีความสำคัญกว่าอีกสิทธิหนึ่ง (Indivisibility) กล่าวคือ สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ไม่สามารถแบ่งแยกว่ามีความสำคัญกว่าสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม สิทธิทั้งสองประการนี้ต่างมีความสำคัญเท่าเทียมกัน ดังนั้น รัฐบาลใดจะมาอ้างว่าต้องพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจ หรือต้องแก้ปัญหาปากท้องก่อน แล้วจึงค่อยให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมขัดต่อหลักการนี้

4) ความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ (Equality and Non-Discrimination) การเลือกปฏิบัติเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมานานในทุกสังคม และถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพราะเหตุว่าในฐานะที่เราเกิดมาเป็นคนต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นคนจน คนรวย คนพิการ เด็ก หรือผู้สูงอายุ คนป่วยหรือมีสุขภาพดี ความเสมอภาคไม่ใช่การได้รับเท่ากัน เช่น การที่นักเรียนทุกคนที่ทำผิดระเบียบจะต้องถูกเขียน 3 ที เท่าๆ กัน อย่างนี้ไม่ถือว่าเป็นความเสมอภาค

ความเสมอภาค คือ การที่ทุกคนควรได้รับจากส่วนที่ควรได้ ในฐานะเป็นคน เช่น การแจกของ ผู้ประสบภัยน้ำท่วม ทุกคนจะได้รับของแจกชิ้นพื้นฐาน เช่น ได้รับข้าวสาร อาหารแห้ง ยาป้องกันเท้าเปื่อย แต่หากมี ครอบครัวหนึ่ง มีคนป่วยที่ต้องการยาเป็นพิเศษ หรือบางครอบครัวมีเด็กอ่อน ต้องได้รับนมผงเพิ่มสำหรับเด็ก ทางราชการสามารถเพิ่มยา และนมผงให้แก่ครอบครัวเหล่านั้น นี่คือ ความเสมอภาคที่ได้รับเพราะทุกคนในครอบครัว ได้รับแจกสิ่งจำเป็นเพื่อการยังชีพแล้ว หลักความเสมอภาค คือ ต้องมีการเปรียบเทียบกับของ 2 สิ่ง หรือ 2 เรื่อง และดูว่าอะไรคือสาระสำคัญของเรื่องนั้น หากสาระสำคัญของประเด็นได้รับการพิจารณาแล้ว ถือว่ามีความเสมอภาคกัน เช่น การที่รัฐจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลไม่เท่ากัน คนที่มีรายได้มากก็เสียภาษีมาก คนที่มีรายได้น้อยก็เสียภาษีน้อย คนที่มีรายได้ไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดก็ไม่ต้องเสียภาษี แต่การมีรายได้มากหรือน้อยเป็นสาระสำคัญของการเก็บภาษี ซึ่งเป็นธรรมสำหรับประชาชน

การเลือกปฏิบัติ นั้น เป็นเหตุให้เกิดความไม่เสมอภาค เช่น การรักษาพยาบาล หรือ การเข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐเป็นไปไม่ทั่วถึง และไม่เท่าเทียมกัน เพราะมีความแตกต่างของบุคคลในเรื่อง เชื้อชาติ เช่น หากมีแรงงานข้ามชาติชาวกัมพูชาหรือพม่ามารักษา เจ้าหน้าที่มักไม่ยอมให้บริการที่ดี หรือ ไม่ยอมรับรักษาผู้มีเชื้อเอชไอวี หรือผู้ป่วยเอดส์ เป็นต้น

2.1.4 ความหมายระหว่างสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ การพัฒนาที่ยั่งยืน

เนื่องจากมีหลายคนเกิดข้อสงสัยว่าสิทธิมนุษยชน กับสิทธิเสรีภาพ มีความเหมือนหรือแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร ดังนั้น ในฐานะที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินงานทั้งในเรื่องสิทธิมนุษยชน และสิทธิเสรีภาพ ได้มีการศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร การระดมความคิดเห็นของนักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ในหลายแขนง เพราะยังไม่มีบุคคลใดให้คำจำกัดความที่ชัดเจนไว้ตามบริบทของประเทศไทย จึงอาจสรุปได้ว่า

“สิทธิมนุษยชน” (Human Rights) หมายความว่า สิทธิที่มีตามธรรมชาติ ซึ่งติดตัวมนุษย์ มาตั้งแต่เกิดโดยมีความเป็นสากลและมีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หรือกติกา อนุสัญญา ข้อตกลงต่างๆ ระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ที่ทุกประเทศทั่วโลกให้การรับรอง¹²

“สิทธิเสรีภาพ” (Rights and Liberties) หมายความว่า สิทธิที่มีการบัญญัติรับรองไว้ในกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญของประเทศ ของแต่ละรัฐรับรองไว้ ว่าประชาชนจะมีสิทธิ และเสรีภาพ ในเรื่องใด มากน้อย แค่ไหน เพียงใด ขึ้นอยู่กับบริบทสังคมของประเทศนั้นๆ¹³

“หน้าที่” (Duty) หมายความว่า กิจที่จะต้องทำ หรือควรทำ ด้วยความรับผิดชอบ¹⁴ เพื่อให้เกิดความสงบสุขและความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม

“การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable development) หมายความว่า เป็นการพัฒนากำหนด หนทางหรือวิธีการหรือแนวทางต่าง ๆ ที่จะทำให้ประชาชนมีความมั่นคง มีความสุขในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เกิดความสงบสุขในสังคม และมีความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ก่อให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็งได้อย่างแท้จริง

¹²ชุดความรู้สิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สนธิสัญญาหลักระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2552-2556) และฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

¹³ชุดความรู้สิทธิมนุษยชน สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ สนธิสัญญาหลักระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2552-2556) และฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

¹⁴พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554

ดังนั้น กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเห็นว่า “สิทธิมนุษยชน” เป็นเรื่องตั้งแต่เกิดจนตายเป็นสิทธิตามธรรมชาติที่ทั่วโลกให้การรับรอง แต่ถ้าเมื่อใดมีกฎหมายบัญญัติในเรื่องใด เพื่อรับรองสิทธิและเสรีภาพไว้เป็นการเฉพาะซึ่งกฎหมายนั้นอาจมีผลทำให้เป็นการจำกัดสิทธิบางประการ ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขของสังคม อย่างไรก็ตามหากกฎหมายใดที่มีการจำกัดหรือละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือลดทอนสิทธิเสรีภาพอาจมีการพิจารณาแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายนั้นก็ได้

สิทธิมนุษยชน	สิทธิและเสรีภาพ
หมายความว่า สิทธิที่มีตามธรรมชาติซึ่งติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิด โดยมีความเป็นสากลและมีการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หรือกติกา อนุสัญญา ข้อตกลงต่างๆระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ทุกประเทศทั่วโลกให้การรับรอง	หมายความว่า สิทธิและเสรีภาพที่มีการบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญและกฎหมายของแต่ละรัฐว่าประชาชนจะมีสิทธิและเสรีภาพ ในเรื่องใด มากน้อยแค่ไหน เพียงใด ขึ้นอยู่กับบริบทสังคมของประเทศนั้นๆ แต่หากกฎหมายใดที่มีการจำกัดสิทธิและเสรีภาพหรือละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือลดทอนสิทธิเสรีภาพอาจมีการพิจารณาแก้ไขหรือยกเลิกกฎหมายนั้นก็ได้

สิทธิ

เสรีภาพ

อำนาจอันชอบธรรมบุคคลที่มีสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ และอำนาจที่จะกระทำการใดๆได้อย่างอิสระโดยการรับรองจากกฎหมาย

ให้ความสามารถที่จะกระทำการใดๆได้ตามที่ตนปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง และต้องไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

2.2 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

2.2.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองได้ยุติลงเมื่อปี พ.ศ. 2488 โดยชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตรที่มีอังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย และสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำนั้น สงครามโลกครั้งที่สองได้นำความหายนะซึ่งนำมาสู่การสูญเสียแกโลกอย่างมหาศาล ชาวโลกได้ประจักษ์ถึงความทารุณโหดร้ายของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์กว่า 1,200,000 คน การย้ายสิทธิสตรี เด็ก ถือเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์อย่างชัดเจน หัวหน้ารัฐบาลประเทศสัมพันธมิตรต่างเห็นพ้องกันว่าจะต้องแสวงหามาตรการที่เป็นรูปธรรมป้องกันมิให้มีการทำลายศักดิ์ศรีของมนุษย์เกิดขึ้นอีก

ด้วยเหตุนี้ จึงมีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2488 (ค.ศ. 1945) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำหน้าที่ในการดูแลความมั่นคงปลอดภัยและรักษาสันติภาพของโลก โดยความมุ่งหมายของสหประชาชาติ มี 4 ประการ (United Nation Organization, 2012) ดังนี้

(1) เพื่ออํารังไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศโดยที่ประเทศต่างๆจะดำเนินการร่วมกันอย่างจริงจังเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว

(2) เพื่อพัฒนาสัมพันธไมตรีระหว่างประชาชาติทั้งปวง โดยยึดหลักแห่งความเท่าเทียมกัน และโดยเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานและเสรีภาพของประชาชน

(3) เพื่อความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม มนุษยธรรมและส่งเสริมสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชนโดยปราศจากความแตกต่างในเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา เพศ หรือภาษา

(4) เพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับประสานการดำเนินการและความร่วมมือของนานาประเทศ สำหรับหน้าที่ของภาคีสมาชิกตามที่กำหนดไว้ในข้อ 56 ของกฎบัตรสหประชาชาติ ระบุไว้ ดังนี้

1) ให้ความร่วมมือต่อสหประชาชาติในการดำเนินการใดๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเคารพต่อสิทธิมนุษยชนทั่วโลก

2) ส่งเสริม และสนับสนุนการเคารพสิทธิมนุษยชนภายในประเทศของปวงสมาชิก ได้แก่ การให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน การปรับปรุงระบบกฎหมายภายในประเทศให้ได้ตามมาตรฐานของสหประชาชาติ เป็นต้น รวมทั้งหน้าที่ในการตรวจสอบในกรณีที่มีการละเลยต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นอีกด้วย (United Nation Organization, 2012)

ด้วยบทบัญญัติขององค์การสหประชาชาติดังกล่าว ต่อมาจึงได้มีความร่วมมือในการจัดทำปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) ขึ้นและได้ประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 สำหรับประเทศไทยนั้น เป็นประเทศในกลุ่มแรกๆ ที่ให้การรับรองปฏิญญาดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปฏิญญาสากลไม่ใช่กฎหมายจึงขาดสภาพบังคับในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น แต่โดยเนื้อหาของปฏิญญาสากลถือได้ว่าเป็นมาตรฐานของสิทธิมนุษยชนที่นานาประเทศยอมรับ หลายประเทศได้นำหลักการของปฏิญญาสากลดังกล่าวไปเป็นต้นแบบในการจัดทำระบบกฎหมายของตนให้สอดคล้องกับมาตรฐานของนานาอารยประเทศ (อุดมศักดิ์สินธิพงษ์, 2553) สำหรับเนื้อหาของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนประกอบด้วย 4 ส่วน 30 ข้อ

2.2.2 สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน¹⁵

เป็นกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่มีพันธะผูกพันให้รัฐต่างๆ ที่เข้าเป็นภาคีต้องปฏิบัติตาม โดยประเทศไทยเป็นภาคีสันติสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน 7 ฉบับ ได้แก่

1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights - ICCPR)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคี โดยการภาคยานุวัติ¹⁶ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 มกราคม 2540 โดยบทบัญญัติ มี 6 ส่วน 53 ข้อ สาระสำคัญของกติกาจะกล่าวถึง อาทิ สิทธิในการมีชีวิตอยู่ เสรีภาพจากการ

¹⁵ ข้อมูลจากเอกสารแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) และปรับปรุงเนื้อหาให้เป็นปัจจุบัน โดยกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ห้ามถูกรังแก ห้ามบุคคลมิให้ตกอยู่ในภาวะเยี่ยงทาส การห้ามบุคคลมิให้ถูกจับกุมตามอำเภอใจ การปฏิบัติกับผู้ถูกกีดรอนเสรีภาพอย่างมีมนุษยธรรม การห้ามบุคคลถูกจำคุก ด้วยเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ตามสัญญาได้ เสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐาน ความเสมอภาคของบุคคลภายใต้กฎหมาย การห้ามมิให้มีการบังคับใช้กฎหมายอาญาย้อนหลัง สิทธิการได้รับรองเป็นบุคคลตามกฎหมาย การห้ามแทรกแซงความเป็นส่วนตัว การคุ้มครองเสรีภาพทางความคิด เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก การห้ามการโฆษณาชวนเชื่อเพื่อการสงครามหรือก่อให้เกิดความเกลียดชังทางเชื้อชาติ สิทธิที่จะชุมนุมอย่างสันติ การรวมกันเป็นสมาคม สิทธิของชายหญิงที่อยู่ในวัยที่เหมาะสมในการมีครอบครัว การคุ้มครองสิทธิเด็ก และการที่พลเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในกิจการสาธารณะ การรับรองว่าบุคคลทั้งปวงย่อมเสมอภาคกันตามกฎหมายและได้รับการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน การรับรองสิทธิของชนกลุ่มน้อยทางเผ่าพันธุ์ ศาสนา และภาษาภายในรัฐ และการยกเลิกโทษประหารชีวิต เป็นต้น

2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights - ICESCR)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติและมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 5 ธันวาคม 2542 โดยบทบัญญัติ มี 5 ส่วน 31 ข้อ **สาระสำคัญของกติกาจะกล่าวถึง** อาทิ การประกันสิทธิความเท่าเทียมกันในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมระหว่างชายหญิงและเพื่อความเท่าเทียมกันในสังคมประชาธิปไตย การห้ามกีดรอนสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน การรับรองสิทธิในการทำงานหาเลี้ยงชีพด้วยสภาพการทำงานที่ยุติธรรม ค่าจ้างที่เป็นไปตามความเป็นอยู่และสภาพการทำงานที่ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะ การก่อตั้งสหภาพแรงงาน สิทธิของคนงาน สิทธิในสวัสดิการสังคม การประกันสังคม สิทธิในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอในปัจจุบัน 4 โดยเฉพาะเรื่องอาหาร โดยปลอดจากความหิวโหยและการแบ่งสรรอาหาร สิทธิด้านสุขภาพ สุขลักษณะ บริการทางการแพทย์ การควบคุมโรคระบาด โดยเฉพาะอนามัยทารก สิทธิทางการศึกษา ซึ่งประถมศึกษาจะเป็นการศึกษาภาคบังคับที่ให้เปล่าแก่ทุกคน และการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาที่เหมาะสมเท่าเทียมกัน สิทธิที่จะมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และการดูแลจากภาครัฐที่จะคุ้มครอง อนุรักษ์ และการพัฒนา รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และทางวัฒนธรรม เป็นต้น

3) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on The Elimination of All Forms of Discrimination against Women - CEDAW)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติและมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2528 โดยบทบัญญัติมี 2 ส่วน 30 ข้อ **สาระสำคัญของอนุสัญญาจะกล่าวถึง** อาทิ สิทธิต่างๆ ของสตรี การขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี การประกันว่าสตรีและบุรุษมีสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติและดูแลจากรัฐอย่างเสมอภาคกันโดยรัฐภาคีมีพันธกรณีสำคัญที่จะต้องกำหนดมาตรการเพื่อสร้างความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรี ปรับรูปแบบทางสังคมและ

¹⁶การภาคยานุวัติ คือ การให้ความยินยอมของรัฐเพื่อเข้าผูกพันตามสนธิสัญญาซึ่งจะใช้ในกรณีที่รัฐนั้นมีได้เข้าร่วมในการเจรจาทำสนธิสัญญาและมิได้ลงนามในสนธิสัญญานั้นมาก่อนแต่สนธิสัญญาหรือรัฐที่ทำการเจรจาเปิดโอกาสให้รัฐซึ่งมิได้เข้าร่วมในการเจรจาทำสนธิสัญญาหรือลงนามในสนธิสัญญาสามารถให้ความยินยอมเพื่อเข้าผูกพันตามสนธิสัญญาในภายหลังได้ ด้วยการแสดงเจตนาโดยการประกาศฝ่ายเดียว และแจ้งต่อเลขาธิการสหประชาชาติเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งการภาคยานุวัติอาจเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการมีผลบังคับใช้ของสนธิสัญญาก็ได้ ผลของการภาคยานุวัติ ก่อให้ถือว่ารัฐที่ทำการภาคยานุวัติสนธิสัญญานั้น เป็นภาคีของสนธิสัญญาตั้งแต่ที่ทำการภาคยานุวัติหรือภายหลังตามที่สนธิสัญญากำหนด และมีสิทธิหน้าที่ตามที่สนธิสัญญากำหนดไว้นับแต่นั้น โดยไม่มีผลย้อนหลัง

วัฒนธรรมเพื่อให้เอื้อต่อการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี การปราบปรามการลักลอบค้า และแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากสตรี ประกันความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรีในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และการดำรงชีวิตทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง การสนับสนุนให้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญ ความเท่าเทียมกันในกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ และการศึกษา การได้รับโอกาสในการจ้างงานที่เท่าเทียมกัน การป้องกันความรุนแรงต่อสตรี ในสถานที่ทำงานความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ การประกันความเป็นอิสระด้านการเงินและความมั่นคงด้านสังคมและการให้ความสำคัญแก่สตรีในชนบท ความเท่าเทียมกันทางกฎหมายโดยเฉพาะในด้านกฎหมายแพ่ง และกฎหมายครอบครัวซึ่งเป็นการประกันความเท่าเทียมกันในชีวิตส่วนบุคคล รวมถึงพิธีสารเลือกรับ 1 ฉบับเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียน การละเมิดสิทธิสตรีต่อคณะกรรมการว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี และเปิดโอกาสให้คณะกรรมการเข้ามาไต่สวนได้ เป็นต้น

4) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child - CRC)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติและมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 26 เมษายน 2535 โดยบทบัญญัติมี 3 ส่วน 54 ข้อ **สาระสำคัญของอนุสัญญาจะกล่าวถึง** อาทิ สิทธิต่างๆ ของเด็กในการที่จะมีชีวิต สิทธิที่จะได้รับการปกป้อง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิที่จะมีส่วนร่วม การไม่เลือกปฏิบัติ การคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็ก การเคารพต่อความรับผิดชอบและสิทธิหน้าที่ของบิดามารดา ครอบครัว และสภาพสังคมของเด็ก การประกันสิทธิที่จะมีชีวิต การมีชื่อ มีสัญชาติ เอกลักษณะ การอยู่ร่วมกันระหว่างเด็กกับบิดามารดา ครอบครัวและการรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกัน สิทธิเสรีภาพของเด็กในการแสดงความคิดเห็น การแสดงออก การแสวงหา/ได้รับข้อมูลข่าวสาร ความคิด มโนธรรม ศาสนา การสมาคม ความเป็นส่วนตัว การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากสื่อ และการคุ้มครองจากข้อมูลข่าวสารที่เป็นอันตราย การช่วยเหลือบิดามารดาผู้ปกครองให้สามารถเลี้ยงดูเด็กได้ การคุ้มครองจากความรุนแรงทั้งปวง การดูแลทางเลือกสำหรับเด็ก การรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม การร้องขอสถานะผู้ลี้ภัย การดูแลเด็กพิการ การดูแลสุขภาพและการสาธารณสุขสำหรับเด็กและมารดา การประกันสังคม การได้รับมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เพียงพอ การศึกษา การพัฒนาบุคลิกภาพ การยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม นันทนาการ การคุ้มครองจากการถูกแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ยาเสพติด ทางเพศ การลักพา ขาญ ค้าเด็ก การคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์ทุกรูปแบบ การถูกทรมานหรือลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม การพิพาทด้วยอาวุธ การฟื้นฟูจิตใจและการกลับคืนสู่สังคม การคุ้มครองเด็กที่ต้องประสบปัญหาด้านกฎหมายและต้องเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม นอกจากนี้ ไทยได้เข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาดังกล่าว จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ ความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันทางกำลังอาวุธ การขายเด็ก การค้าประเวณีเด็กและสื่อลามก กระบวนการติดต่อร้องเรียน เป็นต้น

5) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination - ICERD)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติและมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2546 โดยบทบัญญัติมี 3 ส่วน 25 ข้อ **สาระสำคัญของอนุสัญญาจะกล่าวถึง** อาทิ สิทธิต่างๆ โดยกำหนดความหมายของ “การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ” การตีความและมาตรการพิเศษที่จัดขึ้นตามความจำเป็นด้วยเจตนาเพื่อประกันความก้าวหน้าของหมู่ชนบางกลุ่มที่ต้องการความคุ้มครองและสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน การประณามการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติและการประกันการไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคล กลุ่มหรือสถาบัน หรือสนับสนุนการเลือกปฏิบัติเหล่านี้ การดำเนินมาตรการที่จะแก้ไขกฎระเบียบที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติด้วยวิธีการที่เหมาะสมและสนับสนุนการประสานเชื้อชาติเข้าด้วยกัน การจัดให้มีมาตรการพิเศษชั่วคราวเพื่อสนับสนุนการคุ้มครองกลุ่มบุคคลบางกลุ่ม เพื่อให้ได้รับสิทธิเสรีภาพ

อย่างเสมอภาค การประณามการแบ่งแยกทางเชื้อชาติ ผิว การโฆษณาชวนเชื่อในเรื่องความเหนือกว่าของบางชนกลุ่ม การเกลียดชังระหว่างเชื้อชาติ การลงโทษตามกฎหมายแก่การกระทำที่ประณามเหล่านี้ และห้ามการดำเนินการส่งเสริม กระตุ้นการเลือกปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การประกันสิทธิของทุกคนให้เสมอภาคกันตามกฎหมายภายใต้ศาลและ กระบวนการยุติธรรม การคุ้มครองของรัฐ การใช้สิทธิอย่างทั่วถึงและเสมอภาคในทางการเมือง กิจกรรมสาธารณะและ บริการสาธารณะ สิทธิของพลเมืองในเรื่องต่างๆ ทุกเรื่อง เช่น การมีถิ่นพำนัก การครองสัญชาติ การสมรสและเลือกคู่ สมรส การรับมรดก สิทธิเสรีภาพทางความคิดเห็น การนับถือศาสนา การชุมนุม สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ต่างๆ ทั้งในด้านการทำงาน ที่อยู่อาศัย การสาธารณสุข การศึกษา กิจกรรมทางวัฒนธรรมและบริการต่างๆ และการประกันสิทธิของรัฐที่จะให้ความคุ้มครองแก่ทุกคนในอาณาเขตจากการเลือกปฏิบัติเหล่านี้ รวมถึง สิทธิที่จะร้องขอ ค่าทดแทนจากศาลเพื่อชดเชยความเสียหายอันเป็นผลจากการเลือกปฏิบัติเหล่านี้ เป็นต้น

6) อนุสัญญาต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติ หรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือย่ำยี ศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment : CAT)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 โดย บทบัญญัติมี 2 ส่วน 33 ข้อ **สาระสำคัญของอนุสัญญาจะกล่าวถึง** อาทิ การระงับและยับยั้งการกระทำการทรมาน และทารุณกรรมในทุกรูปแบบและทุกสถานการณ์ โดยมีการจัดตั้งคณะกรรมการต่อต้านการทรมานขึ้น เพื่อดูแลไม่ให้เกิด การกระทำการทรมานในรัฐภาคี รวมถึงการทรมานเป็นสิ่งต้องห้าม แม้ว่าการประกาศภาวะฉุกเฉิน ภาวะสงคราม รวมทั้ง การบังคับชู้เชียว โดยมุ่งเน้นไปที่การกระทำหรือโดยความยินยอมของเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลอื่น ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ใน ตำแหน่งทางการ ทั้งนี้ รัฐมีพันธกรณีที่จะต้องกำหนดให้การทรมานฯ เป็นความผิดตามกฎหมายอาญา กำหนดมาตรการ ป้องกันการทรมานฯ กำหนดให้ “การทรมาน” เป็นความผิดที่ลงโทษได้ตามกฎหมายอาญา กำหนดเขตอำนาจที่จะเป็น สาขกเกี่ยวกับความผิดการทรมาน พร้อมทั้งกำหนดให้เป็นความผิดที่ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ นอกจากนั้น อนุสัญญาฯ ยังระบุให้รัฐภาคีกำหนดมาตรการสืบสวน สอบสวน รวมทั้งดำเนินคดีที่เหมาะสมกับคดีทรมานฯ พร้อมทั้งให้ดำเนินการ เผยแพร่ความรู้ และจัดฝึกอบรมหลักการและสาระสำคัญของอนุสัญญาฯ ให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และกำหนดให้มี มาตรการที่เหมาะสมในการเยียวยาเหยื่อที่ถูกทรมานฯ รวมทั้งกำหนดมาตรการป้องกันการกระทำ หรือ การลงโทษอื่นที่ โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรีด้วย เป็นต้น

7) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities – CRPD)

ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีโดยการภาคยานุวัติ และมีผลบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม 2551 โดย บทบัญญัติมี 2 ส่วน 50 ข้อ **สาระสำคัญของอนุสัญญาจะกล่าวถึง** อาทิ ความเสมอภาค กลุ่มสตรีและเด็กพิการ การเสริมสร้างความตระหนัก การเข้าถึงบริการต่าง ๆ สิทธิในชีวิตร่างกาย สถานการณ์ฉุกเฉินทางมนุษยธรรม ความเสมอภาคทางกฎหมาย การเข้าถึงความยุติธรรม เสรีภาพและความมั่นคงของมนุษย์ เสรีภาพจากการถูกทรมานฯ การ กระทำ และการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือ ย่ำยีศักดิ์ศรี เสรีภาพจากการถูกแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอบ การกระทำรุนแรง และการกระทำที่มีขอบ การเคารพคนพิการ เสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐาน การได้มาซึ่ง สัญชาติ การอยู่ร่วมกันในสังคม เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเข้าถึงข้อมูล การเคารพสิทธิส่วนบุคคล การเคารพ ครอบครัว การเข้าถึงการศึกษา สิทธิในสุขภาพ การฟื้นฟู เยียวยา การทำงาน การมีมาตรฐานชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี การมี ส่วนร่วมทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม สันทนาการ และการกีฬา การจัดเก็บสถิติและข้อมูล เป็นต้น

นอกจากนี้ ประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearance - ICCPED) เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2555 แต่ยังไม่เป็นผลผูกพันกับประเทศไทยตามกฎหมาย เนื่องจากยังมิได้ยื่นสัตยาบันเข้าเป็นภาคี โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2559 เห็นชอบในหลักการการเข้าเป็นภาคีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว **สาระสำคัญของอนุสัญญาดังกล่าวถึง** อาทิ วัตถุประสงค์การบังคับให้หายสาบสูญเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา (เน้นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือ การกระทำในนามเจ้าหน้าที่รัฐ) รวมทั้งกำหนดโทษของความผิดดังกล่าว โดยรัฐจะต้องกำหนดให้มีเขตอำนาจศาลเหนือความผิดฐานบังคับให้หายสาบสูญ ถึงแม้ว่าบุคคลที่หายสาบสูญหรือบุคคลที่ประกอบอาชญากรรมดังกล่าวจะไม่ใช่คนชาติของตน และการบังคับให้หายสาบสูญก็มิได้เกิดขึ้นในดินแดนของรัฐตน ทั้งนี้ คำสั่งของผู้บังคับบัญชาจะไม่สามารถยกขึ้นเป็นข้ออ้างสำหรับการบังคับให้หายสาบสูญได้ นอกจากนี้ยังกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและจัดให้เหยื่อและสมาชิกในครอบครัวได้รับการเยียวยาและชดเชยอย่างเหมาะสมตามอนุสัญญา ทั้งนี้ การลงนามในอนุสัญญา แม้จะยังไม่เป็นผลบังคับใช้กับประเทศไทย แต่ถือเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของรัฐบาลไทยที่มีความตั้งใจจริงในการส่งเสริม ปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเห็นความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการบังคับให้หายสาบสูญ โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้ยกร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ. เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2559 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการและให้นำเข้าสู่การพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำทำให้บุคคลสูญหาย พ.ศ.

ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และเมื่อประเทศไทยได้มีการแก้ไขกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญาดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว จึงเห็นควรที่จะพิจารณาเข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาดังกล่าวต่อไป

ในการนี้ ยังไม่ได้เข้าเป็นภาคี อีก 1 ฉบับ คือ **อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว** (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families - ICRMW)

ส่วนที่ 3

นโยบาย สถานการณ์และกลไก สำคัญด้านสิทธิมนุษยชน

ส่วนที่ 3

นโยบาย สถานการณ์และกลไกสำคัญด้านสิทธิมนุษยชน

3.1 นโยบายสำคัญทั้งในและต่างประเทศ

3.1.1 นโยบายในระดับชาติของประเทศไทย

(1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายรัฐบาล และการขับเคลื่อน Thailand 4.0

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ปี พ.ศ. 2560-2579) ได้น้อมนำ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ตามศาสตร์พระราชา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัฐกาลที่ 9 เพื่อมุ่งให้ประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ไปพร้อมกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัญญาและนวัตกรรม ภายใต้โมเดล Thailand 4.0 ที่ให้ประเทศหลุดพ้นจาก กับดักความไม่สมดุล กับดักความเหลื่อมล้ำ และกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ท้ายสุดก็จะส่งผลให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ มีความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ทำให้ประเทศไทย (1) เป็นสังคมที่เป็นธรรม ทุกคนในสังคมเท่าเทียม มีการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (2) เป็นสังคมแห่งโอกาส ทุกคนมีโอกาสที่เท่าเทียมกัน (3) เป็นสังคมที่สามารถ เติบโตเต็มความสามารถตามศักยภาพ ที่มีและเปิดโอกาสให้แสดงความสามารถที่มี (4) เป็นสังคมที่เกื้อกูลและแบ่งปันกัน หรือ Caring & Sharing Society และ (5) เป็นสังคมพอเพียง เป็นสถาปัตยกรรมทางสังคม (Social Architecture) ที่ถอดรหัสปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนโยบายระดับชาติของไทยที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง¹⁷ ปรากฏ ดังนี้

➤ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ปี พ.ศ.2560-2579) ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม และยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมีกรอบแนวทางที่สำคัญ เช่น การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพเท่าเทียมและทั่วถึง การสร้างความมั่นคงและการสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม ความเข้มแข็งของชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคน และพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบและการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายระเบียบ และข้อบังคับ ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรมและสอดคล้องกับข้อบังคับสากล หรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ตลอดจน พัฒนาหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรที่มีหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายให้มีศักยภาพ เป็นต้น

¹⁷เอกสารกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ Thailand 4.0 มิติด้านการพัฒนาสังคม โดยต่อยอดองค์ความรู้ตามแนวคิดโมเดลประเทศไทย 4.0 ของ ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) วิสัยทัศน์ : **สู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน**

➤ **นโยบายรัฐบาล** นายกรัฐมนตรี นำโดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้แถลงผลงานเมื่อวันศุกร์ที่ 12 กันยายน 2557 ที่จะสอดรับกันคือ **นโยบายรัฐบาลข้อ 2** การรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ ที่กล่าวถึงการสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมตามหลักนิติธรรมและหลักสิทธิมนุษยชน รวมถึงข้อ 3 ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ และข้อ 11 การปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่ล้าสมัย ไม่เป็นธรรมและไม่สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศ เพื่อสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม ซึ่งจะลดช่องว่างระหว่างคนจนคนรวยได้เป็นอย่างดีในการเข้าถึงความยุติธรรม และสิทธิมนุษยชนยังช่วยส่งเสริม สนับสนุนนโยบายในด้านอื่นๆ ด้วย

➤ **Thailand 4.0 :** เป็นการขับเคลื่อนภาคเศรษฐกิจด้วยปัญญา เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยที่ผ่านมามาประเทศไทยได้มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมมาอย่างต่อเนื่อง โดยมีพัฒนาการที่สำคัญก่อนที่จะเป็น Thailand 4.0 ดังนี้

***ประเทศไทย 1.0** เน้นการขับเคลื่อนเกษตรกรรมและหัตถกรรม ต่อมามีการส่งออก สินค้า การเกษตรไปยังต่างประเทศ ทำให้มีความพยายามเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้มีลักษณะอุตสาหกรรมมากขึ้น

***ประเทศไทย 2.0** เข้าสู่ยุคของ อุตสาหกรรมเบา เริ่มจากอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า พร้อมทั้งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานราคาถูก แต่เมื่อเกิดกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้ต้องเปลี่ยนเป็น 3.0

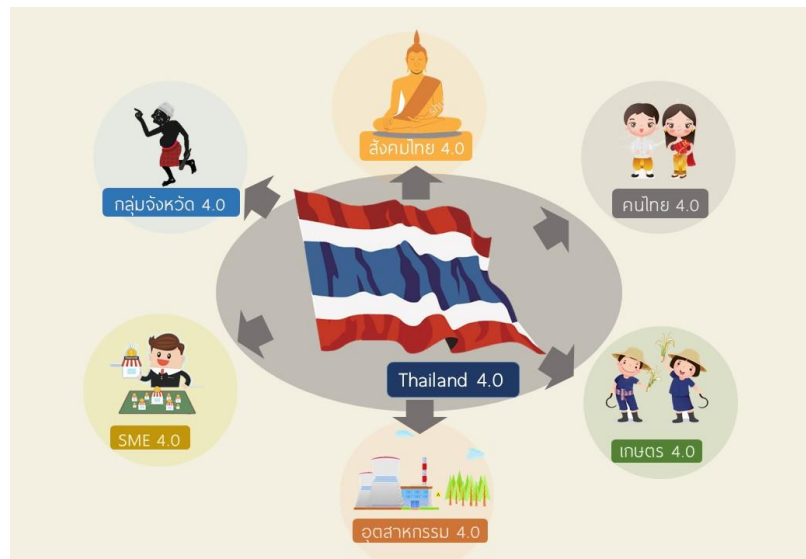
***ประเทศไทย 3.0** เน้นพัฒนาอุตสาหกรรมหนักที่มีความซับซ้อนมากขึ้น และเน้นการผลิตเพื่อการส่งออกมากขึ้น เช่น สินค้าอิเล็กทรอนิกส์ ปีโตรเคมี ยานยนต์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามโมเดลประเทศไทย 3.0 ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถทำให้ประเทศไทยหลุดพ้นกับดักจากการเป็น 1) เป็นประเทศที่มีรายได้ขนาดปานกลาง (Middle Income Trap) 2) ความเหลื่อมล้ำของ การกระจายรายได้ (Inequality Trap) และ 3) ความไม่สมดุลของการพัฒนา (Imbalance Trap) ดังนั้น โมเดล **ประเทศไทย 4.0** จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการนำประเทศให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศในโลกที่หนึ่งที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน พัฒนาจากประเทศที่มีรายได้ขนาดปานกลางเป็นประเทศที่มีรายได้สูง โดยจะต้องมีการปรับเปลี่ยน โครงสร้างเศรษฐกิจจากเดิมที่ขับเคลื่อนด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตอุตสาหกรรม ไปสู่เศรษฐกิจที่ **ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม (Innovation)** ทั้งนี้ ต้องขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 มิติที่สำคัญ ได้แก่ 1) เปลี่ยนจากการผลิต

สินค้า โภคภัณฑ์ ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม 2) เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยอุตสาหกรรม ไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และ 3) เปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาค บริการมากขึ้น โดยโมเดลประเทศไทย 4.0 จะประกอบด้วยกลไกในการขับเคลื่อนความมั่งคั่ง (Engines of Growth) เพื่อสามารถพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความมั่งคั่งได้ คือ กลไกการขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม กลไก การขับเคลื่อนด้วยการสร้างการมีส่วนร่วม และกลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามแนวทางที่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีวางไว้ ด้วยการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ควบคู่ไปกับการเชื่อมโยงกับประชาคมโลก ตามแนวคิด “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โดยขับเคลื่อนผ่านกลไก “ประชารัฐ” สำหรับสิ่งที่คนไทยคาดว่าจะได้รับจากประเทศไทย 4.0 คือ

- สังคมไทย 4.0 : เป็นสังคมที่มีความหวัง เปี่ยมสุข มีความสมานฉันท์ มีความพอเพียง เกิดความเท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำอยู่ในระดับต่ำ มีสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ดี สังคมที่มีวัฒนธรรมแห่งการเคารพสิทธิและหน้าที่
- คนไทย 4.0 : การศึกษาที่มีคุณภาพดี ได้รับสวัสดิการทางสังคมตลอดทุกช่วงชีวิต เป็นคนทันสมัย เทคโนโลยี อยู่บนเวทีโลกได้อย่างภาคภูมิใจ และสามารถมีส่วนร่วมกับนานาชาติเพื่อให้โลกน่าอยู่ขึ้น
- เกษตรกร 4.0 : เป็นผู้ประกอบการทางการเกษตรสมัยใหม่ (Smart Farmers)
- SME 4.0 : สามารถสร้างหรือใช้นวัตกรรมในการสร้างมูลค่าสินค้าและบริการ
- อุตสาหกรรม 4.0 : ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก
- กลุ่มจังหวัด 4.0 : มีการกระจายความเจริญทั่วประเทศ เศรษฐกิจขยายตัว

(2) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญตั้งแต่ปี 2540 ต่อเนื่องปี 2550 รัฐธรรมนูญชั่วคราว ฉบับปี 2557 และล่าสุดรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ.2560 โดยเฉพาะในมาตรา 4 หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทยและหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้¹⁸

¹⁸สรุปสาระสำคัญจากเอกสารรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 จัดทำโดย กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

(2.1) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับการความคุ้มครอง (มาตรา 4)

(2.2) สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย จะกล่าวถึง

1) สิทธิเสรีภาพย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ ตราบใดที่สิทธินั้นไม่ไปกระทบสิทธิของผู้อื่น ไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น แม้ว่าจะยังไม่มีกฎหมายที่ขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ โดยบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพสามารถยกบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญเพื่อใช้สิทธิทางศาล หรือต่อสู้ทางศาลได้ ทั้งนี้ บุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพ หรือจากการกระทำความผิดอาญาของบุคคลอื่น ย่อมมีสิทธิได้รับการเยียวยาหรือช่วยเหลือจากรัฐได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ สำหรับการตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็น ในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย อีกทั้งบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ด้วยความแตกต่างความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรมหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้ (สรุปสาระสำคัญจากมาตรา 25-27)

2) สิทธิเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย การจับ การคุมขังกระทำมิได้ เว้นแต่จะมีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ การทรมาน ทารุณกรรม หรือการลงโทษด้วยวิธีการโหดร้ายหรือไร้มนุษยธรรมจะกระทำมิได้ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ ทั้งนี้ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ รวมถึงการเกณฑ์แรงงานจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือในขณะที่มีการประชุมการฉุกเฉินหรือประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือในระหว่างเวลาที่ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม หรือการรบ (สรุปสาระสำคัญจากมาตรา 28-30)

3) เสรีภาพในการนับถือศาสนา การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา สิทธิในความเป็นส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพดังกล่าวจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือเพื่อป้องกันสุขภาพของประชาชน รวมถึงบุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ รวมถึงเสรีภาพในการสื่อสารถึงกันไม่ว่าทางใดๆ (สรุปสาระสำคัญจากมาตรา 31-36)

4) สิทธิในทรัพย์สินและสืบทอด เสรีภาพในการเดินทางและเลือกถิ่นที่อยู่ การเนรเทศบุคคลสัญชาติไทยออกนอกราชอาณาจักร หรือห้ามมิให้ผู้มีสัญชาติไทยเข้ามาในราชอาณาจักร จะกระทำมิได้ เสรีภาพ

ในการประกอบอาชีพ รวมถึงบุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารของรัฐ การร้องทุกข์ และได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยเร็ว การฟ้องหน่วยงานของรัฐ เสรีภาพในการรวมกันเป็นสมาคม สหกรณ์ สหภาพ องค์กร ชุมชน หรือหมู่คณะอื่น เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ เสรีภาพในการรวมกันจัดตั้งพรรค การเมืองตามวิถีทาง การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมถึงการอนุรักษ์ พื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี จารีตประเพณีอันดีงาม การบำรุงรักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงสิทธิของผู้บริโภค สิทธิได้รับบริการ สาธารณสุขของรัฐ สิทธิของมารดาในช่วงระหว่าง ก่อนและหลังการคลอดบุตรย่อมได้รับ ความคุ้มครองและช่วยเหลือ ตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมถึงบุคคลจะใช้สิทธิหรือเสรีภาพเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมิได้ (สรุปสาระสำคัญมาตรา 37-49)

(2.3) **หน้าที่ของปวงชนชาวไทย** อาทิ 1) พิทักษ์รักษาไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ปกป้องประเทศ 3) ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด 4) เข้าศึกษาภาคบังคับ 5) รับราชการทหารตามที่กฎหมายบัญญัติ 6) เคารพสิทธิและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพบุคคลอื่น และไม่กระทำการใดที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกหรือเกลียดชังใน สังคม 7) ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง 8) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ 9) เสียภาษีตามกฎหมายกำหนด 10) ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ (สรุปสาระสำคัญมาตรา 50)

(2.4) **หน้าที่ของรัฐ** ในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ประชาชนมีสิทธิติดตามและฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่ เกี่ยวข้อง เพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ รัฐต้องพิทักษ์ รักษาไว้ซึ่ง สถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน รวมถึงรัฐต้องจัดให้มี ดูแล ดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น การทหาร การทูต ข้าราชการที่มีประสิทธิภาพ รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและ บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี รวมถึงการพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย การสาธารณสุข ที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง ทั้งส่งเสริม สุขภาพ ควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย รวมถึงการเสริมสร้างให้ประชาชนมี ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญาด้านแพทย์แผน ไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งจัดให้มีสาธารณสุขภาคพื้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง ตามหลักการพัฒนาย่างยั่งยืน รัฐต้องอนุรักษ์ฟื้นฟู ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณีอันดีงาม ของท้องถิ่นและของชาติ รวมถึงการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมถึงการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและ สุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่ เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ รวมถึงรัฐต้องจัดให้มีการ เยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและไม่ชักช้า รวมถึง รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณในครอบครองที่มีข้อมูลทางความมั่นคงหรือความลับตามที่กฎหมายกำหนด และต้องจัดให้ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารได้โดยสะดวก รัฐต้องรักษาไว้ซึ่งคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าถึงใช้ วงโคจรดาวเทียมอันเป็นสมบัติของชาติ เพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชน รัฐต้องจัดให้มีมาตรการ หรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้บริโภคในด้านต่าง ๆ รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลัง อย่างเคร่งครัดเพื่อให้ฐานะทางการเงินการคลังของรัฐมีเสถียรภาพและมั่นคงอย่างยั่งยืนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงิน

การคลังของรัฐ และจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชน ถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างเข้มงวด และกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชน รวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมาย บัญญัติ (สรุปสาระสำคัญมาตรา 51-63)

(3) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) จะมุ่งบรรลุเป้าหมาย ในระยะ 5 ปี ที่จะสามารถต่อยอดในระยะต่อไปเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยหลักการสำคัญของแผนพัฒนาฯ จะยึดหลัก คือ (3.1) ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการ บูรณาการพัฒนาในทุกมิติอย่างสมดุลเหมาะสม มีความพอประมาณ และมีระบบภูมิคุ้มกัน และการบริหารจัดการความเสี่ยง ที่ดี เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนานคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์ สังคมไทยเป็นสังคมคุณภาพ สร้างโอกาส และมีที่ยืนให้กับทุกคนในสังคมได้ดำเนินชีวิตที่ดีมีความสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ (3.2) ยึดคนเป็นศูนย์กลาง การพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม (3.3) ยึดวิสัยทัศน์และเป้าหมายในยุทธศาสตร์ ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง โดยเป้าหมายและตัวชี้วัดจะต้องมีความสอดคล้องกับกรอบเป้าหมายที่ยั่งยืน (SDGs) (3.4) ยึดหลักการ เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโตจากการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตบนฐานของการ ใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม และ (3.5) ยึดหลักการนำไปสู่การให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังใน 5 ปี ที่ต่อยอดไปสู่ ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายในระยะยาว ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ใน 10 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและ ธรรมาภิบาลในสังคมไทย
- ยุทธศาสตร์ที่ 7 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์
- ยุทธศาสตร์ที่ 8 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ
- ยุทธศาสตร์ที่ 10 ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

(4) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2557-2561) ประเทศไทยได้จัดทำแผนฯ มาแล้ว 3 ฉบับ โดยฉบับล่าสุด ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2557-2561) คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2557 เห็นชอบให้ ประกาศใช้แผนฯ ฉบับที่ 3 ครอบคลุมนโยบาย 11 ด้าน 15 กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีเป้าหมายหลักของแผนคือ “เป็นสังคมที่ ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข” โดยกำหนดนโยบายสิทธิมนุษยชน ใน 11 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสาธารณสุข 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านเศรษฐกิจ 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) ด้านที่อยู่อาศัย 6) ด้านวัฒนธรรมและศาสนา 7) ด้านข้อมูล ข่าวสาร

เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 8) ด้านการขนส่ง 9) ด้านการเมืองการปกครอง 10) ด้านกระบวนการยุติธรรม 11) ด้านความมั่นคงทางสังคม ที่จะครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่มีความเปราะบางต่อประเด็นสิทธิมนุษยชน **15 กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ 1) กลุ่มผู้ต้องหาผู้ต้องขัง 2) กลุ่มผู้พำนัโทษ 3) กลุ่มผู้ต้องหาคดียาเสพติดตามพระราชบัญญัติพื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 กลุ่มผู้ติดยาเสพติดและผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด 4) กลุ่มเหยื่อ/ผู้เสียหาย 5) กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี/เอดส์ 6) กลุ่มผู้ใช้แรงงาน 7) กลุ่มคนจน/ผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนา 8) กลุ่มเกษตรกร 9) กลุ่มผู้สูงอายุ 10) กลุ่มเด็กและเยาวชน 11) กลุ่มสตรี 12) กลุ่มคนพิการ 13) กลุ่มผู้ไร้รัฐชาติพันธุ์ และกลุ่มผู้แสวงหาที่พักพิงหรือผู้หนีภัยการสู้รบ 14) กลุ่มที่รับผลกระทบจากสถานการณ์ความรุนแรง และ 15) กลุ่มความหลากหลายทางเพศ/อัตลักษณ์ทางเพศ¹⁹

จะเห็นได้ว่า การบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 จะต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ด้วยการนำนโยบายด้านสิทธิมนุษยชนหรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องถ่ายทอดไปสู่การปฏิบัติ และผลักดันให้มีการดำเนินงานในการกิจตนเองควบคู่กับนำมิติด้านสิทธิมนุษยชนในการนำไปเสริมประสิทธิภาพการทำงาน และจัดทำโครงการ/กิจกรรมมารองรับ พร้อมทั้งมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 มาตรฐานสากล

ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ในลำดับที่ 55 เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2489 และยังเข้าเป็นภาคีสันติสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน 7 ฉบับ จากทั้งหมด 9 ฉบับ ทำให้เกิดพันธะผูกพันที่ต้องปฏิบัติตามอยู่ 4 ประการ ได้แก่ 1) การประกันให้เกิดสิทธิต่าง ๆ ตามที่ระบุในสนธิสัญญา 2) การปฏิบัติให้เกิดสิทธิตามที่รับรองไว้ในสนธิสัญญาด้วยความก้าวหน้า 3) การเผยแพร่หลักการของสิทธิตามสนธิสัญญานั้นให้กว้างขวาง และ 4) การเสนอรายงานผลของการปฏิบัติให้เกิดสิทธิและความก้าวหน้าต่อคณะกรรมการตามสนธิสัญญา รวมถึงการปฏิบัติตามมาตรฐานหรือข้อตกลงต่าง ๆ จากการประชุมระดับโลก ซึ่งในส่วนของประเทศไทยจะต้องยึดถือปฏิบัติในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ ได้แก่

(1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights : UDHR)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เป็นเหมือนกรอบแม่บทของสิทธิมนุษยชนที่องค์การสหประชาชาติร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ จัดทำขึ้นและประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 (ค.ศ. 1948) ซึ่งปฏิญญาดังกล่าว **ไม่ใช่กฎหมาย ขาดสภาพบังคับ** ในกรณีที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น แต่เนื้อหาของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในแต่ละประเทศได้นำมาบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นมาตรฐานด้านสิทธิมนุษยชนให้ยึดถือเป็น **แนวทางปฏิบัติและเพื่อให้มีสภาพบังคับทางกฎหมาย** โดยปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แบ่งออกเป็น **4 ส่วน 30 ข้อ** ซึ่งครอบคลุมในเรื่องหลักการด้านสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิทางด้านพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคม และสิทธิทางวัฒนธรรม รวมถึงหน้าที่ของบุคคล สังคม และรัฐในการที่จะต้องดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนและการไม่ไปละเมิดสิทธิมนุษยชนของคนอื่น

(2) สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

จำนวน 7 ฉบับที่เป็นประเทศไทยเข้าเป็นภาคีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ได้แก่ (1) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR)

¹⁹เอกสารบทสรุปแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) โดยกองแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสารสนเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

(2) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights : ICESCR) (3) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on The Elimination of All Forms of Discrimination against Women : CEDAW) (4) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child : CRC) (5) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (International Convention on the Elimination of All Form of Racial Discrimination : CERD) (6) อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่น ที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment: CAT) (7) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิของชนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities : CRPD)

(3) รายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) เป็นกลไกใหม่ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบกรณีสิทธิมนุษยชนของประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ โดยรัฐที่ถูกทบทวน (State under review) จะต้องส่งรายงานประเทศ (national report) ให้กับคณะมนตรีฯ ทั้งนี้ เมื่อรายงานถูกนำเสนอในที่ประชุมของคณะทำงาน UPR (Working Group on the Universal Periodic Review) จะเปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกอื่นในที่ประชุมสามารถนำเสนอความเห็น คำถามและคำแนะนำต่าง ๆ ได้ โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบผลการรับรอง UPR รอบ 2 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2560 รับข้อเสนอ 187 ข้อเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งจะได้นำรายละเอียดในผลการรับรองข้อเสนอในลำดับถัดไป

(4) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal : SDGs) สืบเนื่องจากการพัฒนาในด้านอุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในช่วง 4 ทศวรรษที่ผ่านมา เป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความเสียหายต่อทรัพยากรโลกเป็นอย่างมาก เมื่อปี พ.ศ.2543 ประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก 189 ประเทศ จึงรวมตัวกันในการประชุมองค์การสหประชาชาติที่มหานครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา และเห็นพ้องต้องกันในการตั้งเป้าหมายการพัฒนาทั้งในระดับชาติและระดับสากลที่ทุกประเทศจะดำเนินการร่วมกันให้ได้ภายในปี พ.ศ. 2558 โดยเป้าหมายดังกล่าว เรียกว่า “เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ หรือ Millennium Development Goals (MDGs)” ซึ่งมีเป้าหมายใน 8 เป้าหมายหลักให้ดำเนินการ ต่อมาระยะเวลา 15 ปีที่ผ่านมา เป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษทั้ง 8 ข้อ ได้สิ้นสุดลง โดยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในหลายประเทศ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของการพัฒนา องค์การสหประชาชาติจึงได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาขึ้นใหม่ โดยอาศัยกรอบความคิดที่มองการพัฒนาเป็นมิติ (Dimensions) ของเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ให้มีความเชื่อมโยงกัน เรียกว่า “เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือ Sustainable Development Goals (SDGs)” ซึ่งจะใช้เป็นทิศทางการพัฒนาดังแต่เดือนกันยายน ปี 2558 ถึงเดือนสิงหาคม 2573 ครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี โดยประกอบด้วย 17 เป้าหมาย แบ่งเป็น 5 กลุ่ม (5 Ps) ได้แก่ 1) People : ยุติความยากจน ยุติความหิวโหย สุขภาพที่ดี การศึกษาที่มีคุณภาพ ความเสมอภาคระหว่างเพศ 2) Planet : การจัดการน้ำและสุขาภิบาล การผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน การต่อสู้ปัญหาเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน ระบบนิเวศบนบกอย่างยั่งยืน 3) Prosperity : พลังงานสมัยใหม่ การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ครอบคลุม และการมีงานที่มีคุณค่า โครงสร้างพื้นฐานที่มั่นคง ลดความไม่เสมอภาค เมืองและการตั้งถิ่นฐาน 4) Peace : สังคมที่สงบสุขและความยุติธรรม 5) Partnership : หันส่วนความร่วมมือระดับโลก สำหรับ Sustainable Development Goal (SDGs) ได้ให้การยอมรับหลักการว่าด้วยการเคารพสิทธิมนุษยชนบนพื้นฐานของ

กฎบัตรสหประชาชาติ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน โดยเน้นประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1) มนุษย์ทุกคนจะต้องดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและเท่าเทียมกัน ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีคุณภาพ
- 2) การเคารพในสิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐ ความยุติธรรม การได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกัน การไม่เลือกปฏิบัติ การเคารพในเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรม จะทำให้มนุษย์ได้ใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีส่วนร่วมในการแบ่งปันความเจริญเติบโต
- 3) เด็กทุกคนจะต้องเติบโตขึ้นอย่างเสรี โดยปราศจากความหวาดกลัวและการถูกเอารัดเอาเปรียบ
- 4) สตรีและเด็กหญิงจะต้องได้รับโอกาสที่เท่าเทียม รวมทั้งการเสริมสร้างอำนาจ (Empowerment) โดยปราศจากอุปสรรคทางกฎหมาย สังคม และเศรษฐกิจ
- 5) สังคมจะต้องมีความยุติธรรม ชันติธรรม (Tolerance) เปิดกว้าง และส่งเสริมการมีส่วนร่วม โดยเน้นมาตรการและการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มบุคคลที่ด้อยโอกาสต่างๆ ซึ่งรวมถึงเด็ก เยาวชน ผู้ติดเชื้อเอชไอวี ผู้สูงอายุ ชนพื้นเมืองดั้งเดิม ผู้ลี้ภัย ผู้ย้ายถิ่นฐานภายในประเทศและแรงงานย้ายถิ่นฐานตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ
- 6) รัฐจะต้องมีความรับผิดชอบในการเคารพ คุ้มครอง และส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ตลอดจนเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยไม่คำนึงความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา ศาสนา ความคิดเห็นทางการเมือง ชาติกำเนิด ความพิการของร่างกาย หรือสถานะทางสังคมอื่นๆ

ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับทิศทางและเป้าหมายการดำเนินงานของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2557 - 2561) ที่ต้องการให้สังคมไทยเป็น “สังคมที่ส่งเสริม สิทธิ เสรีภาพ และความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข” โดยแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะเป็นแนวทางหรือเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้องค์กรเครือข่ายสิทธิมนุษยชนนำไปใช้ปฏิบัติในการส่งเสริม ปกป้อง คุ้มครอง สิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิอันจะพึงได้รับในแต่ละเรื่องอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งจะเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีให้เกิดแก่ประชาชน เพิ่มความเข้มแข็งตามหลักนิติรัฐ และสร้างรากฐานที่เข้มแข็งให้กับสังคมไทย²⁰

3.1.3 ถอดบทเรียนหน่วยงานที่จัดทำวาระแห่งชาติ

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานกลางได้ศึกษาข้อมูลจากหน่วยงานที่เคยมีการประกาศวาระแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำวาระแห่งชาติ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

- (1) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) เจตนารมณ์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด พ.ศ.2555 ได้น้อมนำแนวพระราชดำริ ด้วยสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าฯ สิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงห่วงใยพสกนิกรชาวไทยที่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหายาเสพติด และทรงพระราชทานทุนทรัพย์ส่วนพระองค์ริเริ่มโครงการหลวง และหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินมาจัดทำวาระแห่งชาติ เพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา นโยบายที่เกี่ยวข้อง แนวคิดในการดำเนินงานยุทธศาสตร์ ตลอดจนวัตถุประสงค์ เป้าหมาย เพื่อ

²⁰เอกสารเชื่อมโยงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน Sustainable Development Goals (SDGs) กับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ของกองแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสารสนเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ประกาศวาระแห่งชาติที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจังและนำมาปฏิบัติให้สำเร็จลุล่วง โดยใช้ยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินเอาชนะยาเสพติด เป็นยุทธศาสตร์หลัก กำหนดกลยุทธ์สำคัญที่จะดำเนินการ คือ 7 แผน 4 ปรับ 3 หลัก 6 เร่ง เพื่อให้เป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานยาเสพติด

7 แผน ประกอบด้วย แผนที่ 1 การสร้างพลังสังคมและพลังชุมชนเอาชนะยาเสพติด แผนที่ 2 การแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด (Demand) แผนที่ 3 การสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด (Potential Demand) แผนที่ 4 การปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย (Supply) แผนที่ 5 ความร่วมมือระหว่างประเทศ แผนที่ 6 การสกัดกั้นยาเสพติด แผนที่ 7 การบริหารจัดการแบบบูรณาการ

4 ปรับ เป็นการปรับปรุงสิ่งที่มีความสำคัญในลำดับต้นๆ 4 อย่าง เพื่อให้การเอาชนะยาเสพติดมีประสิทธิภาพมากขึ้น ปรับที่ 1 ปรับปรุงข้อมูล การข่าวให้ถูกต้อง ทันสมัย ปรับที่ 2 ปรับบทบาท พฤติกรรมเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปรับที่ 3 ปรับกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ปรับที่ 4 ปรับทัศนคติของสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด

3 หลัก ได้แก่ ยึด 3 หลักในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย หลักที่ 1 หลักการแก้ไขปัญหายาโดยใช้หลักเมตตา ความรักในเพื่อนมนุษย์ อยากเห็นคนผิดกลับตัวเป็นคนดี คืนความรักให้ครอบครัว คืนสุขให้ชุมชนหลักที่ 2 ยึดหลักนิติธรรม ใช้การบำบัด ป้องกัน ควบคุม การปราบปราม หลักที่ 3 หลักแก้ปัญหาโดยยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง หรือ Area Approach

6 เร่ง ได้แก่ การกำหนดการปฏิบัติที่เร่งด่วน 6 เรื่องที่จะต้องเร่งดำเนินการ ได้แก่ เร่งที่ 1 เร่งดำเนินการในด้านข้อมูล ปัญหา เร่งที่ 2 เร่งลดจำนวนผู้เสียชีวิตจากหมู่บ้าน/ชุมชน เร่งที่ 3 เร่งแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศและการสกัดกั้นยาเสพติด เร่งที่ 4 เร่งปราบปรามผู้ค้า ลดความเดือดร้อนของประชาชนจากปัญหายาเสพติด เร่งที่ 5 เร่งแก้ไขปัญหายาเยาวชนกลุ่มเสี่ยงทั้งในและนอกสถานที่ศึกษา เร่งที่ 6 เร่งสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้มีความแข็งแรง

(2) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน ตระหนักดีว่าการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้สัมฤทธิ์ผลเพื่อลดสถิติการประสบอันตรายจากการทำงานนั้น กระทรวงแรงงานไม่สามารถดำเนินการได้เพียงอย่างเดียว จึงเสนอรัฐบาลให้กำหนดเรื่องความปลอดภัยในการทำงานเป็นระเบียบวาระแห่งชาติ เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และถือเป็นแนวนโยบายที่ทุกภาคส่วนต้องปฏิบัติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2550 อนุมัติในหลักการกรอบแนวคิดและประกาศนโยบาย “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” เป็นระเบียบวาระแห่งชาติของกระทรวงแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 44 คือ “บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับหลักประกันความปลอดภัยและสวัสดิภาพในการทำงาน รวมทั้งหลักประกันในการดำรงชีพทั้งในระหว่างการทำงานและเมื่อพ้นภาวะการทำงาน” โดยนำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา นโยบายที่เกี่ยวข้อง แนวคิดในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ ตลอดจนวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ขับเคลื่อนระเบียบวาระแห่งชาติ โดยใช้ยุทธศาสตร์ 4 ด้าน ตามแผนงานระเบียบวาระแห่งชาติ “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2552-2554) ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการจัดการองค์ความรู้ด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนากระบวนการสนเทศด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัย

(3) **สถาบันวัคซีนแห่งชาติ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข** เจตนารมณ์ของการจัดทำวาระแห่งชาติด้านวัคซีน มุ่งมั่นในการส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยพัฒนาและการผลิตวัคซีนในประเทศไทยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล เพื่อการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคแก่ประชาชนชาวไทยอย่างเพียงพอและทั่วถึง รวมถึงการป้องกันควบคุมโรคเมื่อเกิดการระบาดของโรค โดยใช้กลไกของรัฐบาลผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานไปพร้อมกันอย่างเป็นระบบ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน มุ่งหวังที่จะก่อให้เกิดความมั่นคงของชาติด้านวัคซีน และการพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน โดยมีเป้าประสงค์สูงสุด คือ การป้องกัน ลดปัญหาการป่วยและการตายของประชาชนไทยจากโรคสำคัญที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน ตลอดจนการเป็นผู้นำทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพด้านวัคซีนในภูมิภาค โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบในหลักการของวาระแห่งชาติด้านวัคซีน ตามที่กระทรวงสาธารณสุขเสนอ เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2554 การประกาศวาระแห่งชาติด้านวัคซีนดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นว่า รัฐบาลให้การสนับสนุนการพัฒนาวัคซีนอย่างจริงจัง และเพื่อให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีความตระหนักและร่วมมือกันตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานในการขับเคลื่อน และดำเนินการพัฒนางานด้านวัคซีนของชาติ ซึ่งมีความจำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเองและความมั่นคงด้านวัคซีนของประเทศ ภายใน 10 ปี (พ.ศ.2554-2563) ภายใต้ยุทธศาสตร์วาระแห่งชาติด้านวัคซีน 4 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายและแผนยุทธศาสตร์วัคซีนแห่งชาติโดยหน่วยงานกลางด้านวัคซีนของประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านวัคซีนภายในประเทศให้มีความรู้เพียงพอ และมีทักษะเฉพาะด้านที่เหมาะสมกับภารกิจ ยุทธศาสตร์ที่ 3 จัดตั้งและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการวิจัยพัฒนาการผลิต และการควบคุมคุณภาพวัคซีนตั้งแต่การวิจัยพัฒนาจนถึงการใช้วัคซีน ยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนการวิจัยพัฒนาและการผลิตวัคซีนได้เองภายในประเทศ ทั้งวัคซีนพื้นฐานและวัคซีนที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการป้องกันควบคุมโรคในภาวะปกติ และเมื่อเกิดการระบาด

(4) **กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์** มุ่งมั่นในการผลักดันให้ สหกรณ์เป็นวาระแห่งชาติ เนื่องจากตระหนักดีว่าระบบสหกรณ์จะสามารถสร้างพื้นฐานของสังคมและเศรษฐกิจ ของชาติ ให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา ได้เสนอผลการศึกษา เรื่อง การส่งเสริมและสนับสนุนให้สหกรณ์เป็นวาระแห่งชาติในโอกาสทศวรรษ 100 ปีของการสหกรณ์ไทย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอ ความเห็นสนับสนุนให้สหกรณ์เป็นวาระแห่งชาติ และสนับสนุนแนวทางการดำเนินการตามผลการศึกษาของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ วุฒิสภา และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2555 วันที่ 30 กรกฎาคม 2555 และวันที่ 22 ตุลาคม 2555 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในชาติรับรู้และเข้าใจการสหกรณ์ พร้อมทั้ง นำไปใช้ในวิถีชีวิตและการดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์วาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์ 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างและพัฒนาศักยภาพและทักษะการสหกรณ์ สู่วิถีชีวิตประชาชนในชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนและพัฒนารวมกลุ่มของประชาชนด้วยวิธีการสหกรณ์ให้เป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มศักยภาพการเชื่อมโยงเครือข่ายระบบการผลิตการตลาดและการเงินของสหกรณ์ ยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนแผนพัฒนาการสหกรณ์ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งของขบวนการสหกรณ์ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ปฏิรูปโครงสร้างหน่วยงานภาครัฐขบวนการสหกรณ์และปรับปรุงกฎหมายสหกรณ์ให้เอื้อต่อการพัฒนา

3.2 สถานการณ์สิทธิมนุษยชน

3.2.1 ความก้าวหน้า สิ่งที่ยังไม่ประสบความสำเร็จและต้องเร่งเพิ่มขีดความสามารถด้านสิทธิมนุษยชนจากผลประเมินแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(1) ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน ที่ผ่านมา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในฐานะหน่วยงานกลางในการส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนเกิดผลที่เป็นรูปธรรม ได้ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานหน่วยงานต่าง ๆ เป็นประจำทุกปี ในช่วงเดือน พฤศจิกายน และให้สถาบันการศึกษาประเมินผล 2 ช่วง คือ ช่วงครึ่งแรกของแผนฯ และช่วงครึ่งหลังของแผนฯ โดยที่ผ่านมามีได้ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (ปี พ.ศ.2552-2556) ร่วมกับมหาวิทยาลัยมหิดล มาแล้ว ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ช่วงครึ่งแผน) ประจำปี พ.ศ. 2557 – 2559 โดยในครั้งนี้ จะขอนำเสนอเฉพาะการติดตามผลการดำเนินงานหน่วยงานต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2559 และการประเมินผลสำเร็จของการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 สรุปสาระสำคัญ ดังนี้²¹

(1.1) การประเมินเป้าหมายหลัก พบว่า การประเมินเป้าหมายหลักสังคมไทยเริ่มเห็นความสำคัญของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมีแนวโน้มดีขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับ 5 ปีที่ผ่านมาก่อนที่จะมีการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนฯ อย่างจริงจัง โดยประชาชนประเมินว่าดีขึ้นกว่า ร้อยละ 40 สำหรับในส่วนเครือข่ายสิทธิมนุษยชนเข้มแข็งในทุกภูมิภาค มีความตื่นตัวในเรื่องสิทธิมนุษยชนและพัฒนาไปสู่มาตรฐานสากล พบว่า ในปี พ.ศ.2559 มีหน่วยงานนำแผนสิทธิมนุษยชนฯ ไปสู่การปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 1) หน่วยงานระดับนโยบาย (กระทรวงหรือหน่วยเทียบเท่า) คิดเป็นร้อยละ 87.8 ของหน่วยงานทั้งหมด (41 หน่วยงาน) 2) หน่วยงานระดับจังหวัดและกทม. คิดเป็นร้อยละ 55.84 ของหน่วยงานทั้งหมด (77 จังหวัด)

(1.2) การประเมินความก้าวหน้าของการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ที่ผ่านมาที่เป็นสาระสำคัญเพื่อนำมาพิจารณาจัดทำวาระแห่งชาติฯ ปรากฏ ดังนี้

1) จำนวนโครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการ มีสัดส่วนโครงการและกิจกรรมที่ดำเนินงานตามแผนฯ มีความแตกต่างกันเล็กน้อย คิดเป็นร้อยละ 45 ซึ่งเมื่อจำแนกตามยุทธศาสตร์ของแผน พบว่า ยุทธศาสตร์ที่ 1 (ป้องกัน) มีการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละสูงสุด ร้อยละ 39 ตามด้วยยุทธศาสตร์ที่ 4 (พัฒนาเครือข่าย) ร้อยละ 35 ยุทธศาสตร์ที่ 2 (คุ้มครอง) ร้อยละ 21 และยุทธศาสตร์ที่ 3 (มาตรการ/กลไก/กฎหมาย) ในอันดับท้ายสุดที่ร้อยละ 5 สำหรับการดำเนินโครงการและกิจกรรม หากจำแนกตามกลยุทธ์ของแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พบว่า กลยุทธ์ที่ 1.1 การส่งเสริมให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเกิดความตระหนักและจิตสำนึกในการปกป้องสิทธิมนุษยชน มีการดำเนินการมากที่สุด รวมถึงในช่วงครึ่งแผนแรกด้วย ส่วนกลยุทธ์ที่ 4.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรเครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน ในการทำงานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เป็นกลยุทธ์ที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุดในทั้งสองปีแต่เมื่อเปรียบเทียบทุกกลยุทธ์มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนโครงการและกิจกรรม ยกเว้น กลยุทธ์ที่ 1.2 และ 2.3 คือ สนับสนุนการเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชน และ

²¹รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 โดยมหาวิทยาลัยมหิดล นำโดยรองศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัดและคณะ และการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2557-2558 โดยกองแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสารสนเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

สนับสนุนให้ผู้ถูกละเมิดสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์จากการฟื้นฟูและเยียวยาอย่างเหมาะสม ตามลำดับ ทั้งนี้ กลยุทธ์ที่มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนโครงการและกิจกรรมมากที่สุด ในช่วงครึ่งหลัง ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 4.1 พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์การเครือข่ายสิทธิมนุษยชนทุกภาคส่วน มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนโครงการและกิจกรรมเท่ากับ 181 โครงการ/กิจกรรม ส่วนกลยุทธ์ที่มีการเพิ่มขึ้นน้อยลงที่สุดได้แก่กลยุทธ์ที่ 4.2 ซึ่งมีการเพิ่มขึ้นของจำนวนโครงการและกิจกรรมเท่ากับ 15 โครงการ/กิจกรรม เมื่อพิจารณาร้อยละของการเปลี่ยนแปลง พบว่า กลยุทธ์ที่ 4.5 ส่งเสริมการใช้อำนาจที่ถูกต้องเหมาะสมของเจ้าหน้าที่รัฐ มีการเพิ่มขึ้นในอัตราสูงสุดที่ร้อยละ 213.73 และกลยุทธ์ที่ 1.1 มีการเพิ่มขึ้นในอัตราต่ำสุดที่ร้อยละ 5.19

2) หน่วยงานเริ่มนำเรื่องสิทธิมนุษยชนและแผนสิทธิมนุษยชนฯ บรรจุลงในหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานตนเองโดยใช้งบประมาณของหน่วยงานดำเนินการ (เช่น กระทรวงกลาโหม คมนาคม สาธารณสุข แรงงาน เกษตรและสหกรณ์ กรมบังคับคดี จังหวัดชัยนาท กระบี่ สมุทรสาคร เป็นต้น) จำนวน 27 หน่วยงาน ผู้เข้าร่วม 2,700 คน²²

(1.3) การประเมินผลการบรรลุตัวชี้วัด ทั้ง 27 รายการ ซึ่งตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 นั้น เป็นการประเมินผลในภาพรวมของประเทศ โดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ใน 4 ยุทธศาสตร์ จากผลการประเมิน พบว่า

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อให้เกิดความเสมอภาคตามความเป็นจริง นอกเหนือจากความเสมอภาคทางกฎหมาย **บรรลุเป้าหมาย 2 ตัวชี้วัด ยังไม่บรรลุเป้าหมาย 2 ตัวชี้วัด**

ยุทธศาสตร์ที่ 2 คัดครองสิทธิมนุษยชนในทุกกลุ่มเป้าหมายให้เป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน **บรรลุเป้าหมาย 1 ตัวชี้วัด ยังไม่บรรลุเป้าหมาย 5 ตัวชี้วัด**

ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนากฎหมายและกลไกทางกฎหมาย รวมทั้งการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน **บรรลุเป้าหมาย 2 ตัวชี้วัด ไม่มีข้อมูล 1 ตัวชี้วัด**

ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาศูนย์เครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีศักยภาพในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้มีความเข้มแข็งในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและพัฒนาไปสู่มาตรฐานสากล **บรรลุเป้าหมาย 9 ตัวชี้วัด ยังไม่บรรลุเป้าหมาย 5 ตัวชี้วัด**

สำหรับความก้าวหน้าจากการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปี พ.ศ. 2557-2558 โดยกองแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสารสนเทศ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้²³

1) มิติป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน มีการส่งเสริมการรับรู้เรื่องสิทธิด้านสุขภาพ การให้บริการเชิงรุกและตรวจสุขภาพประจำปีให้ผู้ใช้งานในภาคอุตสาหกรรม การนำประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนและแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปใช้กำหนดกรอบแนวคิดการส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพของคณะกรรมการขับเคลื่อนการส่งเสริมสิทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพ การส่งเสริมแนวคิดและนโยบายการยอมรับความหลากหลายของวัฒนธรรม โดยเฉพาะในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงการส่งเสริมความรู้และป้องกัน รู้เท่าทันภัยจากการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยี ส่งเสริมการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ และการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการให้บริการประชาชน นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้ความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนผ่านเครื่องมือที่เป็นเกมการ์ดพลังสิทธิหรือบิงโกสิทธิให้แก่

²²ข้อมูลสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มงานแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กองส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

²³บทสรุปการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ปี พ.ศ.2557-2559 ของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ เด็กและเยาวชน และประชาชนทั่วไป ให้ความตระหนักและเข้าใจในเรื่องสิทธิ หน้าที่ การเคารพสิทธิผู้อื่น ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ

2) **มิติคุ้มครองสิทธิมนุษยชน** การดำเนินการให้สิทธิขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขกับบุคคลผู้มีปัญหาสถานะและสิทธิ จำนวน 208,631 คน การจัดสภาพแวดล้อมและจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่งเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะคนพิการและผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ การพิสูจน์สัญชาติโดยนิติวิทยาศาสตร์เพื่อคืนสิทธิให้กับประชาชนที่ประสบปัญหาไร้สถานะทางทะเบียนราษฎรโดยการเพิ่มชื่อในทะเบียนราษฎร และสนับสนุนการอำนวยความสะดวกในการดำเนินคดี โดยกระทรวงยุติธรรม รวมถึง โครงการบ้านมั่นคงชนบทเพื่อผู้ยากไร้และด้อยโอกาสในชนบท โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นอกจากนี้ การดำเนินการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่พักพิงชั่วคราวของผู้หนีภัยการสู้รบ ไทย – เมียนมาร์ 9 แห่งใน 4 จังหวัด ได้แก่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี และราชบุรี มีการดูแลตามหลักมนุษยธรรมและร่วมมือกับ UNHCR ในการจัดทีมแพทย์เข้าไปดูแลรักษาเป็นระยะ รวมถึงการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้หนีภัยการสู้รบโดยไม่จำกัดระดับประเภท

3) **มิติพัฒนากฎหมาย กลไกทางกฎหมาย รวมทั้งการบังคับใช้ เพื่อส่งเสริม คุ้มครองสิทธิมนุษยชน** การขับเคลื่อน พระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. 2558 การยกร่าง พระราชบัญญัติโรคไม่ติดต่อ การพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องด้านการป้องกันโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม ร่าง พระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอยแห่งชาติ พ.ศ. ... ร่าง พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ... และการเสนอร่าง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารจัดการน้ำของประเทศอยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

4) **มิติพัฒนาองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีศักยภาพในการส่งเสริม คุ้มครองสิทธิมนุษยชน** การพัฒนาศักยภาพทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุขเพื่อรองรับการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขในระดับเขตและระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาเครือข่ายและระบบส่งต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางถนน และการส่งเสริมสนับสนุนการบริการสุขภาพผู้สูงอายุเชื่อมโยงสถานพยาบาลสู่ชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาวิทยาการกระบวนการเรื่องพลเมืองประชาธิปไตยกับสิทธิมนุษยชนศึกษา

(2) สิ่งที่ยังไม่ประสบความสำเร็จและต้องเร่งเพิ่มขีดความสามารถด้านสิทธิมนุษยชน²⁴

1) **มิติป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน** ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายที่มีโอกาสถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนและมีสัดส่วนที่จะเพิ่มขึ้น เช่น กลุ่มเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ป่วย HIV/AIDS ผู้ใช้แรงงาน คนจน เกษตรกร ผู้ต้องขัง และผู้บริโภคร ฯลฯ ซึ่งจะต้องมีการดำเนินงานให้ความสำคัญในการป้องกันการถูกละเมิดอย่างจริงจังต่อไป สำหรับกลุ่มที่มีสัดส่วนการถูกละเมิดลดลง ได้แก่ กลุ่มผู้ป่วย กลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มแรงงานต่างด้าว กลุ่มผู้พ้นโทษและผู้เสียหายในคดีอาญา สำหรับประเด็นสิทธิมนุษยชน พบว่า ด้านที่มีการละเมิดสิทธิเพิ่มขึ้น คือ ด้านอาชีพและแรงงาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านที่อยู่อาศัย ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านสิทธิชุมชน และด้านการเมืองการปกครอง ส่วนด้านที่ละเมิดสิทธิลดลง ได้แก่ ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ศาสนาและการเรียนรู้ ด้านสาธารณสุข และด้านเสรีภาพการสื่อสาร

²⁴ รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 โดยรองศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมปิติ โชคประจักษ์ชัดและคณะ มหาวิทยาลัยมหิดล (เฉพาะที่ยังไม่บรรลุตัวชี้วัด)

2) มติคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จากการรายงานขององค์กรเครือข่ายสิทธิมนุษยชน พบว่า ข้อร้องเรียน การละเมิดสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้าน ที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านเสรีภาพการสื่อสารและสื่อมวลชน ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านสิทธิชุมชน ส่วนข้อร้องเรียนที่มีสัดส่วนลดลง ได้แก่ ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ศาสนาและการเรียนรู้ ด้านอาชีพและแรงงาน ด้านสาธารณสุข และด้านที่อยู่อาศัย สำหรับ ผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในแต่ละด้านที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากการฟื้นฟูและเยียวยา มีสัดส่วนลดลง คิดเป็นร้อยละ 26 ที่จะต้องเร่งให้ทุกหน่วยงานให้ความช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ เมื่อเกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน

3) มติพัฒนาองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีศักยภาพในการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน อาทิ

3.1) จำนวนผลงานวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน ที่นำไปใช้ประโยชน์ เพิ่มขึ้น แต่หากพิจารณาสถิติรายปีมีจำนวนที่ลดลง จึงควรเร่งส่งเสริมให้หน่วยงานได้ทำวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน เช่น การพัฒนา เกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเสริมความเข้มแข็งขององค์กรเครือข่ายสิทธิมนุษยชนและพัฒนาสู่มาตรฐานสากลต่อไป 3.2) เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติ มีจำนวนเพิ่มขึ้น หากพิจารณาตามประเด็นสิทธิมนุษยชนที่เจ้าหน้าที่ถูกร้องเรียนการเลือกปฏิบัติ พบว่า ประเด็นที่เจ้าหน้าที่ถูกร้องเรียนเพิ่มมากขึ้น คือ ด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ อัยการ) ด้านสาธารณสุข (บุคลากรทางการแพทย์) รวมถึงการเลือกปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่รัฐสังกัดกระทรวง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่ได้ระบุประเด็นสิทธิมนุษยชน ดังนั้น ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และ มาตรฐานการปฏิบัติงานปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น 3.3) ข้อท้วงติงจากองค์กรระหว่างประเทศเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกติกาและอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน จากการรายงาน สิทธิมนุษยชนของ Human Rights Watch ยังมีปัญหาอยู่หลายประการที่องค์กรระหว่างประเทศให้ข้อท้วงติงและ เสนอแนะให้เร่งดำเนินการแก้ไข ได้แก่ เรื่อง การเมืองการปกครอง กระบวนการยุติธรรม และแรงงานต่างด้าว สำหรับ ประเด็นท้าทายที่ควรเร่งดำเนินการ ได้แก่ การดำเนินการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิทางการเมือง เสรีภาพ ในการแสดงออก กระบวนการยุติธรรม (โทษประหารชีวิต การทรมาน การจับกุมโดยพลการ) สิทธิผู้ลี้ภัยทางการเมือง 3.4) ข้อท้วงติงของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีจำนวนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 100 สำหรับประเด็นที่มีการ ท้วงติงทุกปี ซึ่งควรให้ความสำคัญในการดำเนินการแก้ไขเป็นพิเศษ ได้แก่ ด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการศึกษา วัฒนธรรม ศาสนาและการเรียนรู้ ด้านอาชีพและแรงงาน ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4) ปัญหาในการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สรุปปัญหาที่พบ

4.1) ด้านบุคลากร ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากร บุคลากรขาดองค์ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และการแปลงแผนฯ ไปสู่การปฏิบัติ

4.2) ด้านทรัพยากร ประกอบด้วย งบประมาณไม่เพียงพอ ไม่มีงบประมาณสำหรับการ ดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน (เช่น การจัดการด้านกายภาพให้คนพิการเข้าถึงต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก) และวัสดุ/ อุปกรณ์/เครื่องอำนวยความสะดวก

4.3) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ระบบ กฎระเบียบ ที่ไม่เอื้อกับการดำเนินงานด้านสิทธิ มนุษยชน การแทรกแซงทางการเมืองทำให้เจ้าหน้าที่รัฐขาดขวัญกำลังใจในการทำงานกับชุมชน

3.2.2 ข้อเสนอจากประเทศต่าง ๆ จากผลของการรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) และประเทศไทยรับไปปฏิบัติ

เป็นกลไกใหม่ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบกรณีสิทธิมนุษยชนของประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ โดยรัฐที่ถูกทบทวน (State under review) จะต้องส่งรายงานประเทศ (national report) ให้กับคณะมนตรีฯ และทางสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of the High Commissioner for Human Rights: OHCHR) ซึ่งมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้กับคณะมนตรีฯ จะรวบรวมรายงานอีกสองฉบับ ฉบับแรกคือฉบับผู้มีส่วนร่วม (Stakeholder report) เพื่อให้เข้าใจง่ายที่สุดคือรายงานที่มาจาก NGO และอีกฉบับเป็นรายงานขององค์การสหประชาชาติเอง โดยรายงานทั้งสามจะต้องเปิดเผยกับองค์การสหประชาชาติและเผยแพร่ให้กับรัฐอื่น เพื่อที่รัฐอื่นจะได้มีข้อเสนอแนะ (recommendation) หรือการสอบถามก่อนถึงการประชุมไปยังประเทศที่ถูกตรวจสอบล่วงหน้า ทั้งนี้ เมื่อรายงานถูกนำเสนอในที่ประชุมของคณะทำงาน UPR (Working Group on the Universal Periodic Review) จะเปิดโอกาสให้รัฐสมาชิกอื่นในที่ประชุมสามารถนำเสนอความเห็น คำถามและคำแนะนำต่าง ๆ ได้

ที่ผ่านมาประเทศไทยได้นำเสนอรายงานประเทศตามกลไก UPR มาแล้ว 2 ฉบับ โดย

รอบที่ 1 ประเทศไทยได้ส่งรายงานประเทศตามกลไก UPR รอบที่ 1 ต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติเมื่อเดือนกรกฎาคม 2554 และได้นำเสนอรายงานต่อที่ประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ 12 เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม 2554 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส โดยไทยได้ตอบรับข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปฏิบัติ **ทั้งหมด 134 ข้อ จากทั้งหมด 172 ข้อ** อีกทั้ง ได้ประกาศคำมั่นโดยสมัครใจ 8 ข้อ นอกจากนี้ ไทยยังได้นำเสนอรายงานความคืบหน้าช่วงกลางรอบ (Mid-Term update) ซึ่งเป็นกระบวนการตามความสมัครใจเมื่อเดือนมิถุนายน 2557

รอบที่ 2 ประเทศไทยได้ส่งรายงานประเทศตามกลไก UPR รอบที่ 2 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 และได้นำเสนอรายงานด้วยวาจาซึ่งเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 คณะผู้แทนไทยนำโดยนายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้นำเสนอรายงานต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งชาติประชาชาติ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส โดยได้ให้การรับรองรายงานของประเทศไทยแล้ว เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2559 จากข้อเสนอแนะทั้งหมด 249 ข้อ คณะผู้แทนไทยตอบรับทันทีจำนวน 181 ข้อ (คิดเป็นร้อยละ 72.69 เปรียบเทียบกับจำนวนข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยได้ตอบรับทันทีในการทบทวนรอบแรกร้อยละ 58.14) รับเพิ่มอีก 6 ข้อ **รวม 187 ข้อ** โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบผลการรับรอง UPR รอบ 2 เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2560 รับข้อเสนอ 187 ข้อ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ จากการรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 ประเทศไทยได้แสดงการยืนยันในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยได้นำข้อเสนอแนะของประเทศต่าง ๆ จากการนำเสนอรายงาน UPR รอบแรกเมื่อปี 2554 ไปปฏิบัติจนเกิดผลลัพธ์และมีความคืบหน้าที่เป็นรูปธรรมหลายด้าน ซึ่งรวมถึงการเข้าเป็นภาคีและการถอนข้อสงวนที่มีต่อตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่สำคัญ เช่น การต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร สิทธิเด็ก การขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี สิทธิคนพิการ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ตราและปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนหลายฉบับที่เกี่ยวกับความเท่าเทียมระหว่างเพศ กองทุนยุติธรรม การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง การคุ้มครองเด็กจากการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ ผ่านสื่อลามกอนาจาร การต่อต้านการทุจริตและการค้ามนุษย์ ตลอดจนการปฏิรูประบบราชทัณฑ์ อีกทั้งอยู่ระหว่างการ

ผลักดันกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดและการบังคับบุคคลให้สูญหายเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศยิ่งขึ้นสำหรับข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยตอบรับ จำนวน 187 ข้อ ปรากฏ ดังนี้²⁵

ข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยตอบรับจากการนำเสนอรายงานประเทศตามกลไก UPR รอบที่ 2
จำนวน 187 ข้อ

หมวด	ข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยรับไปปฏิบัติ	จำนวน (ข้อ)
1. การเข้าเป็นภาคิกกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ถอนถ้อยแถลงตีความทั่วไปและข้อสงวนต่อข้อ 4 ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ (แอฟริกาใต้) 2. ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเลือกรับของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (โปรตุเกส) 3. ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเลือกรับฉบับที่ 1 ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (โปแลนด์ ,ออสเตรีย) 4. พิจารณาเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำแย่ คัดี้ศรี (จอร์เจีย คาซัคสถาน) 5. ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ (มอนเตเนโกร กัวเตมาลา ฝรั่งเศส ออสเตรีย โปรตุเกส โปแลนด์ อุรุกวัย ตุรกี) 	21
2. การปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดโทษทางอาญาสำหรับการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ ในกฎหมายภายในประเทศให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ และให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการถูกบังคับให้หายสาบสูญ (อุรุกวัย) 2. กำหนดคำนิยามของการทรมานให้สอดคล้องกับข้อ 1 ของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ การระบุให้การทรมานฯ เป็นอาชญากรรมเฉพาะในกฎหมายของไทย และดำเนินการสอบสวนข้อกล่าวหาการทรมานและการประติบัติที่โหดร้ายทั้งหมดอย่างครอบคลุมและเป็น 	15

²⁵บทสรุปสำหรับผู้บริหารจากกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

หมวด	ข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยรับไปปฏิบัติ	จำนวน (ข้อ)
	กลางโดยพลัน (สโลวาเกีย) 3. การประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้บุคคลสูญหาย (แคนาดา)	
3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกและแผนสิทธิมนุษยชน	พัฒนา รับรอง และบังคับใช้แผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เพื่อปฏิบัติตามหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนปฏิบัติตามแผนงานและนโยบายที่ระบุไว้ใน (สวีเดน) แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอย่างต่อเนื่อง (ฟิลิปปินส์)	16
4. การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาและการฝึกอบรม	ขยายการดำเนินการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษาและฝึกอบรม เพิ่มความพยายามของรัฐบาลในการสร้างความตระหนักรู้ (อาร์เมเนีย) ให้แก่เจ้าหน้าที่และสาธารณชนเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและกระบวนการ UPR (คิวบา)	2
5. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม	เพิ่มความพยายามและออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อปราบปรามการค้ามนุษย์แก้ไขประเด็นสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการ (เลบานอน) ดำเนินการเพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในพื้นที่ชนบท (ไนจีเรีย)	38
6. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของกลุ่มต่างๆ ในสังคม	1. พยายามประกันการให้ความคุ้มครองที่เพียงพอแก่กลุ่มเปราะบางในสถานะลำบากอย่างต่อเนื่อง (สหรัฐอเมริกาบราซิล) 2. จัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อคุ้มครองสิทธิเด็ก (ยูกันดา) 3. ยกเลิกข้อบทของกฎหมายที่ระบุว่าสามารถปรับลดอายุขั้นต่ำของการสมรสให้เป็น 13 ปี กรณีที่เด็กถูกล่วงละเมิดทางเพศและสามารถสมรสกับผู้ที่ล่วงละเมิดได้ (ติมอร์-เลสเต) 4. ป้องกันการเลือกปฏิบัติทุกกรณี โดยไม่มีข้อยกเว้น เช่น เหตุผลทางศาสนา หรือความมั่นคงของชาติ (สเปน)	57
7. การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	1. เคารพเสรีภาพของสื่อและเสรีภาพในการแสดงออกอย่างเต็มที่ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ (กัวเตมาลา) 2. ดำเนินการแก้ไขกฎหมายภายในประเทศเกี่ยวกับเสรีภาพในการแสดงออกให้สอดคล้องกับกฎหมายระหว่างประเทศ(แอลเบเนีย)	12
8. กระบวนการยุติธรรม	1. พิจารณายกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตในฐานะความผิดต่างๆ (เอกวาดอร์) 2. ดำเนินมาตรการเพื่อยกเลิกโทษประหารชีวิตที่ได้รับ เพิ่มอายุขั้นต่ำของการรับผิดทางอาญาให้สอดคล้องกับมาตรฐาน (โตโก มาดากัสการ์ บราซิล) 3. การยอมรับระหว่างประเทศและประกันให้มีการแยกเด็กที่ถูกจำกัดเสรีภาพออกจากผู้ต้องขังที่เป็นผู้ใหญ่ (อูรุกวัย)	11
9. การอำนวยความสะดวกยุติธรรม	1. สอบสวนและดำเนินคดีข้อกล่าวหาด้านการทรมานและการสังหารนอกกระบวนการยุติธรรมทั้งหมดโดยพลัน (นิวซีแลนด์) 2. รับรองว่านักปกป้องสิทธิมนุษยชนจะได้รับการปฏิบัติที่สอดคล้องกับ	13

หมวด	ข้อเสนอแนะที่ประเทศไทยรับไปปฏิบัติ	จำนวน (ข้อ)
	ปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน (นิวยอร์ก)	
10. การร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศ	ร่วมมืออย่างแข็งขันกับกลไกด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (อาเซอร์ไบจาน)	1
11. การติดตามผลของกระบวนการ Universal Periodic Review	จำนวน 1 ข้อ คือ เปิดโอกาสให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของกระบวนการ UPR (โปแลนด์)	1

สำหรับพัฒนาการสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๕ – ปัจจุบัน จากการรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ 2 ดังนี้²⁶

(1) รัฐธรรมนูญและนโยบายรัฐบาล

● รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ปี พ.ศ.2557 และรัฐธรรมนูญฯ ปี พ.ศ.2560 ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชน เท่าเทียมกับรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ รวมทั้งยังคงหลักการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี

● รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนทุกกลุ่มในประเทศ ในคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 รัฐบาลได้กำหนดให้การลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และการยึดมั่นในหลักนิติธรรม และการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นนโยบายหลักของรัฐบาล

● รัฐบาลได้ให้คำมั่นที่จะดำเนินการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคม อาทิ การพัฒนาระบบการคุ้มครองทางสังคม ปรับปรุงระบบสวัสดิการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในกลุ่มเปราะบาง การกระจายสิทธิการใช้ประโยชน์หรือการถือครองที่ดินให้แก่คนยากจน และการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์

● รัฐบาลได้ดำเนินการปรับปรุงประมวลกฎหมายหลักของประเทศ และกฎหมายอื่นๆ ที่ล้าสมัย และไม่สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งยังดำเนินการปรับปรุงการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบการช่วยเหลือทางกฎหมายและการเยียวยาเหยื่อผู้ได้รับผลกระทบผ่านทางมาตรการต่างๆ รวมถึงการให้ความช่วยเหลือผ่านกองทุนยุติธรรม

(2) ด้านกฎหมายและตราสารระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้กฎหมายใหม่และปรับปรุงกฎหมายเดิมหลายฉบับ เพื่อให้สามารถส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนให้ดียิ่งขึ้น อาทิเช่น

- พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. 2558 (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 กันยายน 2558)
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 29 เมษายน 2558)

²⁶ข้อมูลจากบทสรุปสำหรับผู้บริหาร กระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) โดยกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

- พระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. 2558 (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 เมษายน 2559)
- พระราชบัญญัติการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง พ.ศ. 2557 (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2557)
- พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2558 ว่าด้วยสื่อลามกอนาจารเด็ก (มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2558)
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558
- ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะสตรีและเด็ก (เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2556) นอกจากนี้ไทยยังได้พยายามแก้ไขกฎหมายภายในและพัฒนากลไกที่จะช่วยในการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาฯ ดังกล่าว
- ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศแรกๆ ที่ให้สัตยาบันต่อพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เรื่องกระบวนการติดต่อร้องเรียน และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ โดยรัฐบาลได้จัดทำคำแปลพิธีสารฯ เป็นภาษาไทย และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับพิธีสารฯ ให้แก่สาธารณะรับทราบ และจัดตั้งกลไกระดับชาติเพื่อดำเนินงานตามพันธกรณีภายใต้พิธีสารฯ
- ประเทศไทยอยู่ระหว่างศึกษาความเป็นไปได้ในการเข้าเป็นภาคีของพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ โดยกระทรวงยุติธรรมในฐานะหน่วยงานหลักได้ร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ อาทิ Association for the Prevention of Torture (APT), International Commission of Jurists และสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ดำเนินการเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับพิธีสารเลือกรับฯ ให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้มีมติเห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2560 โดยจะดำเนินการเมื่อมีกฎหมายรองรับเรียบร้อยแล้ว ซึ่งประเทศไทยอยู่ระหว่างการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นุญคนสูญหาย พ.ศ. ให้มีความสมบูรณ์
- ประเทศไทยได้พิจารณาให้สัตยาบันอนุสัญญาขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ 3 ฉบับ ได้แก่ (1) อนุสัญญาว่าด้วยแรงงานทะเล พ.ศ. 2549 (คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2558) (2) อนุสัญญาฯ ฉบับที่ 187 ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานความปลอดภัย และอาชีวอนามัย (คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2558) และ (3) อนุสัญญาฯ ฉบับที่ 111 ว่าด้วยการเลือกปฏิบัติในการจ้างงานและอาชีพ (กระทรวงแรงงานอยู่ระหว่างรวบรวมความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
- ประเทศไทยได้ดำเนินการถอนข้อสงวนหรือถ้อยแถลงตีความของตราสารด้านสิทธิมนุษยชน ดังนี้
 - 1) ถอนถ้อยแถลงตีความข้อที่ 6 เรื่องโทษประหารชีวิตเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปีที่กระทำผิด และข้อ 9 เรื่องการนำตัวผู้ต้องหาเข้าสู่การพิจารณาตัดสินคดีโดยพลันของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
 - 2) ถอนข้อสงวนต่อข้อ 16 ของอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ เรื่องสิทธิในครอบครัวและการสมรส

3) ถอนข้อสงวนต่อข้อ 18 ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ เรื่องเสรีภาพในการโยกย้ายถิ่นฐานและการถือสัญชาติของเด็กพิการ

4) ถอนข้อสงวนข้อ 4 ของอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ เรื่อง ห้ามการประณาม การโฆษณาชวนเชื่อที่แบ่งปวงที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความคิดหรือทฤษฎีของความเหนือกว่าของชนชาติหนึ่งชนชาติใดหรือของกลุ่มบุคคลตามสีผิวหรือเผ่าพันธุ์กำเนิด หรือพยายามที่จะให้เหตุผลรับรองหรือส่งเสริมความเกลียดชังระหว่างเชื้อชาติหรือการเลือกปฏิบัติในรูปแบบใดก็ตาม และจัดให้มีมาตรการในเชิงบวกที่จะจัดการกระตุ้นหรือการกระทำที่เลือกปฏิบัติ

(3) ด้านการปฏิบัติ

ประเทศไทยได้ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ ทั้งสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สิทธิในการทำงาน สิทธิด้านสุขภาพ สิทธิด้านการศึกษา สิทธิของกลุ่มเฉพาะ สิทธิเด็ก สิทธิสตรี สิทธิของผู้สูงอายุ สิทธิคนพิการ สิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ การอำนวยความสะดวก กระบวนการยุติธรรม รวมถึงรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ โดยได้น้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นกรอบในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ประเทศไทยได้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (Millennium Development Goals – MDGs) และเป้าหมายเพิ่มเติมที่ประเทศไทยกำหนดเอง (MDG Plus) หลายด้าน อาทิ การขจัดความยากจนและความหิวโหย การส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ การต่อสู้โรคเอดส์ การลดสัดส่วนประชากรที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดและสุขภาพที่มีสุขลักษณะ การยกระดับคุณภาพชีวิตประชากรในชุมชนแออัด และการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาในประชาคมโลก รวมทั้งมุ่งมั่นดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) เป็นต้น

(4) ความท้าทายด้านสิทธิมนุษยชน

- ความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนโดยทั่วไปของเจ้าหน้าที่รัฐและสาธารณชนยังอยู่ในวงจำกัด ซึ่งประเทศไทยจะต้องพยายามดำเนินการเพิ่มเติม เพื่อสร้างความตระหนักรู้ ให้ประชาชนมีความตื่นตัวในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนมากขึ้น
- โครงสร้างพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศ ควรมีการพัฒนาให้เข้มแข็ง ปัจจุบันมีความท้าทายเรื่องการสร้างค่านิยมการเคารพสิทธิมนุษยชนในสังคม การปรับปรุงกฎหมายภายในประเทศ และการเสริมสร้างประสิทธิภาพขององค์กรด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งรัฐบาลมีความจำเป็นต้องปฏิรูปและพัฒนากลไกพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนศึกษา เพื่อปลูกฝังค่านิยมการเคารพสิทธิมนุษยชนให้กับประชาชน รวมทั้งผลักดันให้ภาคส่วนอื่นๆ เช่น ภาคธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้นผ่านกรอบความร่วมมือ กลไกทางกฎหมาย หรือแรงจูงใจในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และยั่งยืน
- รัฐบาลจะต้องแสวงหาความร่วมมือ ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการดำเนินงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศในภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งหุ้นส่วนอื่นๆ เช่น กลไกระดับภูมิภาคและองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถรับมือกับปัญหาได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- บริบททางการเมืองในปัจจุบันของประเทศไทย ส่งผลให้เกิดความท้าทายในการรักษาสมดุลระหว่างความพยายามในการผลักดันวาระการเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ความมั่นคง การปฏิรูปประเทศ และ

การส่งเสริมสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มรูปแบบ การส่งเสริมกระบวนการปรึกษาหารืออย่างสร้างสรรค์ ถือเป็นส่วนสำคัญในการวางรากฐานที่เข้มแข็งของประเทศในการมุ่งไปสู่สังคมประชาธิปไตยที่สำเร็จ และมีความยั่งยืนต่อไป

- การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน หน่วยงานภาครัฐ และภาคประชาสังคม ยังคงมีช่องว่างในเรื่องของความไว้วางใจระหว่างกัน ซึ่งรัฐบาลอาจจะเปิดพื้นที่ในการร่วมหารือระหว่างกันอย่างสร้างสรรค์และตรงไปตรงมา เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจ และความร่วมมือระหว่างกันในการผลักดันให้เกิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่ทุกคนในสังคม

3.2.3 สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนที่สำคัญและกระทบต่อความเชื่อมั่น ภาพลักษณ์ของประเทศไทย

แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามออกนโยบายและส่งเสริมในเรื่องต่าง ๆ ด้านสิทธิมนุษยชน แต่สถานการณ์ ณ ปัจจุบันก็ยังคงเกิดการละเมิดสิทธิอยู่อย่างต่อเนื่อง²⁷ และนับวันยิ่งจะทวีความรุนแรงมากขึ้น จะเห็นได้จากการเกิดอาชญากรรมสถานการณ์ทางการเมือง ที่ส่งผลให้เกิดกระแสในด้านลบเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน การแสดงความคิดเห็นเกิดแรงกดดันจากนานาประเทศ ในหลาย ๆ เรื่อง รวมถึง ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนที่ส่งผลให้ประเทศไทยถูกลดอันดับและการทำงานไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ด้วยเหตุนี้ จึงขอเสนอแนะเฉพาะสถานการณ์ที่สำคัญและมีส่วนที่ส่งผลด้านลบและกระทบต่อความมั่นคง รวมถึงภาพลักษณ์ของประเทศไทย ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดทำวาระแห่งชาติครั้งนี้ อาทิ

(1) **การที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ** ถูกลดสถานะจาก “เอ” เป็น “บี” ภายใน 1 ปี โดยคณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชน (International Coordinating Committee of National Human Rights Institutions) หรือที่มีชื่อย่อว่า ICC²⁸ ได้ให้เหตุผลที่ลดระดับสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากมีความกังวลใน 3 ประการ **ประเด็นแรก** เป็นเรื่องกระบวนการสรรหาและการแต่งตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เห็นว่าบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องขาดหลักประกันการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมในกระบวนการสรรหาและการได้มาซึ่งกรรมการสิทธิมนุษยชนที่มีความหลากหลาย (Pluralism) โดยคำนึงถึงผู้สมัครเป็นสำคัญ (Merit –based selection) **ประเด็นที่สอง** ได้แก่ การไม่สามารถตอบสนองต่อเหตุการณ์ที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ในกรณีการจัดทำรายงานการชุมนุมทางการเมืองเมื่อปี พ.ศ.2553 และในช่วงระหว่างปลายปี พ.ศ.2556 ถึงกลางปี พ.ศ.2557 ที่ล่าช้า **และประเด็นสุดท้าย** ได้แก่ มีการขาดบทบัญญัติที่ชัดเจนในกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มกันจากการถูกดำเนินคดีทางกฎหมายในกรณีการทำหน้าที่โดยสุจริตและเป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ (Functional immunity and independence) ซึ่งถือเป็นหลักประกันความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ของกสม.

(2) **การถูกลดอันดับจากบัญชีกลุ่มที่ 2 (Tier 2 Watch List) ลงมาอยู่ในบัญชีกลุ่มที่ 3 (Tier 3)** ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มประเทศที่มีสถานการณ์ด้านมนุษยธรรมเลวร้ายที่สุดในกลุ่มเดียวกับเกาหลีเหนือ ซูดานใต้ ซีเรีย จากการรายงาน

²⁷ รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์ การดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 โดยมหาวิทยาลัยมหิดล

²⁸ คณะกรรมการประสานงานระหว่างประเทศว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (International Coordinating Committee of National Human Rights Institutions) หรือที่มีชื่อย่อว่า ICC ซึ่งเป็นเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั่วโลกที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2536 และมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามแนวทางที่ได้รับการรับรองโดยสหประชาชาติดังปรากฏใน**หลักการปารีส**ว่าด้วยสถานะของสถาบันแห่งชาติเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Paris Principles Relating to the Status of National Institutions for the Promotion and Protection of Human Rights) เพื่อให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเทศต่างๆ สามารถทำหน้าที่ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพข้อมูลจาก<http://prachatai.com/journal/2016/02/63876>

สถานการณ์การค้ามนุษย์ ประจำปี พ.ศ. 2558 ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา โดยระบุว่าประเทศไทยยังเป็นต้นทาง ปลายทาง ผ่านการค้ามนุษย์-ค้าประเวณี บังคับใช้แรงงานประมง ละเมิดทั้งแรงงานไทย-แรงงานข้ามชาติ เจ้าหน้าที่รัฐเห็นขบวนการค้ามนุษย์ รัฐบาลไทยยังไม่สามารถทำตามมาตรฐานขั้นต่ำเพื่อจัดการค้ามนุษย์ ขณะที่ประเทศมาเลเซีย ปาปัวนิวกินี เลื่อนจากบัญชี 3 ไปบัญชี 2²⁹ แต่อย่างไรก็ดี เมื่อไม่นานมานี้ เป็นที่น่ายินดีที่ประเทศไทยได้ยกระดับจาก Tier 3 เป็น Tier 2 แล้ว จากการที่ รัฐบาลไทย ดำเนินการอย่างจริงจัง และมีความมุ่งมั่นในเรื่องการค้ามนุษย์ ทั้งการปฏิรูป แก้ไขกฎหมายต่อต้านการค้ามนุษย์และยังมีการใช้ระบบติดตามเรือประมงในทะเล ที่เป็นมาตรการหนึ่งในการกวาดล้างการค้ามนุษย์และการทำประมงผิดกฎหมายด้วย **และความท้าทายต่อไปคือ การขยับขึ้นอันดับเป็น Tier 1 ต่อไปพร้อมทั้งต้องรักษาระดับไว้อย่าให้ถูกลดอันดับอีก**

(3) สถิติข้อร้องเรียนการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน จากข้อมูลเรื่องร้องเรียนการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนและเรื่องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหยิบยกเพื่อตรวจสอบในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 – 2558 ซึ่งมีจำนวน 4,755 เรื่อง เมื่อจำแนกข้อมูลตามประเภทสิทธิที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน พบว่า มีการกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเภทสิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 899 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.70 รองลงมาเป็นเรื่องสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน จำนวน 733 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 17.69³⁰ สำหรับในปี พ.ศ. 2559 มีจำนวน 800 เรื่อง พบว่า มีการกระทำการละเมิดสิทธิมนุษยชนมากที่สุด คือ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน 208 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 26 รองลงมาเป็นเรื่องสิทธิพลเมือง (สิทธิและสถานะบุคคล) จำนวน 87 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 10.88³¹

(4) ขาดการบูรณาการการทำงานร่วมกัน ไม่มีกลไกในการประสานงานที่เป็นรูปธรรม ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แม้ว่าจะมีการประกาศใช้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาแล้วก็ตาม³²

3.2.4 การวิเคราะห์สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนจากการลงพื้นที่

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้จัดอบรมหลักสูตร “การขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับจังหวัด” ให้แก่ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ครอบคลุมทั้ง 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 4 พฤศจิกายน 2558 – 4 กุมภาพันธ์ 2559 โดยผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน 745 คน ได้ร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อสะท้อนปัญหาสิทธิมนุษยชนในแต่ละภูมิภาค ทั้ง 9 พื้นที่ รายละเอียดปรากฏ ดังนี้³³

❖ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้าน	รายละเอียด
(1) สาธารณสุข	● ความเหลื่อมล้ำของระบบการให้บริการทางด้านสาธารณสุข และความไม่เท่าเทียมกันในการให้บริการด้านสุขภาพและการเข้ารับการรักษาพยาบาล จากการขาดบุคลากร เครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่เพียงพอต่อการให้บริการ

²⁹ <http://thaipublica.org/2015/07/tip2015statements/> <http://prachatai.com/journal/2015/07/60560>

³⁰ ข้อมูลสถิติการรับเรื่องร้องเรียนจากเว็บไซต์สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ : <http://www.nhrc.or.th>

³¹ ข้อมูลสถิติเรื่องร้องเรียน จำแนกตามประเภทสิทธิ กลุ่มงานประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2560

³² รายงานผลโครงการศึกษาความเหมาะสมในการตรากฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน โดยสถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยศาสตราจารย์ณรงค์ ใจหาญ : ปี พ.ศ.2553

³³ ข้อมูลชุดนี้ เป็นเพียงข้อมูลที่ได้ผ่านการสะท้อนความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เพียงบางส่วนเท่านั้น ยังไม่ใช่เป็นกลุ่มตัวแทนในแต่ละด้านอย่างแท้จริงและไม่ใช่เป็นการสะท้อนในภาพรวมทั้งหมด แต่จัดเก็บไว้เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาในโอกาสต่อไป จัดทำโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

ด้าน	รายละเอียด
	<ul style="list-style-type: none"> ● การเข้าถึงข้อมูลด้านสิทธิของผู้ป่วย และการคุ้มครองสิทธิผู้ป่วยในกรณีเกี่ยวกับค่าชดเชยเยียวยาสำหรับการวินิจฉัยที่ผิดพลาด ● การเข้าถึงสิทธิทางด้านสาธารณสุขของประชากรบางกลุ่ม อาทิ กลุ่มผู้ไร้สัญชาติ กลุ่มแรงงานต่างด้าว เนื่องจากไม่มีบัตรประชาชน ทำให้เข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุขไม่ได้ และยังเชื่อมโยงไปถึงปัญหาด้านเศรษฐกิจ คมนาคม และความยากจน ● การเหลื่อมล้ำของวิชาชีพทางด้านสาธารณสุข ● การละเมิดสิทธิด้านสุขภาพที่เกิดจากหน่วยงานรัฐ อาทิ การอนุญาตให้ดำเนินการโรงไม่หินปูน ซึ่งส่งผลกระทบต่อมลภาวะ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้มีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
(2) การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> ● ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อ อุปกรณ์ และคุณภาพของครู/โรงเรียนที่ไม่เท่าเทียมกันของสังคมเมืองกับสังคมชนบท ● โอกาสทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกันของคนจนกับคนรวย และการเข้าถึงสิทธิการศึกษาของกลุ่มบุคคลที่ดกสำรวจ และกลุ่มชาติพันธุ์ ● การถูกข่มเหงหรือรังแก/เรียกร้องทรัพย์สินโดยเด็กเกเรหรือครูที่มีอำนาจในโรงเรียน ● การตีกันหรือทำร้ายร่างกายระหว่างสถาบันการศึกษา ● การเลิกเรียนโดยมีสาเหตุมาจากการตั้งครรภ์ ● ปัญหายาเสพติดในโรงเรียน ● สภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมจากการจำหน่ายแอลกอฮอล์ของสถานประกอบการบริเวณสถานศึกษา ● การใช้ทรัพย์สินหรือร่างกายแลกเกรดเพื่อให้จบการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
(3) เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ● การเอาเปรียบหรือหลอกลวงผู้บริโภคของผู้ประกอบการในด้านคุณภาพของสินค้า การฉกฉวยโอกาสในการขึ้นราคาสินค้า ● ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างคนรวยกับคนจน และสังคมเมืองกับสังคมชนบท ● การมีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพของประชาชน
(4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ● ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย จากการบุกรุกป่าสงวน การทำเหมืองแร่ การตัดหรือทำลายสวนยาง การทิ้งขยะในที่สาธารณะ การปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำของสถานประกอบการ การปล่อยน้ำเสียจากสวนยางพาราลงพื้นที่ทำกินของเกษตรกร การใช้สารเคมีในการทำเกษตร ● การละเมิดสิทธิประชาชนโดยรัฐ อาทิ การดำเนินคดีที่รุนแรงจนเกินไปกับชาวบ้านที่ประกอบอาชีพหาของป่า การให้สัมปทานขุดเจาะน้ำมันในเขตอีสาน การจัดแหล่งกำจัดขยะ ซึ่งกระทบต่อสิทธิชุมชนและสิทธิของประชาชน ● การถูกกลืนสิทธิในการครอบครองที่ดินโดยผู้มีอำนาจหรือผู้มีอิทธิพลบางกลุ่ม และการเข้าไปใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณะประโยชน์ของภาคธุรกิจ ● การดูดทรายตามลำน้ำโขงของประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งกระทบสิทธิของประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมตลิ่ง ● การเลี้ยงปลากะชังของนายทุนในแหล่งน้ำสาธารณะ ส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำที่ชาวบ้านใช้ในการอุปโภคและบริโภค ● การละเมิดสิทธิของประชาชนจากสิ่งปลูกสร้างของวัด

ด้าน	รายละเอียด
(5) อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> ประชาชนที่ยากจนขาดที่อยู่อาศัยและที่ดินสำหรับการดำรงชีพและทำมาหากิน ความไม่เหมาะสมในการจัดหาที่อยู่อาศัยให้คนจนของรัฐ ได้แก่ การจัดที่อยู่สำหรับคนจนให้อยู่อาศัยในถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญ ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายในการคมนาคมให้กับคนจน การเข้าถึงสิทธิที่อยู่อาศัยของคนจนจากการไม่สามารถกู้ยืมเงินมาซื้อบ้านที่อยู่อาศัย หรือการกว้านซื้อบ้านเอื้ออาทรเพื่อแสวงหาผลประโยชน์โดยนายทุน และความจำกัดของที่ดินในเขตเมืองและสภาพเขตเศรษฐกิจ
(6) วัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> การใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ อาทิ การเรียกรับเงินบริจาคจากพระปละม ความเสื่อมถอยของศาสนา อาทิ นักบวชละเว้นการปฏิบัติทางศาสนา การดูถูกทางวัฒนธรรมของคนอีสาน อาทิ คนจังหวัดสกลนครถูกเหยียดหยามว่าทานเนื้อสุนัข
(7) ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> การปิดกั้นสื่อหรือข้อมูลข่าวสารโดยรัฐ การปิดกั้นการสื่อสารระหว่างประชาชนที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากรัฐ การเข้าถึงสิทธิของประชาชนในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ การเผยแพร่ข้อมูลที่มีการละเมิดสิทธิ อาทิ การเผยแพร่ภาพ คลิปวิดีโอ หรือข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของภาพหรือข้อมูลในสังคมออนไลน์ ส่งผลกระทบบุคคลได้รับความอับอายหรือถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม การนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนที่ทำให้ผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้เสียหายได้รับผลกระทบทางสังคม เช่น การชี้ให้เห็นเชื่อบนพื้นฐานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง การไม่ปิดบังชื่อหรือภาพผู้ถูกกล่าวหา เด็กและเยาวชนที่ถูกละเมิดหรือผู้ได้รับผลกระทบ การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย จากอัตราค่าบริการทางเทคโนโลยีมีอัตราสูง เนื่องจากการผูกขาดของการบริการ
(8) การขนส่ง	<ul style="list-style-type: none"> ถนนมีสภาพชำรุดไม่สะดวกต่อการคมนาคมขนส่ง อัตราค่าบริการของรถรับจ้างสาธารณะที่ไม่เป็นธรรม เช่น รถสามล้อ รถแท็กซี่ เป็นต้น การรื้อถอนพื้นที่สาธารณะโดยร้านค้าเช่น การวางของขายบริเวณทางเดินเท้า การแสวงหาผลประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อุบัติเหตุบนท้องถนนสาธารณะจนทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน

❖ ภาคเหนือ

ด้าน	รายละเอียด
(1) สาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> การให้บริการด้านสาธารณสุขยังเข้าไปไม่ถึงสำหรับผู้ที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล รวมถึงคนไร้สัญชาติหรือผู้ไร้สถานะทางทะเบียนอีกด้วย การจัดสรรงบประมาณด้านสาธารณสุขในพื้นที่ชายแดนให้เฉพาะคนไทยไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้ไร้สัญชาติกลุ่มแรงงานต่างด้าว การขาดแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวอนามัยที่จะดูแลแรงงานเมื่อเกิดการเจ็บป่วย การเลือกปฏิบัติในการรักษาพยาบาลของแพทย์ และบุคลากรทางการแพทย์ในการให้บริการผู้ป่วย และความไม่เท่าเทียมกันในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ให้บริการ ความไม่เท่าเทียมกันของคุณภาพและอุปกรณ์ของสถานบริการด้านสาธารณสุขของรัฐในพื้นที่เมืองใหญ่กับชนบท

ด้าน	รายละเอียด
(2) การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> ● ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อ/อุปกรณ์ และคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกันของสังคมเมืองกับสังคมชนบทตลอดจนความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษาอื่นๆ เช่น การแบ่งห้องเรียนเด็กพิเศษและธรรมดา อาจารย์ บุคลากรเลือกปฏิบัติต่อนักเรียนห้องพิเศษ และห้องธรรมดา ● การกระจายครู/อาจารย์สู่สถานศึกษาต่างๆของรัฐยังไม่ตรงตามวุฒิการศึกษาและสาระการเรียนรู้ของนักเรียน เช่นอาจารย์ภาษาไทยแต่สอนวิชาคณิตศาสตร์ส่งผลทำให้มาตรฐานทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน ● ปัญหาเด็กตั้งครรภ์ในวัยเรียน ถึงแม้ว่ารัฐจะรับรองสิทธิในการศึกษาแต่ปัจจุบันสังคมยังขาดการยอมรับในการตั้งครรภ์ระหว่างเรียนจึงส่งผลให้เด็กถูกตีตราจากสังคมทำให้เด็กไม่สามารถเรียนต่อจนจบการศึกษาตามที่ต้องการ ● ปัญหาสถานศึกษาเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการศึกษาเพิ่มเติมจากผู้ปกครองทั้งที่รัฐกำหนดนโยบายเรียนฟรี 15 ปี
(3) ด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ● การแทรกแซงกิจการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรของชาวต่างชาติ เช่น ชาวต่างชาติมาเช่าจูดรับซื้อสินค้าทางการเกษตรในราคาที่สูงกว่าคนไทยเพื่อส่งออกไปยังประเทศของตนหรือการเข้าประกอบธุรกิจการค้าภายในประเทศทำให้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจค้าขายรายย่อยของคนไทย เป็นต้น ● การแย่งการตลาดของสินค้าต่างประเทศเนื่องจากมาตรการทางภาษีการค้าระหว่างประเทศการค้าเสรีทำให้สินค้าต่างประเทศมีต้นทุนต่ำกว่าและแย่งการตลาด ● การเอาเปรียบหรือหลอกลวงผู้บริโภคของผู้ประกอบการเช่นการไม่แสดงราคาสินค้าให้ผู้บริโภคทราบ ● การจ้างงานที่ไม่เป็นธรรมไม่เป็นไปตามอัตราค่าแรงขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดซึ่งรวมถึงแรงงานต่างด้าวด้วย ● ราคาสินค้าทางการเกษตรที่ไม่เป็นธรรมซึ่งถูกครอบงำจากกลุ่มนายทุน และพ่อค้าคนกลาง ● การเลือกปฏิบัติของรัฐสำหรับการจ่ายเงินช่วยเหลือเยียวยาแก่เกษตรกรที่ปลูกยางพารา เช่น รัฐบาลช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่เปิดกรีดแล้วไร่ละ 1,500 บาทแต่ไม่ให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรที่ยางพาราอายุยังไม่ถึงกำหนดเปิดกรีด ● ปัญหาการไม่มีสิทธิเข้าถึงแหล่งเงินทุนของกลุ่มชนเผ่าและผู้ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน
(4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการบริหารขยะมูลฝอย เช่น การนำขยะจากเขตเมืองมาทิ้งในเขตชนบทหรือการทิ้งขยะลงในบริเวณต้นน้ำ ● มลพิษทางอากาศจากกรณีการเผาพืชพันธุ์ ทางการเกษตรหลังจากเก็บเกี่ยว ● การเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่เท่าเทียมกัน เช่น ผู้ที่อยู่ต้นน้ำจะช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติ แต่ไม่ได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติแต่ผู้ที่อยู่ปลายน้ำจะได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ● ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายจากการบุกรุกป่าสงวนหรือที่ดินสาธารณะประโยชน์ ● โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลองทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ ● การถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของนายทุนชาวต่างชาติ เช่น กรณีในพื้นที่สายแร่ทองคำในจังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ ชาวต่างชาติเข้าซื้อที่ดินเพื่อทำเหมืองทองคำจนเกิดมลพิษจากสารตกค้างและที่ดินทำกินไม่สามารถเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตร
(5) ที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> ● ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิในที่ดินทำกินซึ่งอยู่ในความครอบครองของกลุ่มนายทุนหรือบุคคลเฉพาะกลุ่ม ● ผู้บริโภคถูกเอาเปรียบจากผู้เป็นเจ้าของโครงการหรือผู้รับเหมาก่อสร้างที่อยู่อาศัย ● ปัญหาการขาดแคลนที่ดินและที่อยู่อาศัย ● ปัญหาการที่รัฐบาลกำหนดขอบเขตในที่ดินของรัฐเข้าไปในเขตที่ดินของประชาชนโดยมิได้พิสูจน์สิทธิในที่ดินของประชาชน

ด้าน	รายละเอียด
(6) วัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ● เด็กและเยาวชนไม่เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยเนื่องจากขาดการสร้างความรู้ความตระหนักในด้านวัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ● ปัญหาการเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีของเด็กและเยาวชนอย่างไร้ขีดจำกัดทำให้วัฒนธรรมไทยที่ดั้งเดิมถูกลบเลือนเนื่องจากเด็กและเยาวชนยังไม่รู้จักการเลือกรับสื่อที่เหมาะสมและยังขาดวิจารณญาณในการรับสื่อ ● ปัญหาการหลั่งไหลของวัฒนธรรมของต่างชาติและแรงงานต่างด้าว นำไปสู่การลอกเลียนแบบวัฒนธรรมต่างชาติผ่านเทคโนโลยีหรือสื่อบันเทิง ● การเข้าถึงวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย ● การสนับสนุนงบประมาณเพื่อส่งเสริมสนับสนุนแต่ละศาสนาที่ไม่เท่าเทียมกัน ● การเคารพสิทธิในการแสดงออกด้านความคิด ความเชื่อทางศาสนา และวัฒนธรรมท้องถิ่นยังมีน้อย ● พระสงฆ์มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมและไม่ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย
(7) ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> ● ความเหลื่อมล้ำในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของประชาชนที่อยู่ในชนบทและพื้นที่อยู่ห่างไกล ● ปัญหาค่าบริการในการใช้บริการอินเทอร์เน็ตที่มีอัตราสูงแต่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน ● ปัญหาการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยไม่ได้ตรวจสอบข้อมูลและข้อเท็จจริง ● ปัญหาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานราชการ เช่น การสร้างเส้นทางหรือปิดถนนต่างๆ หรือแรงงานต่างด้าว/ผู้พิการไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐเนื่องจากไม่สามารถรับรู้สิทธิผ่านทางสื่อต่างๆ
(8) การขนส่ง	<ul style="list-style-type: none"> ● ขาดช่องทางการคมนาคมในพื้นที่ห่างไกลผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ภูเขาหรือชาวเขาจะต้องเดินทางมาเข้ารับบริการสาธารณสุขซึ่งอาจเกิดความยากลำบากจนทำให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิตร่างกายก่อนเข้ารับบริการทางการแพทย์ได้ เช่น กรณีครูที่อุ้มผางท้อง 6 เดือนเดินทางด้วยเท้าเพื่อรับบริการทางการแพทย์ 12 ชั่วโมงจนเกิดการแท้งลูก ● การบริการทางรถไฟไม่ทั่วถึง ● ปัญหาการตั้งร้านแผงลอยริมถนนรูกล้ำเส้นทางจราจรทำให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดและเกิดอุบัติเหตุ ● ปัญหาการเข้าถึงการให้บริการทางด้านขนส่งสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ ● ปัญหาการเข้าถึงสิทธิในการเส้นทางจราจรสำหรับรถจักรยาน รถจักรยานยนต์และรถยนต์ไม่ทั่วถึง ● ปัญหาการคมนาคมทางบก เช่น การจัดสัญญาณจราจรและแสงสว่างไม่เพียงพอรวมถึงการบังคับใช้กฎหมายจราจร เช่น การที่บริษัทขนส่งบรรทุกน้ำหนักเกินจนทำให้เกิดความเสียหายกับผิวจราจร และอุบัติเหตุบนท้องถนน ● ถนนมีสภาพชำรุดไม่สะดวกต่อการคมนาคมขนส่งการซ่อมถนนบ่อยครั้งแต่ไม่มีป้ายเตือนทำให้เกิดอุบัติเหตุ
(9) การเมืองการปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> ● อิทธิพลของผู้มีอำนาจทางการเมืองการปกครองที่เห็นแก่พวกพ้องหรือเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองและพวกพ้องนำไปสู่การคอร์รัปชันและการเลือกปฏิบัติทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น ● การจำกัดการแสดงออกทางความคิดเห็นทางการเมืองและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐไม่สามารถกระทำได้ ● การซื้อสิทธิขายเสียงหรือแสวงหาผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น กรณีนี้การเมืองเป็นกรรมการจัดการแข่งขันฟุตบอลหรือเป็นผู้สนับสนุนทีมฟุตบอล นำอุปกรณ์ทางการกีฬาไปแจกโดยใช้รัฐบาลแล้วนำไปแอบอ้างว่าเป็นเงินสนับสนุนของตน
(10) กระบวนการยุติธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ● ค่าตอบแทนในการให้การเป็นพยานตามกฎหมายกำหนดมีอัตราต่ำกว่าค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง ● การคุ้มครองความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเมื่อมีการต่อสู้คดีกับผู้ที่มีอิทธิพล ● ขาดบุคลากรในการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทำให้กระบวนการยุติธรรมเกิดความล่าช้าขาดความอำนวยความสะดวกและประสิทธิภาพในการให้บริการ

ด้าน	รายละเอียด
	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะในกลุ่มคนยากจนที่มีความรู้น้อย ไม่รู้กฎหมาย นำไปสู่ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และการถูกเลือกปฏิบัติ เช่น การดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ในระบบ ซึ่งเจ้าหน้าที่ในระบบมีการปลอมเอกสารโดยการลงชื่อในเอกสารเปล่า หรือการกรอกตัวเลขเกินกว่าความเป็นจริง และได้มีการฟ้องร้องคดีต่อศาลจนศาลตัดสินและบังคับคดีตามคำพิพากษาจนทำให้ชาวบ้านหลายรายถูกยึดทรัพย์ การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่างด้าวในกรณีที่ถูกดำเนินคดี ปัญหาการลิดรอนสิทธิของผู้ต้องขัง/ผู้ต้องโทษ เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษา การร้องทุกข์ขอความเป็นธรรม ปัญหาสุขอนามัยของผู้ต้องขัง เช่น สถานที่ควบคุม/คุมขังมีความสกปรกไม่เหมาะสม ปัญหาการปฏิบัติต่อผู้ต้องหา เช่น กรณีนำผู้ต้องหาหรือภาพผู้ต้องหาหรือข้อมูลผู้ต้องหาไปเปิดเผยเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยการแถลงข่าวโดยยังไม่ได้มีการพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดซึ่งถือว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ส่งผลให้สังคมตีตราว่าเป็นผู้กระทำความผิดแล้ว
(11) ความมั่นคงทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> การค้ามนุษย์และแรงงานข้ามชาติในพื้นที่จังหวัดชายแดน การละเมิดสิทธิและเอารัดเอาเปรียบแรงงานต่างด้าว การใช้ความรุนแรงของเด็กและเยาวชน การใช้แรงงานเด็กโดยผิดกฎหมายเช่นการให้เด็กขายพวงมาลัยหรือของที่ระลึกในเวลากลางคืน การเข้าถึงสิทธิเบี้ยยังชีพของผู้สูงอายุผู้พิการในพื้นที่ห่างไกล ไม่มีสถานที่ให้รักษาพยาบาลเฉพาะสำหรับผู้ป่วยเอดส์บุคลากรทางการแพทย์แสดงความรังเกียจผู้ป่วยและญาติขาดความรู้ความเข้าใจในการอยู่ร่วมกับผู้ป่วยเอดส์การทอดทิ้งผู้ป่วยเอดส์ไว้ที่วัดพระบาทน้ำพุ ผู้พิการถูกเลือกปฏิบัติในการประกอบอาชีพ ในกรณีนายจ้างไม่รับเข้าทำงาน การเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ในกรณีการบริจาคโลหิตมีความยุ่งยากซับซ้อนกว่าบุคคลที่มีเพศสภาพปกติ ปัญหาความเสมอภาคการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ กรณีการรับเข้าทำงาน การรับบุตรบุญธรรมของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศและการจดทะเบียนระหว่างเพศเดียวกัน ปัญหาเกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตร ปัญหาเกษตรกรไม่มีที่ดินทำกินเนื่องจากที่ดินส่วนใหญ่เป็นของนายทุน ผู้ติดเชื้อ HIV ถูกเลือกปฏิบัติตีตราว่าเป็นผู้สำเอนทางเพศและเข้าไม่ถึงสิทธิในการรักษาพยาบาลและยาที่ต้องใช้สำหรับผู้ป่วย ปัญหาความล่าช้าในระบบราชการการทุจริตเรียกรับในการทำบัตรประจำตัวประชาชนการสวมสิทธิและรายชื่อตกหล่นของกลุ่มชาติพันธุ์บุคคลไร้สัญชาติและคนต่างด้าว

❖ พื้นที่ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร

ด้าน	รายละเอียด
(1) สาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> ความไม่เท่าเทียมกันของคุณภาพในการรักษาพยาบาล เช่น สิทธิข้าราชการ ประกันสังคม โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค เป็นต้น การเข้าถึงสิทธิในการรักษาพยาบาลของแรงงานต่างด้าว การบริการด้านสาธารณสุขยังเข้าไปไม่ถึงประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล การเลือกปฏิบัติในการรักษาพยาบาลของแพทย์ และความไม่เท่าเทียมกันในการให้บริการของเจ้าหน้าที่

ด้าน	รายละเอียด
	ในการให้บริการผู้ป่วย เช่น กรณีผู้ที่ดูมีฐานะร่ำรวยแต่กายตึงจะได้รับการดูแลดีกว่าผู้ที่มีฐานะยากจน
(2) การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> ● ความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษา ● ปัญหาสถานศึกษาเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการศึกษาเพิ่มเติมจากผู้ปกครองทั้งที่รัฐกำหนดนโยบายให้เรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ● บุคลากรทางการศึกษาบางส่วนมุ่งเน้นแต่เรื่องความก้าวหน้าของตนเอง จนขาดจิตสำนึกและความรับผิดชอบในหน้าที่สำหรับการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง ทำให้ผู้เรียนขาดคุณภาพในการศึกษา
(3) เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชนบางส่วนไม่สามารถเข้าถึงนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐได้เนื่องจากภาครัฐได้กำหนดเงื่อนไขและหลักเกณฑ์ที่ยุ่งยากและซับซ้อน ● ปัญหาการกำหนดราคาสินค้าแพงเกินจริงซึ่งเป็นการเอาเปรียบผู้บริโภค ● ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของอัตราค่าจ้างแรงงานนอกระบบกับแรงงานในระบบ รวมทั้งการกำหนดอัตราค่าจ้างไม่ตรงตามวุฒิการศึกษา
(4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย เนื่องจากขาดสถานที่กำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะ จึงทำให้เกิดปัญหาส่งกลิ่นเหม็นรบกวนและเป็นแหล่งแพร่กระจายของเชื้อโรค ● โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยมลพิษ และน้ำเสียลงสู่แม่น้ำลำคลองและพื้นที่ชุมชนจนทำให้เกิดมลพิษทางอากาศทางน้ำ และทางดิน ● ปัญหาการลักลอบเจาะบ่อบาดาลทำให้เกิดดินทรุด ● มลพิษทางอากาศจากกรณีการเผาพืชพันธุ์ทางการเกษตรหลังจากเก็บเกี่ยว เช่น ตอซังข้าว/อ้อย ● ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายจากการบุกรุกสาธารณะประโยชน์ป่าสงวนหรือที่ดิน
(5) ที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการขาดแคลนที่อยู่อาศัยในเขตเมืองและปัญหาที่ดินทำกิน ● ปัญหาของบุคคลไร้สัญชาติที่ไม่สามารถเข้าถึงถิ่นที่อยู่อาศัยและการขอรับบริการสาธารณสุขประเภทต่างๆได้
(6) วัฒนธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการเข้าใจตลาดเคลื่อนและเข้าใจผิดทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น กรณีที่เข้าใจผิดว่ามิดะ ซึ่งเป็นชื่อตำแหน่งของผู้หญิงชาวเขาที่มีหน้าที่ในการสอนเรื่องเพศสัมพันธ์ให้กับบรรดาชายหนุ่มในเผ่าของตัวเองซึ่งเรื่องดังกล่าวมีได้มีอยู่จริง ● ปัญหาความเสื่อมถอยทางศาสนา ซึ่งเกิดจากการประพฤติตนไม่เหมาะสมของนักบวช
(7) ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> ● การละเมิดสิทธิในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เช่น กรณีการถ่ายรูปผู้เสียชีวิตและทำการเผยแพร่ลงในโซเชียลมีเดีย ● การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อออนไลน์โดยไม่ผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริง
(8) การขนส่ง	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการเข้าถึงการให้บริการขนส่งสำหรับผู้พิการและผู้สูงอายุ ● ปัญหาการกำหนดราคาเวนคืนทรัพย์สินเพื่อก่อสร้างระบบขนส่งมวลชนไม่เป็นไปตามราคาซื้อขายที่แท้จริง ● ปัญหาผู้ให้บริการรถโดยสารสาธารณะเอาเปรียบผู้โดยสาร ฉ้อโกง หรือการปฏิเสธการให้บริการรับส่งผู้โดยสาร ● ปัญหาการตั้งร้านแผงลอยบนทางเท้าหรือริมถนนรกร้างเส้นทางจราจร ทำให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดและเกิดอุบัติเหตุ ●

ด้าน	รายละเอียด
(9) การเมืองการปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาการรับรู้และเข้าใจสิทธิทางการเมืองของประชาชน ปัญหาการละเมิดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ปัญหาผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางคนใช้อำนาจโดยมิชอบ ข้อนสิทธิขายเสียง การผูกขาดอำนาจของนักการเมืองบางกลุ่มและผลประโยชน์ทับซ้อนของครอบครัว บริวารและเครือญาติ นักการเมือง รวมถึงการเมืองระบบอุปถัมภ์และการทุจริตคอร์รัปชัน ประชาชนในชุมชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเองขาดกลไกในการติดตามและตรวจสอบ
(10) กระบวนการยุติธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาความล่าช้าของกระบวนการยุติธรรม เช่น กรณีที่มีการดำเนินคดีในศาลยุติธรรมบางกรณีใช้ระยะเวลา 5 – 10 ปี ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และการถูกเลือกปฏิบัติโดยเฉพาะในกลุ่มคนยากจน และไม่มีความรู้กฎหมาย การแทรกแซงการทำหน้าที่ของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมจากผู้มีอิทธิพล ปัญหาความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ
(11) ความมั่นคงทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> การเลือกปฏิบัติของสถานประกอบการในการรับเข้าทำงาน โดยส่วนใหญ่จะเลือกแต่ผู้ที่จบการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง ปัญหาแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาความไม่เสมอภาคของอัตราค่าจ้างแรงงานของคนพิการ ซึ่งจะได้อาชีพน้อยกว่าคนปกติ ปัญหาการเข้าถึงบริการของรัฐของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส เช่น คนจน คนพิการ ปัญหาการทารุณกรรม ทรมาน ล่วงละเมิดทางเพศหรือร่างกายของเด็ก สตรี ปัญหาผู้ต้องขังถูกซ้อม ทรมาน ล่วงละเมิดทางเพศของจากผู้ต้องขังที่มีอิทธิพลในเรือนจำ ปัญหาการให้เด็กตั้งครุฑในระหว่างศึกษาออกจากสถานศึกษา คนพิการไม่สามารถเข้าถึงการศึกษาในระบบได้

❖ ภาคตะวันออก

ด้าน	รายละเอียด
(1) สาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> ความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการรักษาพยาบาลและคุณภาพ ตลอดจนการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในสถานพยาบาลมีความรวดเร็วที่ไม่เท่าเทียมกัน มาตรฐานของการให้บริการทางด้านสาธารณสุขที่ไม่เท่าเทียมกัน เช่น คุณภาพยาที่ได้รับแตกต่างกันการได้รับการบริการสิทธิสวัสดิการ การรักษาพยาบาลของข้าราชการ สิทธิประกันสังคม และสิทธิหลักประกันสุขภาพ 30 บาท ที่แตกต่างกัน
(2) การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> เด็กไม่สามารถใช้ประโยชน์จากแท็บเล็ตที่รัฐจัดให้ได้เนื่องจากครอบครัวนำเอาแท็บเล็ตที่ได้ไปขายเพราะมีฐานะยากจน ความไม่เสมอภาคทางโอกาสที่จะเข้ารับการศึกษาที่เท่าเทียมกันของชนกลุ่มน้อย การเข้าไม่ถึงการศึกษาภาคบังคับที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน สถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกันส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ

ด้าน	รายละเอียด
(3) เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> ● ความยากจน และการเข้าถึงไม่ถึงสาธารณูปโภคของแรงงาน ● เกษตรกรไม่มีอำนาจในการต่อรองราคาสินค้ากับพ่อค้าคนกลาง ● กลุ่มผู้ใช้แรงงานไม่ได้รับค่าตอบแทนเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ● กลุ่มเกษตรกรไม่ได้รับค่าตอบแทนผลผลิตที่เพียงพอ
(4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหามลภาวะและมลพิษ อาทิ การปล่อยน้ำเสียและกากสารพิษลงสู่ทะเลและแหล่งน้ำ เนื่องจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม และการขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่ปล่อยให้มีการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมขึ้นมา ● พื้นที่ป่าไม้ถูกบุกรุกทำลาย และถูกนำไปใช้เพื่อการอื่นๆ อาทิ การที่มีผู้ครอบครองพื้นที่ป่าไม้เพื่อการเกษตร
(5) ที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ไร้สัญชาติและชนกลุ่มน้อยที่เกิดในประเทศไทยไม่ได้รับสิทธิการจัดสรรให้มีที่ดินทำกินเพราะไม่มีสัญชาติไทย ● พื้นที่อยู่อาศัยและการบริการด้านสาธารณูปโภคไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรในเขตเมือง เนื่องจากการอพยพถิ่นที่อยู่จากชนบทเข้าสู่เขตเมืองนำมาซึ่งปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ในชุมชน ● ผู้ที่มีรายได้น้อยคนเร่ร่อน และคนจรจัดไม่มีกำลังในการจัดซื้อพื้นที่อยู่อาศัย เนื่องจากไม่มีรายได้ ● ยังไม่มีการวางระบบผังเมืองที่ดี
(6) วัฒนธรรมและศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> ● การรับเอาวัฒนธรรมกระแสใหม่เข้ามา อันเนื่องมาจากการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม ด้านต่างๆ ส่งผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การแต่งกาย การใช้ยาเสพติดที่ผิดกฎหมาย
(7) ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> ● ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ผิดพลาดเนื่องจากข้อมูลที่ได้รับถูกบิดเบือน เช่น ข้อมูลข่าวสารเรื่องสิทธิที่ดินทำกิน ● ประชาชนนำเทคโนโลยีไปใช้แบบผิดวิธี ● ประชาชนเข้าถึงไม่ถึงข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ● การถูกละเมิดสิทธิในการรับข้อมูลข่าวสารจากการที่ประชาชนได้รับสาย/ข้อความทางโทรศัพท์ที่ไม่ต้องการ เช่น สาย/ข้อความการขายสินค้า/บริการ ● ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศของประชาชนทุกกลุ่มทุกเพศทุกวัย เช่น รัฐไม่จัดบริการ Wi-Fi ฟรีในแต่ละพื้นที่เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยได้
(8) การขนส่ง	<ul style="list-style-type: none"> ● ระบบการขนส่งและการคมนาคมยังไม่ได้มาตรฐานไม่ปลอดภัยและไม่ดีเท่าที่ควร ● ราคาค่าขนส่งมวลชนมีราคาสูงเมื่อเทียบกับค่าแรงที่ได้รับส่งผลให้ประชาชนที่ยากจนเข้าถึงการขนส่งที่ดี
(9) การเมืองการปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> ● ผู้ไร้สัญชาติ เช่น กลุ่มคนเกาะกงที่กัมพูชาซึ่งเดิมเป็นคนไทยแต่มีปัญหาการเมืองระหว่างประเทศทำให้ไม่ได้สัญชาติไทย (ปัจจุบันรัฐบาลอยู่ระหว่างการพิสูจน์สัญชาติ) ● ชนกลุ่มน้อยที่เกิดในประเทศไทย เช่น กลุ่มกะเหรี่ยงที่เกิดในประเทศไทยแต่พ่อแม่ไม่ได้มีสัญชาติไทยบุตรจึงไม่ได้รับการรับรองว่ามีสัญชาติไทย
(10) กระบวนการยุติธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ● กลุ่มผู้ต้องหาถูกตีตราจากประชาชนในชุมชนว่าเป็นผู้ที่เคยติดคุกส่งผลต่อการดำรงชีวิตต่อบุคคลนั้น ● การเข้าถึงไม่ถึงสิทธิทางกระบวนการยุติธรรม ● ความไม่เท่าเทียมกันของกระบวนการยุติธรรม เช่น ผู้มีรายได้สูงที่กระทำความผิดฐานเดียวกันกับผู้ที่มีรายได้น้อย/ไม่มีรายได้ แต่มักหลุดออกจากการได้รับโทษได้โดยง่าย

ด้าน	รายละเอียด
(11) ความมั่นคงทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> ผู้พิการไม่ได้รับโอกาสในการเข้าทำงาน การใช้แรงงานเด็ก เช่น การนำเด็กไปค้าประเวณี การให้เด็กไปทำสิ่งที่ผิดกฎหมาย

❖ พื้นที่ภาคใต้

ด้าน	รายละเอียด
(1) สาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> คุณภาพและมาตรฐานในการรักษาของแพทย์บางราย กรณีแพทย์ทำการวินิจฉัยโรคผิดหรือประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้คนไข้เสียชีวิต ความเหลื่อมล้ำของระบบการให้บริการทางด้านสาธารณสุข ความไม่เท่าเทียมกันของคุณภาพและสิทธิของสวัสดิการรักษายาบาลทั้ง 3 กองทุน ได้แก่ สิทธิข้าราชการประกันสังคมและหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (โครงการ 30 บาท) รวมไปถึงผู้สูงอายุและคนพิการ การตรงต่อเวลาของแพทย์บางรายในการรักษา เช่น กรณีแพทย์เปิดคลินิกแล้วนำเวลาไปรักษาผู้ป่วยที่มาใช้บริการที่คลินิกกรณีแพทย์เวรที่มีหน้าที่รักษาล่วงให้คนไข้รอตั้งแต่ 06.00 น. แต่ทำการตรวจวินิจฉัย 10.00 น. หรือมีการพักเวรไม่ตรวจคนไข้ที่รอการรักษา การขาดแคลนบุคลากรทางการแพทย์โดยเฉพาะแพทย์เฉพาะทาง บุคลากรทางการแพทย์ในเมืองและชนบทมีความชำนาญต่างกัน ความไม่เท่าเทียมกันของสิทธิในการเข้าถึงในการรักษาทางการแพทย์ เนื่องจากคุณภาพและอุปกรณ์ของสถานบริการด้านสาธารณสุขของรัฐในพื้นที่เมืองใหญ่กับชนบทไม่เท่าเทียมกัน เช่น โรงพยาบาลชุมชนจะไม่มีอุปกรณ์การวินิจฉัยโรคที่ครบถ้วนเท่าเทียมกับโรงพยาบาลในเมือง ปัญหาประชาชนได้รับข้อมูลด้านสาธารณสุขไม่ทั่วถึง ทั้งในด้านการไม่ทราบถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค การไม่รู้จักรักษาป้องกันโรคระบาด และการไม่ทราบถึงสิทธิด้านการป้องกันโรค ปัญหาคุณภาพของยาและเวชภัณฑ์ซึ่งรัฐจัดหาให้สถานบริการสาธารณสุขที่ไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ ปัญหาระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพภายหลังการรักษาที่แตกต่างกัน โดยผู้ป่วยที่อยู่ใกล้โรงพยาบาลในเมืองจะมีระบบการฟื้นฟูที่ดีกว่าผู้ป่วยที่อยู่ในชนบท
(2) การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> คนพิการไม่ได้รับการบริการทางการศึกษาเหมือนคนปกติ เช่น กรณีเด็กพิการทางสายตาซึ่งโรงเรียนไม่มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสอนคนพิการทางสายตา ปัญหาสถานศึกษาเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการศึกษาเพิ่มเติมจากผู้ปกครองทั้งที่รัฐกำหนดนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพเนื่องจากการสนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาค่อนข้างน้อย บุคลากรทางการศึกษามีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนการกระจายครูอาจารย์สู่สถานศึกษาต่างๆของรัฐยังไม่ตรงตามวุฒิการศึกษาและสาระการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ครูจบการศึกษาสาขาคณิตศาสตร์แต่สอนพลศึกษาทำให้มาตรฐานทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษาระหว่างเด็กเมืองกับเด็กในชนบทเช่น ปัญหาเด็กที่มีฐานะยากจนไม่ได้เรียนหนังสือเนื่องจากต้องช่วยพ่อแม่หารายได้เลี้ยงครอบครัว ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันหรือการไม่สามารถเข้าถึงโอกาสการเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงเนื่องจากเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีสามารถเข้าเรียนพิเศษเพื่อกวาดวิชาสำหรับเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่มีชื่อเสียงได้มากกว่าเด็กที่ยากจน การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการศึกษาบ่อยครั้ง ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการพัฒนาการศึกษา ครูบางรายทำงานด้านเอกสารมากกว่าสอนหนังสือนักเรียนทำให้เด็กขาดคุณภาพในการศึกษา

ด้าน	รายละเอียด
	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาการฝากเด็กเข้าเรียน เช่น การให้โควตาข้าราชการครูในการฝากเด็กเข้าเรียนโดยไม่ต้องสอบหรือจับสลาก รวมไปถึงการเรียกเก็บเงินค่าแะเจี้ยะ ซึ่งทำให้เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดีมีสิทธิได้เข้าเรียนก่อน ปัญหาการแบ่งแยกเกรดนักเรียนระหว่างเด็กเรียนเก่งและเด็กเรียนไม่เก่งโดยนักเรียนห้องเรียนเก่งได้รับการบริการ/ดูแลจากครูผู้สอนที่ดีกว่านักเรียนที่เรียนในห้องธรรมดา
(3) เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> การเข้าถึงแหล่งเงินทุนของสถาบันการเงินโดยสถาบันการเงินจะกำหนดเงื่อนไขยุ่งยากทำให้ผู้มีรายได้น้อยหรือไม่มีหลักประกันเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ยาก การผูกขาดทางการค้าของผู้ค้ารายใหญ่และกีดกันทางการค้าของผู้ค้ารายย่อย ปัญหาการกตราค่าจ้างแรงงานหรือการไม่ได้รับสิทธิด้านสวัสดิการตามที่กฎหมายกำหนด ปัญหาผู้ประกอบการเลือกจ้างแรงงานต่างด้าวมากกว่าแรงงานไทยทำให้แรงงานไทยไม่มีรายได้จากการประกอบอาชีพ ปัญหาผลผลิตยางพาราและน้ำมันปาล์มราคาตกต่ำ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร การให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรชาวสวนยางที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยหน่วยงานภาครัฐให้การช่วยเหลือราคายางพาราเฉพาะพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิเท่านั้น แต่เกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิไม่ได้รับความช่วยเหลือ ปัญหาการขายสินค้าในราคาที่ไม่เป็นธรรมสินค้ามีราคาแพงและเน้นการขายให้แก่นักท่องเที่ยว
(4) ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลายจากการบุกรุกหรือเข้าครอบครองและใช้ประโยชน์ป่าสงวนหรือที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อสร้างที่อยู่อาศัยหรือสถานประกอบการ รวมไปถึงการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ขยะล้นเมือง การทำลายขยะผิดวิธีปล่อยของเสียลงสู่แม่น้ำลำคลองปล่อยมลพิษทางอากาศและการปิดกั้นการเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ (ทางลงชายหาด) ปัญหาความไม่ชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายของรัฐเช่นการออกกฎหมายการถือครองที่ดินทับซ้อน (เขตที่ดิน ส.ป.ก. หรืออุทยานแห่งชาติ เป็นต้น) ความไม่เสมอภาคในการจัดสรรที่ดินทำกิน ปัญหาการเลี้ยงสัตว์ในที่พักอาศัย สัตว์ส่งเสียงดังกลั่นแกล้งสัตว์รบกวนเพื่อนบ้าน ปัญหาการก่อสร้างอาคารที่ส่งผลกระทบต่อที่อยู่อาศัยในบ้านเรือนใกล้เคียงทั้งในเรื่องการตอกเสาเข็มที่สั่นสะเทือนฝุ่นละอองและมลภาวะต่าง ๆ
(5) ที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหานโยบายการทวงคืนผืนป่าของเจ้าหน้าที่รัฐและการออกกฎหมายเวนคืนที่ดินทำให้ประชาชนไม่มีที่ดินพักอาศัยและทำกิน โดยส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สวนยางซึ่งเป็นพื้นที่ทำกินของเกษตรกรผู้ยากไร้ ปัญหาความแออัดของแหล่งที่อยู่อาศัย ทำให้เกิดปัญหาที่อยู่อาศัยไม่ถูกสุขลักษณะ เช่น จำนวนขยะน้ำเสียกลิ่นหรืออากาศเป็นพิษ ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณะเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยการสร้างที่พักอาศัยขวางทางระบายน้ำทำให้เกิดน้ำท่วม ปัญหาสาธารณสุขในหมู่บ้านและการบริการสาธารณสุขที่ยังไม่ทั่วถึง ปัญหาการออกเอกสารสิทธิที่อยู่อาศัยโดยมิชอบตามกฎหมาย ปัญหาราคาบ้านจัดสรรสูงกว่าความเป็นจริง
(6) วัฒนธรรม และ ศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาถูกกีดกันในการใช้ภาษาท้องถิ่นในการสื่อสาร เช่น ในชุมชนดั้งเดิมมีการสื่อสารกันด้วยภาษามลายูแต่ไม่ได้รับการสนับสนุนให้ใช้ภาษามลายูเป็นภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ปัญหาการสนับสนุนการประกอบกิจกรรมทางศาสนาอิสลามของหน่วยงานราชการ ในกรณีที่หน่วยงานราชการจัดประชุมในวันศุกร์ทำให้ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามไม่สามารถเข้าละหมาดในวันศุกร์ (ญุมอะฮ์) การถูกจำกัดสิทธิในการแสดงออกทางศาสนา กรณีสถานศึกษาเอกชนบางแห่งห้ามมิให้ครูคลุมฮิญาบ

ด้าน	รายละเอียด
	<ul style="list-style-type: none"> • การนำวิถีชีวิตและกลุ่มชาติพันธุ์มาล้อเลียน • การสนับสนุนการจัดกิจกรรมทางศาสนาที่ยังไม่เท่าเทียมกัน เช่น การกำหนดวันสำคัญทางศาสนาพุทธ แต่ยังไม่มีการกำหนดวันสำคัญของศาสนาอื่น ๆ • การถูกละเมิดสิทธิด้านวัฒนธรรมและศาสนาของคนไทย จากปัญหาความไม่เข้าใจทางวัฒนธรรมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ เช่น การแต่งกายไม่เหมาะสมเข้าชมศาสนสถาน การถ่ายภาพกับพระพุทธรูปในอิริยาบถที่ไม่เหมาะสม
(7) ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> • ปัญหาการละเมิดสิทธิในการตรวจสอบเบอร์โทรศัพท์การดักฟังโทรศัพท์ • การกำหนดอัตราค่าบริการในการสื่อสารแพงเกินความจริงและไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดการให้บริการ เช่น การให้บริการสัญญาณอินเทอร์เน็ต กำหนดความเร็วในการให้บริการไว้ 10 Mbps แต่ปล่อยสัญญาณเพียง 6 Mbps • การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจับกุมผู้ต้องหาผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศด้านต่าง ๆ เช่น กรณีที่ตำรวจทำการจับกุมผู้ต้องสงสัยหรือถูกกล่าวหาแล้วมีการประสานนักข่าวเข้าร่วมจับกุมหรือการแถลงข่าวหลังการจับกุมทำให้บุคคลเหล่านั้นถูกตีตราและเป็นจำเลยของสังคม กรณีเจ้าหน้าที่ให้สัมภาษณ์หลังจากที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบขึ้นจากการกระทำของกลุ่มต่าง ๆ ทั้งที่ยังไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างแน่ชัดเสียก่อน • ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานภาครัฐอย่างทั่วถึงซึ่งหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่ควรมีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น เกษตรกรบางส่วนเข้าไม่ถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การขอสินเชื่อ ทำให้เสียสิทธิประโยชน์ • ปัญหาการเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคล โดยส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหายแก่บุคคลอื่น เช่น การส่งข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่เป็นความจริง • ปัญหาการนำเสนอละครที่ไม่เหมาะสมต่อเยาวชน • ปัญหาการโฆษณาชวนเชื่อที่เกินความจริงหรือบอกรายละเอียดไม่ครบถ้วน • ปัญหาการนำเสนอข่าวของสื่อต่างชาติในประเด็นวัฒนธรรมความเชื่อของท้องถิ่นภาคใต้กรณีม้าทรงในเทศกาลกินเจซึ่งมีการแสดงอิทธิฤทธิ์โดยใช้ของแหลมทิ่มแทงตามใบหน้าร่างกายซึ่งเป็นการทรมานตนเองโดยกล่าวหาว่าประเทศไทยเป็นประเทศด้อยพัฒนามงายันบถือผีสาเหวตา
(8) การขนส่ง	<ul style="list-style-type: none"> • ปัญหาการไม่เคารพกฎหมายหรือกฎจราจรที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของผู้อื่นบนท้องถนน เช่น การขับรถด้วยความเร็วสูงตัดหน้ากะทันหันเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุ การบรรทุกสิ่งของน้ำหนักเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดรถโดยสารประจำทางบรรทุกผู้โดยสารเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดรถบรรทุกหิ้นดินทรายหรือไม้ยางโดยไม่คลุมผ้าเพื่อป้องกันการตกหล่น สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ใช้รถคนอื่นบนท้องถนนทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ • ปัญหาการตั้งร้านแผงลอยริมถนนรูก้าเส้นทางจราจรทำให้เกิดปัญหาจราจรติดขัดและเกิดอุบัติเหตุ • ปัญหาการเรียกเก็บค่าโดยสารโดยไม่เป็นธรรมหรือเก็บค่าโดยสารเกินกำหนดทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ • ถนนมีสภาพชำรุด พื้นผิวขรุขระไม่สะดวกต่อการเดินทางและคมนาคมขนส่ง ทำให้เกิดอุบัติเหตุ • ปัญหาการใช้สิทธิส่วนตัวบนถนนที่เป็นทางสาธารณะประโยชน์ เช่น การวางขายสินค้าบนบาทวิถีของผู้ประกอบการ การนำกรวยหรือเก้าอี้มาวางริมถนนเพื่อไม่ให้รถคันอื่นมาจอด การเรียกเก็บเงินค่าที่จอดรถบนถนนสาธารณะโดยเด็กขายพวงมาลัย • การจัดบริการสาธารณะที่ยังไม่ทั่วถึง เช่น รถไฟฟ้า รถเมล์ฟรี

ด้าน	รายละเอียด
(9) เมืองการปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการปิดถนนประท้วงปิดเส้นทางจราจรของชาวสวนยาง หรือสถานการณ์ทางการเมือง ● การออกกฎหมายหรือนโยบายบางฉบับของผู้นำทางปกครอง ทำให้ส่งผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่ ● ประชาชนขาดความรู้หรือช่องทางในการดูแลปกครองชุมชนของตนเอง ● การเอื้อประโยชน์ของกลุ่มทุนของผู้มีอำนาจทางการเมืองเห็นแก่พวกพ้องมากกว่าผลประโยชน์ของประชาชนหรือประเทศชาติ เช่น การออกกฎหมาย หรือการให้สัมปทานโครงการของรัฐที่เอื้อประโยชน์แก่คนบางกลุ่ม ● การจำกัดสิทธิในการชุมนุมเรียกร้องโดยชอบของประชาชน
(10) กระบวนการยุติธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐบางราย การเลือกปฏิบัติ รวมถึงการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การปฏิบัติหน้าที่เกินสมควรแก่เหตุทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ● ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมประชาชนขาดความรู้ช่องทางการเข้าถึงสิทธิของตนเองโดยเฉพาะในกลุ่มคนยากจน ● ปัญหาการสอบสวนเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปีที่ถูกข่มขืนไม่ควรมีสทวิชชีพเข้ามารับฟังด้วยเพื่อไม่ให้เด็กที่ถูกกระทำรู้สึกอับอาย ● ปัญหาการละเมิดสิทธิของผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับกุม เช่น การนำผู้ต้องหามาแถลงข่าวเปิดเผยต่อหน้าสื่อมวลชน การนำผู้ต้องหาไปชี้สถานที่เกิดเหตุประกอบการรับสารภาพ ● ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของการกักกันหรือดูแลเหยื่อในคดีค่านุรักษ์ระหว่างรอเป็นพยานในชั้นศาล ● เจ้าหน้าที่รัฐบางรายของด่านตรวจคนเข้าเมืองหาผลประโยชน์จากแรงงานต่างด้าว ● ปัญหาการก่อกวนจลาจลที่เกิดจากชาวบ้านประท้วงเผาสถานที่ตำรวจภูธรกลางจังหวัดภูเก็ตกรณีรถยนต์ของตำรวจตามจับผู้ต้องหาค้ายาเสพติด 2 ราย แล้วเกิดอุบัติเหตุเสียชีวิต ● ปัญหาการใช้ล่ามแปลภาษาในกรณีผู้เสียหายเป็นคนต่างชาติ และมีการแปลที่ผิดเพี้ยนไปทำให้เกิดความเสียหายต่อคดีในชั้นศาล ● ปัญหาคนต่างด้าวที่ถูกละเมิดสิทธิไม่ได้รับการเยียวยาหรือไม่ได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรม ผู้ที่ไม่มีความรู้ทางกฎหมายถูกเอารัดเอาเปรียบ
(11) ความมั่นคงทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> ● ปัญหาความไม่สงบในพื้นที่ ● ปัญหาความเสมอภาคทางเพศ ● ปัญหาการถูกคุกคามและถูกล่วงละเมิดทางเพศในครอบครัว โรงเรียนหรือที่ทำงาน ● ปัญหาแรงงานไทยตกงานเนื่องจากนายจ้างนิยมจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานมากกว่า ● ปัญหาค่าจ้างแรงงานต่างด้าวไม่เป็นธรรม การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อแรงงานต่างด้าว เช่น ปัญหาการหลอกลวงแรงงานต่างด้าวให้มาทำงานในเรือประมง ปัญหานายจ้างยึด Passport แรงงานต่างด้าว ● ปัญหาเด็กเร่ร่อน การนำเด็กมาบังคับให้ขอทาน ● ปัญหาผู้สูงอายุไม่มีผู้เลี้ยงดูหรือถูกทอดทิ้ง ● ปัญหาความแออัดของที่อยู่อาศัยของผู้ใช้แรงงานซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงาน ● การค้ามนุษย์ (การค้าประเวณี, การบังคับใช้แรงงาน) ● การไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเนื่องจากการเข้าเมืองผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว ● ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของสังคม เช่น คดีฆ่าข่มขืนชาวต่างชาติที่เกาะเต่า ● ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ด้าน	รายละเอียด
	<ul style="list-style-type: none"> ปัญหาการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ทั้งในด้านการถูกกีดกันในการประกอบอาชีพ และการดูแลให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการที่ไม่ทั่วถึงของภาครัฐ ปัญหาหาเสพติดในชุมชนเด็กถูกบังคับให้เสพยาและขายยา

❖ ภาคตะวันตก

ด้าน	รายละเอียด
(1) สาธารณสุข	<ul style="list-style-type: none"> การเข้าถึงสิทธิทางด้านสาธารณสุขของประชากรบางกลุ่ม อาทิ กลุ่มผู้ไร้สัญชาติ กลุ่มแรงงานต่างด้าว เนื่องจากไม่มีบัตรประชาชน ทำให้เข้าถึงการบริการด้านสาธารณสุขไม่ได้ ความเหลื่อมล้ำของระบบการให้บริการทางด้านสาธารณสุข และความไม่เท่าเทียมกันในการให้บริการของเจ้าหน้าที่ให้บริการ จำนวนเตียงในสถานพยาบาลไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนประชากรในถิ่นทุรกันดาร ตลอดจนสถานพยาบาลไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น
(2) การศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อ อุปกรณ์ และคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่เท่าเทียมกันของสังคมเมืองกับสังคมชนบท นโยบายทางการศึกษาที่ไม่ชัดเจน ส่งผลให้การกำหนดทิศทางการศึกษาในระยะยาวหรือการพัฒนาระบบการศึกษาไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การจัดสรรงบประมาณและการกระจายครูอาจารย์สู่สถานศึกษาต่าง ๆ ของรัฐยังไม่เป็นธรรมเอื้อต่อโรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ทำให้มาตรฐานทางการศึกษาไม่เท่าเทียมกัน
(3) เศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> การเอาเปรียบหรือหลอกลวงผู้บริโภคของผู้ประกอบการ เช่น การไม่แสดงราคาสินค้าให้ผู้บริโภคทราบ การมีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายและค่าครองชีพของประชาชนทำให้ต้องเป็นหนี้นอกระบบ เนื่องจากไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินกู้ในระบบที่ถูกกฎหมายได้เพราะมีคุณสมบัติไม่เข้าหลักเกณฑ์การปล่อยกู้ของสถาบันการเงินในระบบ เช่น การไม่มีหลักทรัพย์หรือบุคคลค้ำประกัน เป็นต้น ราคาสินค้าทางการเกษตรที่ไม่เป็นธรรมซึ่งถูกครอบงำจากกลุ่มนายทุนและพ่อค้าคนกลาง การจ้างงานที่ไม่เป็นธรรม ไม่เป็นไปตามอัตราค่าแรงขั้นต่ำ
(4) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย จากการบุกรุกป่าสงวนหรือที่ดินสาธารณะประโยชน์ของนายทุน เช่น การสร้างรีสอร์ทบริเวณป่าช่องเขาต่าง อำเภอกัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หรือสิ่งปลูกสร้างรุกล้ำลำน้ำสาธารณะ ขวางกั้นทางเดินน้ำทำให้ภาคการเกษตรได้รับผลกระทบ สิ่งปลูกสร้างที่ทำลายทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พื้นที่ป่าชายเลน รวมไปถึงการทำประมงผิดกฎหมาย ปัญหามลพิษทางน้ำ เช่น การทิ้งขยะในที่สาธารณะ การปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำธรรมชาติหรือการปล่อยก๊าซจากโรงงานที่ใช้เชื้อเพลิงของสถานประกอบการโดยไม่ผ่านระบบการจัดการที่ดี เช่น กรณีของโรงงานรับกำจัดกากขยะอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในหลายตำบลของอำเภोजอมบึง จังหวัดราชบุรีโดยปล่อยน้ำเสียลงลำคลองและลำห้วยสาธารณะที่ชาวบ้านใช้ร่วมกันในการทำการเกษตรและการอุปโภค บริโภค ปัญหามลพิษทางอากาศจากกลิ่นเหม็นของขยะมูลฝอยจากบ่อขยะในเขตเมืองและมลพิษจากการประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงไก่หรือสุกรรวมไปถึงฝุ่นละอองจากโรงงานอุตสาหกรรม เช่น โรงงานไม่หิน ปัญหาการลักลอบใช้วนร่นของชาวประมง

ด้าน	รายละเอียด
(5) ที่อยู่อาศัย	<ul style="list-style-type: none"> ● ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสิทธิทำกินในพื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมจากนโยบายทวงคืนผืนป่าของรัฐบาลที่ไม่เท่าเทียมกัน ประชาชนที่มีฐานะยากจนซึ่งขาดที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินต้องถูกขับไล่ออกจากที่ดินและถูกดำเนินคดี แต่กลุ่มนายทุนผู้มีอิทธิพลบุกรุกที่ดินป่าสงวนสร้างรีสอร์ทกลับไม่ถูกดำเนินคดี ● สิทธิในที่ดินทำกินของชุมชนชาวกะเหรี่ยงในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ● การวางผังเมืองที่ยังไม่มีการแบ่งโซนที่ชัดเจน ระหว่างเขตที่อยู่อาศัยกับเขตที่ดินเพื่อการเกษตรหรือเขตที่ดินเพื่อตั้งโรงงานอุตสาหกรรมประชาชนที่มีฐานะยากจนจะอยู่อาศัยอย่างแออัดยัดเยียดและไม่ถูกสุขลักษณะ
(6) วัฒนธรรมและศาสนา	<ul style="list-style-type: none"> ● ความเสื่อมถอยของศาสนา เนื่องจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของพระภิกษุสงฆ์บางรายในฐานะผู้นำทางศาสนา โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบ เช่น การเรียกรับเงินบริจาคจากพระปลอมทำให้ประชาชนเสื่อมความศรัทธา ● ความขัดแย้งของกลุ่มชาติพันธุ์และศาสนาบางกลุ่ม จากการไม่ยอมรับความแตกต่างของกันและกัน
(7) ข้อมูลข่าวสารเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> ● การปิดกั้นสื่อหรือข้อมูลข่าวสารของทางราชการของหน่วยราชการบางแห่ง ● การปิดกั้นการสื่อสารระหว่างประชาชนที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากรัฐ ● การเผยแพร่หรือส่งต่อข้อมูลที่มีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคล เช่น ภาพ คลิปเสียง คลิปวิดีโอ หรือข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของข้อมูลในสังคมออนไลน์ ส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายได้รับความอับอายหรือถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม ● การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนที่บิดเบือนหรือไม่ตรงกับความเป็นจริง ทำให้ส่งผลกระทบต่อผู้เสียหาย ● การโฆษณาเกินจริงหรือการใช้สื่อเพื่อเสนอขายสินค้าทางโทรศัพท์ในลักษณะที่เป็นการคุกคามผู้บริโภค ● การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในกลุ่มประชาชนที่อาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดาร รวมถึงการผูกขาดค่าบริการทางเทคโนโลยีเนื่องจากมีผู้ให้บริการน้อยราย
(8) การขนส่ง	<ul style="list-style-type: none"> ● ถนนมีสภาพชำรุดไม่สะดวกต่อการคมนาคมขนส่ง การซ่อมถนนบ่อยครั้งแต่ไม่มีป้ายเตือนทำให้เกิดอุบัติเหตุ ● ความแออัดของเรือหางยาวชมหิ่งห้อยในอำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ● ที่เพิ่มจำนวนมากขึ้นโดยไม่มีการจำกัด เล่นเร็วและเสี่ยงดังรถกวนประชาชนที่พักอาศัยริมฝั่งคลอง ทั้งยังทำให้เกิดคลื่นขนาดใหญ่กัดเซาะริมตลิ่ง ดินพังทลายลงมาเป็นสาเหตุให้ต้นไม้โดยเฉพาะต้นลำพูซึ่งเป็นที่อยู่ของหิ่งห้อยล้มตายไปจำนวนมาก จำนวนหิ่งห้อยจึงลดน้อยลงเช่นกัน ● ปัญหารถโดยสารประจำทางมีสภาพไม่สมบูรณ์ บรรทุกผู้โดยสารเกินจำนวนที่กำหนด และวิ่งเร็วเกินอัตราความเร็วที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนปัญหารถตู้เถื่อน ทำให้รถโดยสารประจำทางที่ถูกกฎหมายไม่มีผู้ใช้บริการและต้องปิดตัวลง ● ความไม่เท่าเทียมกันของการให้บริการระบบขนส่งสาธารณะ เช่น การจัดระบบบริการขนส่งสาธารณะโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายเฉพาะในกรุงเทพมหานคร แต่กลับไม่มีบริการรถโดยสารสาธารณะฟรีจากภาษีประชาชนในส่วนภูมิภาค ● อุบัติเหตุบนท้องถนนสาธารณะจนทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สิน ● การรื้อถอนพื้นที่สาธารณะโดยร้านค้า เช่น การวางของขายบริเวณทางเดินเท้า
(9) การเมืองการปกครอง	<ul style="list-style-type: none"> ● การละเมิดสิทธิระหว่างประชาชนด้วยกันเองจากความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ● การถูกกลั่นแกล้งสิทธิการแสดงออกเกี่ยวกับประชาธิปไตยและสิทธิการเลือกตั้งโดยรัฐ ● การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิทางการเมืองและการปกครองของประชาชน นำไปสู่การซื้อสิทธิขาย

ด้าน	รายละเอียด
	<p>เสี่ยงในการเลือกตั้งผู้แทนประชาชนทุกระดับ</p> <ul style="list-style-type: none"> ● อิทธิพล การทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อเอื้อผลประโยชน์ให้กับพวกพ้องหรือครอบครัวของนักการเมืองระดับท้องถิ่นบางราย ● กระบวนการยุติธรรมทางการเมืองไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน
(10) กระบวนการยุติธรรม	<ul style="list-style-type: none"> ● ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม และการถูกเลือกปฏิบัติโดยเฉพาะในกลุ่มคนยากจน ● ปัญหาเจ้าหน้าที่ตำรวจบางรายปฏิบัติมิชอบ การยึดข้อหาทั้งที่มีได้กระทำผิด การซ้อมทรมานผู้ต้องหา ● การถูกหลอกลวงหรือถูกเอาเปรียบจากความรู้กฎหมายของประชาชนในการทำนิติกรรมสัญญาต่าง ๆ ● การเลือกปฏิบัติในการบังคับใช้กฎหมาย การเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ทำให้ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ
(11) ความมั่นคงทางสังคม	<ul style="list-style-type: none"> ● การค้ามนุษย์ (การค้าประเวณี, การบังคับใช้แรงงาน) ● การไม่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเนื่องจากการเข้าเมืองผิดกฎหมายของแรงงานต่างด้าว ปัญหาแรงงานต่างด้าวที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยของสังคม ● การละเมิดสิทธิแรงงาน อาทิ การกักขัง การทำร้ายร่างกายลูกจ้าง ● การใช้แรงงานเด็กโดยผิดกฎหมาย เช่น การให้เด็กทำงานเกินเวลาโดยจ่ายค่าแรงน้อยกว่าค่าแรงขั้นต่ำ หรืองานที่อาจมีลักษณะงานที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก ● การตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควรในเด็กและเยาวชน ● การดูแลด้านสาธารณสุขที่ไม่ทั่วถึงของภาครัฐ ● ความรุนแรงในครอบครัว ● การถูกล่วงละเมิดทางเพศ ในครอบครัว โรงเรียน หรือที่ทำงาน ● การเลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ทั้งในด้านการถูกกีดกันในการประกอบอาชีพ และการดูแลให้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการที่ไม่ทั่วถึงของภาครัฐ ● ปัญหายาเสพติดในชุมชน ● ปัญหาคนจรจัด คนเร่ร่อน หรือคนไร้ที่พึ่ง ● การเก็บดอกเบี้ยเกินอัตราที่กำหนดและการทวงหนี้ไม่ชอบธรรม

3.3 กลไกการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย³⁴

ความสำเร็จของการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติและแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นความรับผิดชอบของทุกคนในสังคมที่จะต้องทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด และต้องอาศัยความร่วมมือในลักษณะหุ้นส่วน (Partnership) กับองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วน เพื่อป้องกันและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังนั้น การดำเนินงานจึงไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพังเฉพาะกลไกภาครัฐเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีหน่วยงานหรือองค์กรอีกจำนวนมาก ที่มีภารกิจดำเนินงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ทั้งภาคเอกชน ภาคประชาชนในระดับชาติ ภูมิภาคหรือท้องถิ่น รวมถึงองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อประสานความร่วมมือกันในการดำเนินงาน ทั้งการประสานงานหรือขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ เป็นต้น อันได้แก่

3.3.1 กลไกระดับชาติ ในการทำหน้าที่วางกรอบนโยบายการดำเนินงาน กำกับ ดูแลและติดตามการดำเนินงานให้การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติและแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยกลไก

³⁴ บทบาทขององค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนและประชาชน ปรากฏตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561)

ระดับชาติที่สำคัญ ได้แก่ องค์กรอิสระและองค์กรภาครัฐที่เป็นองค์กรหลักต้น ตีตาม ตรวจสอบ องค์กรกลาง ในการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และองค์กรศาล องค์กรอื่นและองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ที่จะผลักดัน ในระดับนโยบาย อันได้แก่

(1) “คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” เป็นองค์กรที่เป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร คือ เดิมเป็น องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และต่อมาเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีผลบังคับใช้ จึงเปลี่ยนเป็นองค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ และล่าสุดรัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2560 ปรากฏในหมวด 12 ส่วนที่ 6 เป็นองค์กรอิสระ โดยมีอำนาจหน้าที่สำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบ รายงาน ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของ ประเทศต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและเผยแพร่ต่อประชาชน เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครอง สิทธิมนุษยชน รวมถึงตลอดทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิ มนุษยชน ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ตลอดจนสร้างเสริมความตระหนักในสิทธิมนุษยชน

(2) “องค์กรศาล องค์กรอิสระ องค์กรอัยการตามรัฐธรรมนูญ” (ยกเว้นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ) เป็นองค์กรที่จะช่วยผลักดันในระดับนโยบายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของตนเองหรือช่วยส่งเสริม สนับสนุนการทำงานในด้านสิทธิมนุษยชนในภาพรวมของทั้งประเทศ หรือการนำวาระแห่งชาติหรือแผนสิทธิมนุษยชน แห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ โดยการดำเนินการตามภารกิจขององค์กร เชื่อมโยงกับมิติด้านสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร อัยการสูงสุด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน

(3) “กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม” เป็นหน่วยงานภาครัฐ รับผิดชอบเป็น หน่วยงานกลางในการส่งเสริม คุ้มครองและสร้างหลักประกันด้านสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน ของฝ่ายบริหาร (รัฐบาล) โดยมีบทบาทภารกิจที่สำคัญ อยู่ 3 ประการ ปรากฏตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม พ.ศ.2545 ดังนี้

บทบาทที่ 1 การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและการจัดการความขัดแย้ง เป็นการป้องกัน และส่งเสริมสิทธิ เสรีภาพ สิทธิมนุษยชน ให้แก่ประชาชนทั่วไปให้พึงได้รับสิทธิตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสร้างความ ตระหนักในหน้าที่ การเคารพสิทธิของผู้อื่น และส่งเสริมการระงับข้อพิพาท การจัดการความขัดแย้งโดยเน้นการมีส่วนร่วมของ ประชาชน เพื่อลดปริมาณคดีที่จะขึ้นสู่ศาล

บทบาทที่ 2 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เป็นการช่วยเหลือ เยียวยาผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิให้ได้รับการ ช่วยเหลือเบื้องต้นที่เป็นธรรม สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ด้วยการพัฒนา ระบบ มาตรการและดำเนินการให้ความ ช่วยเหลือประชาชนที่ตกเป็นผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 การคุ้มครองพยานในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานใน คดีอาญา พ.ศ.2546 การรับเรื่องราวร้องทุกข์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ พ.ศ. 2552 และการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย การช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย การบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือที่ครอบคลุมในทุก ๆ เรื่อง สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมถึงการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพ เพื่อเป็นหน่วยเชิงรุกและบริการส่วนหน้าในการให้ความช่วยเหลือประชาชนที่ทันทั่วทั้งที่ พร้อมทั้งคอยติดตาม เฝ้าระวังสถานการณ์การละเมิดสิทธิเสรีภาพ สิทธิมนุษยชนและเสนอแนะเชิงนโยบายในการแก้ไขปัญหาต่อ นายกรัฐมนตรี เป็นประจำทุกสัปดาห์

บทบาทที่ 3 การสร้างหลักประกันด้านสิทธิมนุษยชน เป็นการยกระดับสิทธิเสรีภาพตามบริบทของประเทศไทยให้ทัดเทียมกับหลักสิทธิมนุษยชนสากล เพื่อให้ประชาชนมีหลักประกันว่าจะได้รับการส่งเสริม ปกป้องคุ้มครองสิทธิอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ตามหลักสิทธิมนุษยชน ด้วยการ สร้างมาตรการ กลไก เครื่องมือ กฎหมายต่าง ๆ เพื่อพัฒนางานในเรื่องสิทธิมนุษยชน ไม่ว่าจะเป็น แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การปฏิบัติตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน การรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศ ภายใต้กลไก Universal Periodic Review : UPR การวางมาตรฐานการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ เพื่อส่งเสริม คุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม และได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ

(4) “องค์กรระหว่างประเทศ” เป็นองค์กรที่จะช่วยผลักดันระดับนโยบายให้รัฐบาลเห็นความสำคัญในเรื่อง “สิทธิมนุษยชน” การส่งเสริม สนับสนุน การเข้าเป็นภาคีสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่จะเป็นประโยชน์ต่อคนในชาติ การส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันให้มีการปฏิบัติตามสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี

3.3.2 กลไกระดับกระทรวงหรือหน่วยงานเทียบเท่า

เป็นองค์กรภาครัฐในระดับนโยบายที่จะต้องนำวาระแห่งชาติและแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ โดยดำเนินการตามภารกิจของกระทรวง เชื่อมโยงกับมิติด้านสิทธิมนุษยชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงนั้น ๆ และส่งเสริม ผลักดัน กำกับ ติดตาม หน่วยงานภายในสังกัดทั้งในระดับกรมหรือหน่วยงานเทียบเท่าในสังกัด รวมถึงรัฐวิสาหกิจและองค์กรมหาชน ให้นำวาระแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

3.3.3 กลไกระดับภูมิภาคและท้องถิ่น

เป็นกลไกในพื้นที่ระดับจังหวัดทั้ง 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ที่จะเป็นแกนกลางในการระดมความคิดเห็น รวมพลังและส่งเสริม สนับสนุน ผลักดันให้องค์กรภาครัฐในจังหวัด ทั้งหน่วยงานรัฐภายในจังหวัด สถาบันการศึกษา รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และพัทยา ที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัด) นำวาระแห่งชาติและแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสู่การปฏิบัติ

3.3.4 สถาบันการศึกษาและสถาบันทางวิชาการ

จะเป็นองค์กรสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการปูพื้นฐานในเรื่องสิทธิมนุษยชนได้เป็นอย่างดี ทั้งการศึกษา วิจัย การจัดฝึกอบรม/การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชน วาระแห่งชาติและแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้ความรู้แก่บุคลากรหรือสาธารณชน อย่างกว้างขวางในทุกระดับ การสอดแทรกความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ ตลอดจนการเสนอแนะข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการปรับปรุง แก้ไข กลไกส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน

3.3.5 ภาคเอกชน

เป็นภาคธุรกิจ ที่จะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชน เนื่องจากมาตรฐานหนึ่งทางธุรกิจ อาทิ ISO 26000 หรือ CSR เป็นต้น มุ่งเน้นการดำเนินธุรกิจไปพร้อมกับการส่งเสริมการเคารพในสิทธิมนุษยชน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตลอดจนส่งเสริมจริยธรรมในการประกอบธุรกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นการแสวงหากำไรเพียงอย่างเดียวแต่ควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นทางสังคมด้วย รวมทั้งการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการส่งเสริม คุ้มครองสิทธิมนุษยชน แก่พนักงานในองค์กรของตน ส่งเสริมการทำธุรกิจที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้จากสาธารณชน หรือการสนับสนุนงบประมาณให้องค์กรต่าง ๆ ดำเนินการในเรื่องสิทธิมนุษยชน

3.3.6 ภาคประชาชน

เป็นองค์กรพัฒนาเอกชน จะต้องเผยแพร่ข้อมูลให้ความรู้ที่ถูกต้องในการส่งเสริม คัมครองสิทธิมนุษยชน สร้างเครือข่ายกับประชาชนในระดับต่าง ๆ เพื่อร่วมกันตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นการเลือกปฏิบัติ รวมไปถึงการสะท้อนกฎหมายที่ยังละเมิดสิทธิมนุษยชนแล้วต้องรับการแก้ไขหรือนำเสนอรัฐบาลพิจารณา หรือการสนับสนุนงบประมาณให้องค์กรต่าง ๆ ดำเนินการในเรื่องสิทธิมนุษยชน

3.3.7 สื่อมวลชน

ดำเนินบทบาทที่เป็นกลางในการสะท้อนความคิดเห็น และผลประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งกับสิทธิมนุษยชน ตลอดจนสนับสนุนการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลผ่านทางสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวในการส่งเสริมและคัมครองสิทธิมนุษยชนในทางที่ถูกต้องเหมาะสม

3.3.8 ประชาชนทั่วไป

ควรมีการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในครอบครัว ชุมชน และศึกษาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพ เพื่อนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือและองค์กรในระดับจังหวัด ท้องถิ่นในการส่งเสริม คัมครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐและเข้าไปมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนในการส่งเสริมและคัมครองสิทธิมนุษยชน ตลอดจนให้การสนับสนุนแก่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริม คัมครองสิทธิมนุษยชนเพื่อสร้างความสงบสุขในสังคมไทย

ส่วนที่ 4

กระบวนการ ขั้นตอน

และสรุปผลรับฟังความคิดเห็น

การจัดทำวาระแห่งชาติ

ส่วนที่ 4

กระบวนการ ขั้นตอน และสรุปผลรับฟังความคิดเห็นการจัดทำวาระแห่งชาติ

4.1 กระบวนการและขั้นตอนการจัดทำวาระแห่งชาติ

4.1.1 ศึกษา วิเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศ

(1) ภายในประเทศ พระราชกรณียกิจหรือพระบรมราโชวาทหรือพระราชดำรัสรัชกาลที่ 9 และรัชกาลที่ 10 ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย นโยบายสำคัญของรัฐบาล กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) Thailand 4.0 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ถอดบทเรียนตัวอย่างหน่วยงานต่างๆ ที่มีการประกาศวาระแห่งชาติ สถานการณ์สิทธิมนุษยชนกลไกการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย

(2) ภายนอกประเทศ การที่ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิกขององค์การสหประชาชาติในลำดับที่ 55 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สนธิสัญญาหลักระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน การรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ภายใต้กลไก (Universal Periodic Review - UPR) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs)

4.1.2 ส่งเสริมความรู้ภายในกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในฐานะหน่วยงานกลาง เพื่อเตรียมความพร้อมในการประกาศวาระแห่งชาติ

(1) จัดประชุมสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) จำนวน 2 ครั้ง ณ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน พ.ศ. 2559 และวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2559

(2) เปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และความคิดเห็นจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีประสบการณ์ในการผลักดันและขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการณ์ เพื่อให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็น เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2559 ณ โรงแรมเอป็น่า เฮาส์ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำประสบการณ์และแนวคิดต่างๆ มาเตรียมความพร้อมในการยกระดับด้านสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนเป็นวาระแห่งชาติ โดยใช้กลไกแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเครื่องมือหนึ่ง

4.1.3 วางกรอบเค้าโครงร่างวาระแห่งชาติ จากการรับฟังความคิดเห็น และถอดบทเรียนจากหน่วยงานต่างๆ ที่ประกาศวาระแห่งชาติ จนกระทั่งได้หัวข้อ กรอบเค้าโครงร่างวาระแห่งชาติ ด้านสิทธิมนุษยชน อาทิ ทำไมต้องจัดทำวาระแห่งชาติ (ชื่อวาระแห่งชาติ ระยะเวลา ข้อมูลที่สนับสนุน) กระบวนการ/ขั้นตอนในการจัดทำวาระแห่งชาติ (การวิเคราะห์ข้อมูล/แหล่งที่มา โครงสร้างข้อเสนอวาระแห่งชาติ กิจกรรมหลักที่สำคัญ โครงสร้างองค์กรขับเคลื่อนบริหารวาระแห่งชาติ) การบริหารวาระแห่งชาติ การติดตามประเมินผล ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ

4.1.4 วางกรอบแนวทางการดำเนินงาน และจัดทำ Road Map เพื่อประกาศวาระแห่งชาติ ภายในปี 2560 พร้อมทั้งหารือร่วมกับปลัดกระทรวงยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เพื่อรับทราบนโยบายและเตรียมการประกาศวาระแห่งชาติ เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2560 และวันที่ 11 มกราคม 2560

4.1.5 กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน ตามคำสั่งที่ 211/2560 ลงวันที่ 11 ตุลาคม 2559 เพื่อเตรียมความพร้อมประกาศวาระแห่งชาติ ยกร่าง รับฟังความคิดเห็นและนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

4.1.6 ยกร่างวาระแห่งชาติ รับฟังความคิดเห็นทั้ง 4 ภูมิภาคและกทม. พร้อมทั้งผ่านทางเว็บไซต์กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และนำเสนอวาระแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรี ภายในเดือนธันวาคม 2559 – มิถุนายน 2560 รายละเอียดปรากฏ ดังนี้

(1) ยกร่างวาระแห่งชาติ เพื่อนำเสนอคณะทำงานยกร่างวาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชน ภายในเดือนธันวาคม 2559 – กุมภาพันธ์ 2560

(2) รับฟังความคิดเห็นร่างวาระแห่งชาติ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวนทั้งสิ้น 887 คน แยกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการใน 5 พื้นที่พร้อมกับจัดทำร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (ปี พ.ศ.2562-2566) ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพมหานคร และภาคใต้ จำนวน 407 คน ซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมจากทุกภาคส่วนที่มีความสนใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนและการเก็บข้อมูลทางออนไลน์อีก 480 คน ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2560 รายละเอียดปรากฏ ดังนี้

(2.1) พื้นที่ภาคเหนือ ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 2 มีนาคม 2560 ณ โรงแรมดิเอ็มเพรส จังหวัดเชียงใหม่

(2.2) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ 15-17 มีนาคม 2560 ณ โรงแรมพูลแมน ขอนแก่น ราชา ออร์คิด จังหวัดขอนแก่น

(2.3) พื้นที่ภาคกลาง ระหว่างวันที่ 29-31 มีนาคม 2560 ณ โรงแรมชลจันทร์ จังหวัดชลบุรี

(2.4) พื้นที่กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 3-4 เมษายน 2560 ณ โรงแรมเจ้าพระยาปาร์ค กรุงเทพฯ

(2.5) พื้นที่ภาคใต้ ระหว่างวันที่ 26-28 เมษายน 2560 ณ โรงแรมทวินโลตัส จังหวัดนครศรีธรรมราช

(2.6) รับฟังความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ได้มีการให้เวลาการกรอกแบบสอบถาม ในช่วงเดือน มีนาคม – พฤษภาคม 2560

(3) นำเสนอวาระแห่งชาติต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ช่วงเดือน มิถุนายน 2560

4.1.7 จัดงานทางวิชาการ เตรียมความพร้อมประกาศวาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน จำนวน 1 วัน ภายในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มเป้าหมายไม่น้อยกว่า 500 คน **สาระสำคัญ** : เป็นการจัดงานทางวิชาการ เพื่อนำเสนอผลงานที่ผ่านมา Best Practice ของกระทรวง กรม หรือจังหวัด ตลอด 8 ปี (ผลงานในช่วงแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (ปี พ.ศ.2552-2556) และช่วงครึ่งแรกของแผนฯ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2559) ที่ผ่านมาตรฐานขั้นต่ำหรือสิทธิขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนได้วางไว้ พร้อมทั้ง กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนตระหนักว่าสิทธิมนุษยชนมีความสำคัญอย่างไร พร้อมทั้งรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบ

4.1.8 คณะรัฐมนตรีมีมติและประกาศวาระแห่งชาติ พร้อมทั้งประสานหน่วยงานทุกภาคส่วนได้ยึดถือปฏิบัติ

4.1.9 สร้างระบบ กลไกการดำเนินงานวาระแห่งชาติ และการติดตามประเมินผล

4.2 สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นจัดทำวาระแห่งชาติ

การจัดทำวาระแห่งชาติ สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในครั้งนี้ มีการเปิดรับฟังความคิดเห็นตัวแทนจากทุกภาคส่วน สำคัญ ประการ ดังนี้

(1) กลุ่มเป้าหมาย ประชาชนจากทุกภาคส่วน ทั่วประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมแสดงความคิดเห็น จำนวนทั้งสิ้น 887 คน แยกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการใน 5 พื้นที่ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพมหานคร และภาคใต้ รวมจำนวน 407 คน และการเก็บข้อมูลทางออนไลน์อีก 480 คน

(2) วิธีการรวบรวมข้อมูล

(2.1) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการรับฟังความคิดเห็นไปพร้อมกับการจัดทำร่างแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (ระดับพื้นที่) ใน 5 พื้นที่ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง กรุงเทพมหานคร และภาคใต้

(2.2) เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามทางออนไลน์ ผ่านทางเว็บไซต์กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ในช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคม พ.ศ.2560

(3) การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ ฐานนิยม (Mode) โดยนับจำนวนความถี่ผู้ตอบในแต่ละระดับ คิดเป็นร้อยละ โดยระดับที่มีค่าร้อยละสูงสุด คือค่าฐานนิยม ที่มีผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับนั้น ๆ และแปลความ ดังนี้

- ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในการปฏิบัติและบรรลุเป้าหมาย
- ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในการปฏิบัติ แต่อาจไม่บรรลุเป้าหมาย
- ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสม นำไปปฏิบัติได้บ้าง
- ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสม แต่ไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- ระดับ 0 หมายถึง ไม่มีความเหมาะสม

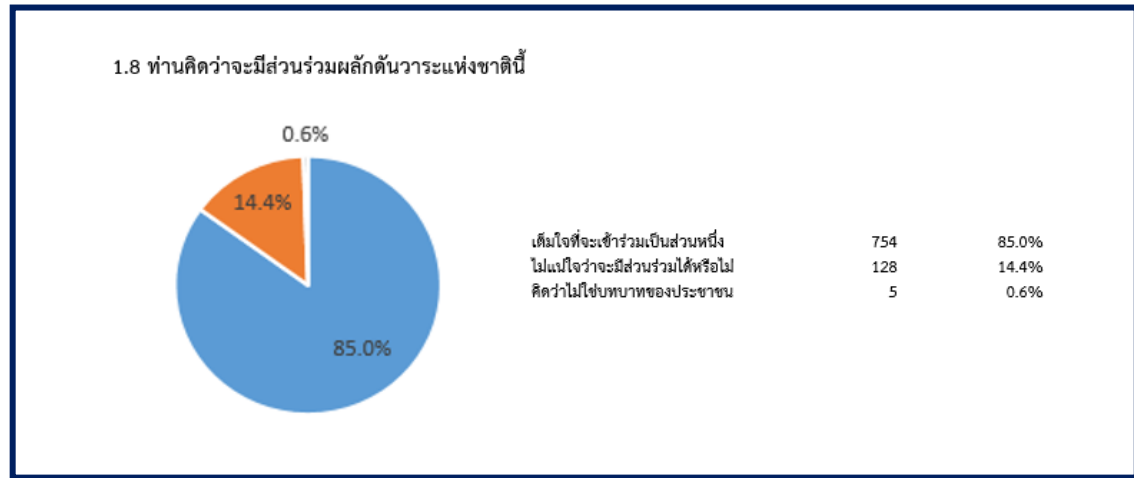
(4) ผลความคิดเห็นเกี่ยวกับวาระแห่งชาติ

(4.1) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ ร้อยละ 85 เห็นด้วยและเต็มใจเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันวาระแห่งชาติ ทั้งในภาพรวม และในแต่ละภาค

แผนภาพส่วนหนึ่งของการประมวลผลรับฟังความคิดเห็นทุกช่องทาง

(4.2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลยุทธ์ แนวทางและกลวิธีในการนำวาระแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ กลยุทธ์ แนวทางและกลวิธีที่กำหนดไว้ในวาระแห่งชาติ จะเป็นการช่วยเร่งหรือเพิ่มขีดความสามารถในส่วนที่การดำเนินงานแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดหรือยังต้องเติมเต็มในมิติต่าง ๆ ก่อนที่แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 จะหมดวาระลงในปี พ.ศ.2561 และเริ่มต้นใหม่ในแผนสิทธิมนุษยชนฯ ฉบับที่ 4 (ปี พ.ศ. 2562-2566) เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีความมั่นคงและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายที่จะทำให้

“สังคมไทยเป็นสังคมส่งเสริม สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข” ที่จะช่วยเร่ง เสริมและเพิ่มขีดความสามารถ ภายใต้ รหัส ชื่อว่า

$$4 + 3 + 2 + 1 = \text{Goal}$$

4 : สร้าง

พบว่า

ส ที่ 1 สร้างความตระหนัก จิตสำนึก ในสิทธิ หน้าที่และการเคารพสิทธิผู้อื่น มี 6 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 57.5 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “การส่งเสริมการรับรู้ เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนที่ถูกต้อง และสร้างความตระหนักในหน้าที่และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างเหมาะสมในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย”

ส ที่ 2 สร้างระบบการติดตาม เฝ้าระวังการละเมิดสิทธิด้วยพลังเครือข่าย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ทันทั่วถึง มี 6 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 51.3 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “การประสานความร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วน

โดยเฉพาะสื่อมวลชนในการประชาสัมพันธ์สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน การรณรงค์และกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิอย่างต่อเนื่อง”

ส ที่ 3 สร้างวัฒนธรรมแห่งการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งกันและกัน มี 4 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 49.5 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “กำหนดให้สิทธิมนุษยชนเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของแต่ละองค์กร เพื่อกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ ความเข้าใจ และการตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชน”

ส ที่ 4 สร้างเสริมการพัฒนาเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีศักยภาพในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชน มี 4 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 49.9 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายอาสาสมัครทุกประเภทที่แต่ละส่วนราชการได้สร้างขึ้นเพื่อเติมเต็มความรู้ในมิติสิทธิมนุษยชน และให้เป็นพลังสำคัญในการติดตาม เฝ้าระวังประสานส่งต่อความช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิที่ครบวงจร รวมถึงการเพิ่มบทบาทหน้าที่ในเรื่องสิทธิมนุษยชนให้กับอาสาสมัครในทุกประเภท”

3 : ปรับปรุง

พบว่า

ป ที่ 1 ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลแสดงผลงานและสถานการณ์การละเมิดสิทธิ ที่เป็นรูปธรรม คลอบคลุมระดับพื้นที่ จังหวัด เพื่อมุ่งไปแก้ไขปัญหาการละเมิด มี 2 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 49 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “จัดทำและแจกจ่ายคู่มือหรือชุดความรู้ที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็นความรู้ให้หน่วยงานหรืออาสาสมัครในการป้องกัน จัดการ แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิ ประสานส่งต่อความช่วยเหลือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ครบวงจรเป็นไปตามมาตรฐานสากล”

ป ที่ 2 ปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐ ในเรื่องสิทธิมนุษยชน ไม่ใช่เป็นเรื่องตรวจสอบ แต่เป็น สิ่งดี ๆ ที่จะสนับสนุนการทำงานและสร้างสังคมสงบสุข มี 2 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 59.4 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “ให้ความรู้ ความเข้าใจในหลักการสิทธิมนุษยชน เพื่อสร้างเจตคติในเชิงสร้างสรรค์แก่เจ้าหน้าที่รัฐ ว่าสิทธิมนุษยชนมีความสำคัญและดีอย่างไร”

ป ที่ 3 ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ยังละเมิดเสนอรัฐบาลพิจารณาแก้ไข มี 4 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 53.7 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “เสริมสร้างการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติให้ทั่วถึงและเป็นธรรม และมีมาตรการลงโทษที่ชัดเจน หากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐละเลยการปฏิบัติ”

2 : ขับเคลื่อน

พบว่า

ข ที่ 1 ขับเคลื่อนองค์กรหรือจังหวัดต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับใช้ถอดบทเรียนการทำงานให้กับ หน่วยงานอื่นขยายผลต่อยอด มี 6 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 47.1 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความ

เหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “สร้างระบบการพัฒนาเป็นจังหวัดต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน”

ข ที่ 2 ขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสู่การปฏิบัติในมิติเสริมสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน มี 2 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 51.6 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “ส่งเสริมให้หน่วยงานในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชนขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามแนวทางที่วางไว้”

1 : ลด

ลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในแต่ละปีอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม พบว่า

มี 3 แนวทาง โดยผู้ให้ความเห็นส่วนใหญ่ร้อยละ 53.1 เห็นด้วยมากที่สุดว่า มีความเหมาะสม เป็นไปได้ในทางปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ในประเด็น “ประเมินผลโดยสถาบันการศึกษาที่มีความเป็นกลาง เพื่อทำการประเมินผลว่าสถานการณ์ละเมิดสิทธิมีแนวโน้มเป็นไปในทางที่ลดลงหรือไม่ และมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและปฏิบัติการอย่างไรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน”

ข้อสรุป กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับวาระแห่งชาติและเต็มใจเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีความคิดเห็นว่าแนวทางและกลวิธีที่กำหนดไว้ในวาระแห่งชาติมีความเหมาะสม เป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติและบรรลุเป้าหมายสู่การเป็นสังคมส่งเสริม สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข หากหน่วยงานต่าง ๆ นำแนวทางดังกล่าวไปดำเนินงานอย่างจริงจัง

ส่วนที่ 5

ทิศทางของวาระแห่งชาติ

ส่วนที่ 5 ทิศทางของวาระแห่งชาติ

5.1 กรอบแนวคิดการจัดทำวาระแห่งชาติ

การจัดทำ “วาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ในครั้งนี้ เป็นการน้อมนำพระราชกรณียกิจของในหลวงรัชกาลที่ 9 และสืบสานพระราชปณิธานในรัชกาลที่ 10 ที่พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างของการช่วยเหลือประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเสมอภาค เท่าเทียม ไม่เลือกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชนอย่างแท้จริง และเมื่อทุกคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ก็จะเป็นฟันเฟืองสำคัญในการช่วยนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการที่จะร่วมขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (ปี พ.ศ. 2560-2579) ไปพร้อมกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยอาศัยปัญญาและนวัตกรรม ภายใต้โมเดล Thailand 4.0 ที่จะทำให้ประเทศไทยก้าวผ่านกับดักความไม่สมดุล กับดักความเหลื่อมล้ำ กับดักประเทศรายได้ปานกลางไปได้

ท้ายสุดก็จะส่งผลให้ประเทศไทยเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ความเป็นอยู่ที่ดี มีสุขอย่างยั่งยืน ซึ่งการนำมิติสิทธิมนุษยชน มายึดถือปฏิบัติ นั้น จะเป็นส่วนหนึ่งของการเร่งเพิ่มขีดความสามารถและเติมเต็มโอกาส ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของคนและสังคม พร้อมทั้งการสกัด ป้องกันไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิ ให้คนหันมาเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน เคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม นำไปสู่สังคมแห่งการเกื้อกูล และแบ่งปันกัน ซึ่งคนเมื่อมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว ก็ย่อมจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายระดับชาติ สมดังหลักคิดของนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ที่กล่าวไว้ว่า “เราจะเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” (Stronger, Together and Leave No One Behind) ประกอบกับยังสานต่อนโยบายต่าง ๆ ที่เคยถือปฏิบัติกันมาอยู่แล้วทั้งในประเทศและที่นานาประเทศให้การยอมรับ มาผสมผสานเป็นหนึ่งเดียว ซึ่งล้วนแล้วแต่มุ่งการพัฒนาที่ยั่งยืน แทบทั้งสิ้น ได้แก่ (1) มาตรฐานสากล ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี การขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนภายใต้กลไก (Universal Periodic Review - UPR) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals - SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ (2) บริบทของไทย รัฐธรรมนูญ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

แม้ว่ารัฐบาลจะพยายามดำเนินงานต่าง ๆ แต่ก็ยังคงพบกับดักในหลายประการที่จะต้องก้าวผ่าน ซึ่งที่ผ่านมากับดักสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนยังปรากฏอยู่ในสังคมไทยและการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ. 2557-2561) ที่รัฐบาลได้ประกาศใช้มาแล้วระยะหนึ่งที่ยังต้องเร่งเพิ่มขีดความสามารถในส่วนที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด สิ่งเหล่านี้ หากไม่เร่งแก้ไขปัญหา เติมเต็มการพัฒนา สร้างภูมิคุ้มกัน เพิ่มขีดความสามารถศักยภาพให้มากขึ้น จะยังเป็นอุปสรรคสำคัญในการที่จะพัฒนาประเทศในหลาย ๆ ประการ ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงมีการประกาศวาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ขึ้น ในการเป็นพลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

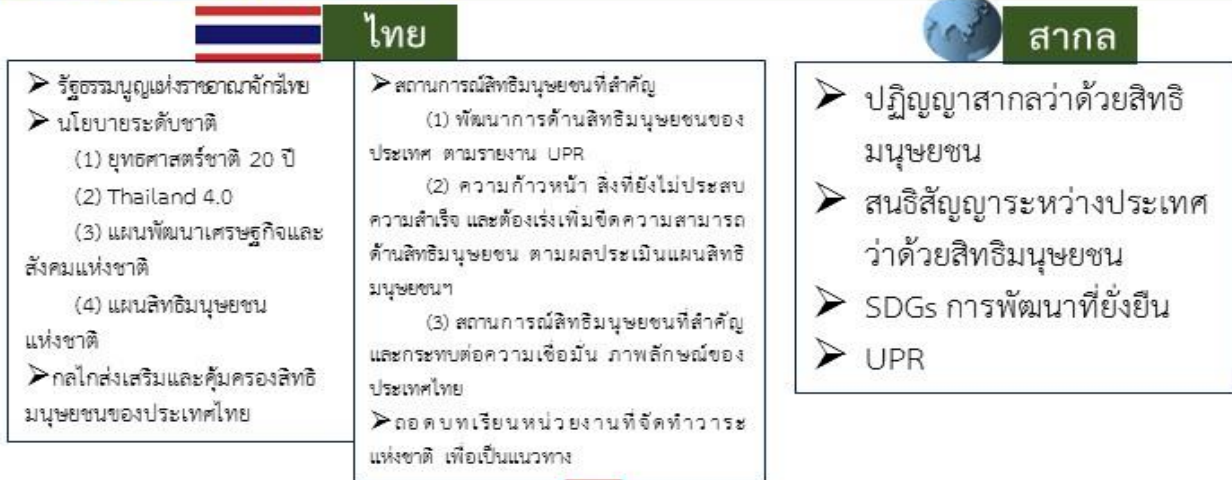

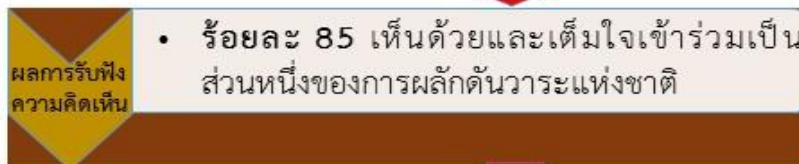
วาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

กรอบแนวคิด

เจตนารมณ์ : น้อมนำพระราชกรณียกิจรัชกาลที่ 9 และสืบสานพระราชปณิธานในรัชกาลที่ 10 ที่พระองค์ทรงเป็นแบบอย่างของการช่วยเหลือประชาชนทุกหมู่เหล่าอย่างเสมอภาค เท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ เห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชน จากการที่พระองค์ได้ทรงลงพื้นที่ในถิ่นทุรกันดารทั่วทุกแห่งของประเทศไทย อย่างไม่ทรงเห็นแก่เหน็ดเหนื่อย หรือย่อท้อต่อความยากลำบาก เพื่อให้คนไทยทุกหมู่เหล่ามีความเป็นอยู่ที่ดี และมีความสุข

กระบวนการจัดทำวาระแห่งชาติ : จากการมีส่วนร่วม

ทิศทางวาระแห่งชาติ ปี พ.ศ.2561 - 2562

เป้าหมาย : สังคมไทยเป็นสังคมส่งเสริมสิทธิเสรีภาพและความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข

ผสาน เร่ง เดิม เพิ่มขีดความสามารถ

5.2 กลยุทธ์และกลวิธีการดำเนินงานของรัฐบาล

การประกาศวาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการน้อมนำศาสตร์พระราชา ควบคู่กับการไปสู่เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ และสนับสนุนการขับเคลื่อน Thailand 4.0 โดยนำมิติด้านสิทธิมนุษยชน เป็นตัวช่วยขับเคลื่อน เติมเต็มพลังการพัฒนา เพื่อให้เกิดความยั่งยืน ไปพร้อมการรวมพลังช่วยลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในสังคม อีกทั้งยังเป็นการช่วยเร่งหรือเพิ่มขีดความสามารถในส่วนที่การดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยังไม่บรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด หรือยังต้องเติมเต็มในมิติใด เพื่อให้การพัฒนาประเทศมีพลัง เสริมทัพในครั้งนี้ โดยใช้กลยุทธ์และกลวิธีที่สำคัญเพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแห่งชาติ ฉบับที่ 3 ที่จะทำ

“สังคมไทยเป็นสังคมส่งเสริม สิทธิเสรีภาพ และความเท่าเทียม โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อนำไปสู่สังคมสันติสุข” ที่จะช่วยเร่ง เสริมและเพิ่มขีดความสามารถ ภายใต้ รหัส ชื่อว่า

$$4 + 3 + 2 + 1 = \text{goal}$$

4 : สร้าง

ประกอบด้วย

ส ที่ 1 สร้างความตระหนัก จิตสำนึก ในสิทธิ หน้าที่และการเคารพสิทธิผู้อื่น ด้วยการ

(1.1) ส่งเสริมการรับรู้ เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชนที่ถูกต้อง และสร้างความตระหนักในหน้าที่และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

(1.2) สอดแทรกความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนและแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพื้นฐานในหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพทุกระดับอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

(1.3) จัดการเรียน การสอนเรื่องสิทธิมนุษยชนผลักดันเป็นหลักสูตรในทุกระดับของสถานศึกษา

(1.4) จัดทำแผนรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ กระตุ้นจิตสำนึกแก่ประชาชนให้ตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยผ่านการประชาคมหมู่บ้าน ตำบล หรือสื่อมวลชนเป็นประจำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

(1.5) ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสถาบันฝึกอบรมด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อให้ความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยหลักสูตรจะแบ่งการจัดอบรมที่จัดแยกประเภทผู้เข้ารับการอบรม เป็นระดับต้น (พื้นฐาน) ระดับกลาง (เพิ่มเติมมิติ/สถานการณ์การละเมิดสิทธิ) และระดับสูง (หาแนวทางแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิ) เป็นต้น

ส ที่ 2 สร้างระบบการติดตาม เฝ้าระวังการละเมิดสิทธิด้วยพลังเครือข่าย เพื่อป้องกันและแก้ไข ปัญหาที่ทันท่วงที ด้วยการ

(2.1) ผลักดันให้จัดตั้งหรือพัฒนาศูนย์ปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนทั้งระดับชาติ ระดับจังหวัด/อำเภอ หรือ กระทรวง/กรม หรือจัดตั้งเป็นกลุ่มงานด้านสิทธิมนุษยชนในแต่ละหน่วยงาน เพื่อรับผิดชอบการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ในการคุ้มครองช่วยเหลือผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิที่ครบวงจร หรือพัฒนาศูนย์ฯ ที่มีอยู่แล้ว ให้

เพิ่มบทบาทหน้าที่ด้านสิทธิมนุษยชน กระจายอยู่ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน เพื่อคอยติดตาม เฝ้าระวัง ช่วยเหลือ ประสานส่งต่อการดำเนินงาน ให้การช่วยเหลือผู้ถูกละเมิดสิทธิได้ทันทั่วทั้ง³⁵

(2.2) ประสานความร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วน โดยเฉพาะสื่อมวลชน ในการประชาสัมพันธ์สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชน การรณรงค์และกระตุ้นการมีส่วนร่วมในการป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิอย่างต่อเนื่อง

(2.3) สร้างระบบการติดตาม ชี้แนะช่องทางการสื่อสารตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัด ส่งต่อยังส่วนกลาง เพื่อรายงานสถานการณ์การละเมิดสิทธิอย่างต่อเนื่องและทันทั่วทั้งที่ และพัฒนาให้เกิด เครือข่ายเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(2.4) จัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชนในหน่วยงานต่าง ๆ อย่าง ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

(2.5) จัดชุดปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วในระดับชุมชน (หมู่บ้าน) เพื่อป้องกัน จัดการ แก้ไขปัญหา ละเมิดสิทธิในหมู่บ้าน โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับศูนย์ยุติธรรมชุมชน เป็นแกนกลางในการให้ความรู้ ฝึกทักษะดำเนินงาน ผ่านชุดความรู้ที่กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจัดทำขึ้น

(2.6) สร้างคู่มือหรือแนวทางหรือมาตรฐานการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในแต่ละด้านหรือ กลุ่มเป้าหมายเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิ และเป็นแนวทางการดำเนินงาน

ส ที่ 3 สร้างวัฒนธรรมแห่งการเคารพและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ซึ่งกันและกัน ด้วยการ

(3.1) กำหนดให้สิทธิมนุษยชนเป็นวัฒนธรรมหนึ่งของแต่ละองค์กรเพื่อกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ ความเข้าใจและการตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชน

(3.2) ส่งเสริมภาคธุรกิจให้มีส่วนร่วมในการเคารพสิทธิมนุษยชน ไม่เพียงแต่การมุ่งแสวงหากำไร ในการดำเนินงานเพียงอย่างเดียว โดยเชื่อมกับการทำงานเพื่อสังคม เช่น CSR ISO 26000 พร้อมทั้งสนับสนุนหรือสร้าง มาตรการแรงจูงใจให้กับภาคธุรกิจที่ดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน เช่น มาตรการทางภาษี เป็นต้น

(3.3) การศึกษาวิจัยองค์ความรู้หรือการถอดบทเรียนกรณีศึกษาด้านสิทธิมนุษยชน โดย คำนึงถึงบริบทของสังคมไทยและนำผลการศึกษามาปรับใช้กับการดำเนินงาน โดยเน้นองค์ความรู้ การประยุกต์ใช้ การพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในแต่ละด้านและแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

ส ที่ 4 สร้างเสริมการพัฒนาเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีศักยภาพในการทำงานด้านสิทธิมนุษยชน ด้วยการ

(4.1) ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายอาสาสมัครทุกประเภท ที่แต่ละส่วนราชการได้สร้าง ขึ้น เพื่อเติมเต็มความรู้ในมิติสิทธิมนุษยชน และให้เป็นพลังสำคัญในการติดตาม เฝ้าระวัง ประสานส่งต่อความช่วยเหลือ ผู้ถูกละเมิดสิทธิที่ครบวงจร รวมถึงการเพิ่มบทบาทหน้าที่ในเรื่องสิทธิมนุษยชนให้กับอาสาสมัครในทุกประเภท

³⁵ สอดรับการแผนการปฏิรูปของคณะอนุกรรมการปฏิรูปการเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกเพื่อประชาชน ในสภา ขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ที่จะมีการเสนอร่าง พ.ร.บ.คุ้มครอง ช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายในคดีอาญา พ.ศ.... โดยจะมีการสร้าง กลไกดังกล่าวให้เกิดขึ้น และการประเมินผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 โดยมหาวิทยาลัยมหิดล

(4.2) จัดให้มีอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ และอาสาสมัครยุติธรรมชุมชน ให้ครอบคลุมในทุกพื้นที่ ทุกระดับ รวมทั้งจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่อาสาสมัครที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม คุ้มครอง และป้องกันสิทธิมนุษยชน

(4.3) พัฒนาทักษะ ความเชี่ยวชาญ การทำงานของเครือข่ายทุกภาคส่วน ให้เต็มเต็มความรู้ ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาการละเมิด การจัดการโดยพลังเครือข่าย การประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ ความช่วยเหลือ การรายงานผลการดำเนินงาน

(4.4) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในชุมชนหรือเครือข่าย เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานด้าน สิทธิมนุษยชน และนำไปใช้แก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม

3 : ปรับปรุง

ประกอบด้วย

ป ที่ 1 ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลแสดงผลงานและสถานการณ์การละเมิดสิทธิ ที่เป็นรูปธรรม ครอบคลุมระดับพื้นที่ จังหวัด เพื่อมุ่งไปแก้ไขปัญหาการละเมิด ด้วยการ

(1.1) จัดทำและแจกจ่ายคู่มือหรือชุดความรู้ที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เพื่อเป็น ความรู้ให้หน่วยงานหรืออาสาสมัครในการป้องกัน จัดการ แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิ ประสานส่งต่อความช่วยเหลือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ครบวงจรเป็นไปตามมาตรฐานสากล

(1.2) ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย ที่จะเป็นสิ่งชี้้นำการแก้ไขปัญหาการละเมิด ทั้งข้อมูล แดงผลงาน สำหรับการถอดบทเรียน ข้อมูลสถานการณ์การละเมิดในแต่ละประเด็นหรือกลุ่มเป้าหมาย ข้อมูล พื้นที่ โดยจะใช้ระบบคอมพิวเตอร์ เป็นส่วนจัดการข้อมูลให้เชื่อมโยงกันในแต่ละพื้นที่ จังหวัด ส่งต่อไปยังห้องปฏิบัติการ War room ในทุกระดับทั้งในส่วนกลาง และจังหวัด มีการแสดงผลในระบบแผนที่ภูมิศาสตร์/GIS Digital ตามหลักการ จัดระบบจัดการข้อมูลสมัยใหม่

ป ที่ 2 ปรับทัศนคติของเจ้าหน้าที่รัฐ ในเรื่องสิทธิมนุษยชน ไม่ใช่เป็นเรื่องตรวจสอบ แต่เป็นสิ่งที่ๆ ที่จะสนับสนุนการทำงานและสร้างสังคมสงบสุข ด้วยการ

(2.1) ให้ความรู้ ความเข้าใจในหลักการสิทธิมนุษยชน ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มักถูกร้องเรียน เพราะกระทำการละเมิดกลุ่มเสี่ยง เพื่อสร้างเจตคติในเชิงสร้างสรรค์ต่อกลุ่มผู้ด้อยโอกาสหรือกลุ่มเปราะบาง ในการ เห็นอกเห็นใจและเคารพในสิทธิมนุษยชน

(2.2) ส่งเสริมกิจกรรมสิ่งดี ๆ ที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เป็นประจำสม่ำเสมอ เพื่อสร้าง การรับรู้ เข้าใจในหลักสิทธิมนุษยชนโดยแท้จริง

(2.3) ส่งเสริมให้ผู้มีอำนาจ ผู้บริหารตระหนักและประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีในการ ดำรงตนในเรื่องของการเคารพสิทธิมนุษยชน

ป ที่ 3 ปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่ยังละเมิดเสนอรัฐบาลพิจารณาแก้ไข ด้วยการ

(3.1) ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับสิทธิเสรีภาพที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะกฎหมายที่กระทบสิทธิประชาชนโดยรวม หรือเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เพื่อนำเสนอรัฐบาลพิจารณา

(3.2) พัฒนามาตรฐานหรือปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกับสนธิสัญญาระหว่าง ประเทศด้านสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกลไกสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ

(3.3) เสริมสร้างการบังคับใช้กฎหมายในทางปฏิบัติให้ทั่วถึงและเป็นธรรม และมีมาตรการลงโทษที่ชัดเจนหากหน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่รัฐละเลยการปฏิบัติ

2 : ขับเคลื่อน

ประกอบด้วย

ข ที่ 1 ขับเคลื่อนองค์กรหรือจังหวัดต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน สำหรับใช้ถอดบทเรียนการทำงานให้กับหน่วยงานอื่นขยายผลต่อยอด โดยให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานกลาง ร่วมกับหน่วยงานที่ได้รับการคัดเลือกดำเนินการ ด้วยการ

(1.1) ส่งเสริมให้มีจังหวัดหรือองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ที่นำเครื่องมือด้านสิทธิมนุษยชน ไปลงปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ให้หน่วยงานหรือองค์กรมีความพร้อมในการส่งเสริมการเคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน ส่งเสริมความเสมอภาค เท่าเทียม ไม่มีการเลือกปฏิบัติ ตลอดจนมีคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้

(1.2) สร้างระบบการพัฒนาเป็นจังหวัดต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน

(1.3) ส่งเสริมความรู้การพัฒนาจังหวัดหรือองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งการเตรียมการ การค้นหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญ การวางแผน การลงมือปฏิบัติ การติดตามและประเมินผล การถอดบทเรียน

(1.4) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถอดบทเรียนและศึกษาดูงานจังหวัดหรือองค์กรต้นแบบด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อขยายผลต่อไปยังจังหวัดหรือองค์กรอื่น รวมถึงการประมวลผลและสังเคราะห์บทเรียนของการดำเนินงาน ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งกรณีที่เกิดขึ้นด้านบวกและลบ เพื่อนำมาหาวิธีการจัดการแก้ไขปัญหา เป็นตัวอย่างแก่จังหวัดอื่น พร้อมทั้งเผยแพร่แก่สาธารณชน

ข ที่ 2 ขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสู่การปฏิบัติในมิติเสริมสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน ด้วยการ

(2.1) ส่งเสริมให้มีการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่คัดเลือกประเด็นสำคัญ ที่มีความโดดเด่น หรือเป็นนวัตกรรมใหม่ ที่จะส่งต่อการพัฒนาประเทศหรือการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนหรือเป็นโครงการ/กิจกรรมที่จะนำไปป้องกัน แก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ

(2.2) ส่งเสริมให้หน่วยงานในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามแนวทางที่วางไว้ โดยควรดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ได้แก่

1) การนำเรื่องแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแปลงลงสู่การปฏิบัติ ด้วยการกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการ แผนพัฒนาจังหวัด หรือแผนพัฒนาของหน่วยงาน

2) การจัดทำเป็นนโยบายหรือแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชน ของหน่วยงานขึ้นใหม่ เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมที่เป็นประเด็นสำคัญ ที่มีความโดดเด่น หรือเป็นนวัตกรรมใหม่

3) ผลักดันให้มีกลไกการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของหน่วยงานโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานของหน่วยงาน

4) ทุกหน่วยงานมีการสอดแทรกความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนและแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในหลักสูตรการพัฒนาบุคลากร

5) กิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นการส่งเสริม ค้ำครองสิทธิมนุษยชน และสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

(2.3) พัฒนาระบบการติดตามและรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

1 : ลด

ลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนในแต่ละปีอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในฐานะหน่วยงานกลางควรดำเนินการ ด้วยการ

(1.1) ส่งเสริม เชิดชู หน่วยงานหรือองค์กรที่ขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนดีเด่นในภาพรวมทั้งประเทศ เพื่อให้รางวัลหรือประกาศเกียรติคุณในการดำเนินงาน หรือการศึกษาดูงานในต่างประเทศ

(1.2) การตรวจรับรอง มาตรฐานการทำงานด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประกาศให้ทราบโดยทั่วไป สำหรับหน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์สิทธิขั้นพื้นฐานหรือที่กฎหมายภายในกำหนด

(1.3) ประเมินผลโดยหน่วยงานที่ความเชี่ยวชาญและเป็นกลางเพื่อทำการประเมินผลว่าสถานการณ์ละเมิดสิทธิมีแนวโน้มเป็นไปในทางที่ลดลง การเทียบเคียงสถิติก่อน-หลังประกาศวาระแห่งชาติ เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ และแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานจะต้องคำนึงหรือให้ความสำคัญกับการส่งเสริม ค้ำครอง สิทธิมนุษยชนและการเคารพสิทธิผู้อื่น ตลอดจนมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและปฏิบัติการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อรายงานต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา

(1.4) ทุกหน่วยงานต้องให้ความสำคัญและปฏิบัติตามทิศทางของวาระแห่งชาติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมทั้งสานต่อการดำเนินงานในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อไป

5.3 ตัวชี้วัด

เป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) เพื่อผลักดันให้ประสบความสำเร็จในช่วงปีสุดท้ายและเตรียมการเข้าสู่แผนสิทธิมนุษยชนฯ ฉบับที่ 4 (ปี พ.ศ.2562-2566) ปรากฏ ดังนี้

(1) มีร่างกฎหมาย การปรับปรุงกฎหมาย นโยบาย และมีมาตรการทั้งในระดับชาติ หรือระดับกระทรวงเพื่อสร้างหลักประกันสิทธิในประเด็นหรือกลุ่มเป้าหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง

(2) มีการนำกฎหมาย นโยบาย และมาตรการมาปฏิบัติการ โดยอาจเป็นรูปแบบของการบรรจุในงานประจำ แผนปฏิบัติการหรือโครงการ

(3) สถานการณ์การละเมิดสิทธิในแต่ละประเด็นหรือกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องมีแนวโน้มเป็นไปในทางที่ลดลง

(4) จำนวนโครงการ กิจกรรมหรือความช่วยเหลือตามสิทธิในแต่ละประเด็นหรือกลุ่มเป้าหมายที่มีการดำเนินงาน

ส่วนที่ 6

การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ

ส่วนที่ 6 การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ

6.1 กลไกและโครงสร้างการบริหารจัดการ

เพื่อให้การขับเคลื่อนวาระแห่งชาติเกิดผลที่เป็นรูปธรรม และเสริมพลังการนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ จึงกำหนดไว้ ดังนี้

6.1.1 ระดับนโยบาย (1) ผลักดันให้มีคณะกรรมการระดับชาติในการส่งเสริมและประสานงานสิทธิมนุษยชน โดยรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน และผู้แทนระดับสูงจากทุกภาคส่วนเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการฯ (2) ผลักดันให้รัฐบาลออกนโยบายที่สำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชน เพื่อป้องกันและลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นในสังคม พร้อมทั้ง รัฐบาลจะต้องให้การสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง

6.1.2 ระดับประเด็นยุทธศาสตร์ภาพรวม (Agenda) ศูนย์ปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นองค์กรอำนวยการ รับผิดชอบการอำนวยการ กำกับ ติดตาม เฝ้าระวังการละเมิดสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งรายงานสถานการณ์ เสนอแนะเชิงนโยบายและประสานหน่วยงานต่าง ๆ รับผิดชอบปฏิบัติและจัดการแก้ไขปัญหาการละเมิดที่เกิดขึ้น ต่อนายกรัฐมนตรี เป็นประจำทุกสัปดาห์ โดยอยู่ในความรับผิดชอบของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

6.1.3 ระดับภารกิจ (Function) ศูนย์ปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนระดับกระทรวง กรม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบดำเนินการตามภารกิจ โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งติดตาม เฝ้าระวัง รายงานสถานการณ์การละเมิดสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน การบูรณาการแผนงบประมาณ การบูรณาการภายในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงาน ให้เกิดเอกภาพ และมุ่งต่อการสนับสนุนการดำเนินงานในระดับพื้นที่

6.1.4 ระดับพื้นที่ (Area) ศูนย์ปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนในระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการ รับผิดชอบดำเนินการตามภารกิจ โดยคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งติดตาม เฝ้าระวัง รายงานสถานการณ์การละเมิดสิทธิเสรีภาพและสิทธิมนุษยชน การบูรณาการแผนงบประมาณ การบูรณาการภายในจังหวัด ให้เกิดเอกภาพ และมุ่งต่อการสนับสนุนการดำเนินงานในระดับตำบล หมู่บ้าน ชุมชน

****ในการนี้ ในระยะเริ่มแรกจะดำเนินการผลักดันให้มีศูนย์ฯ แบบค่อยเป็นค่อยไปและให้ศูนย์ฯ ที่เริ่มมีความเข้มแข็งเป็นต้นแบบให้ศูนย์ฯ ต่าง ๆ**

6.2 การแปลงวาระแห่งชาติไปสู่การปฏิบัติ

(1) การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) รองรับการทำงานด้านสิทธิมนุษยชน ที่สอดคล้องกับวาระแห่งชาติและครอบคลุมนโยบายในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (ปี พ.ศ.2557-2561) พร้อมทั้งสานต่อเนืองนโยบายไปในแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (ปี พ.ศ.2562-2566)

(2) การแปลงนโยบาย/แผนไปสู่การปฏิบัติ

(3) การกำกับ ติดตาม รายงานและประเมินผล

(3.1) ติดตาม (Monitoring) ให้หน่วยงานทุกภาคส่วนรายงานผลการดำเนินงาน เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนพฤศจิกายน ประจำปีทุกปี ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีมีการประกาศวาระแห่งชาติ แล้วโดยรายงานพร้อมกับการรายงานผลการปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(3.2) ประเมินผล (Evaluation) โดยร่วมกับหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญทำการประเมินผล

6.3 การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านสิทธิมนุษยชน

(1) โครงสร้าง : ผลักดันให้เกิดศูนย์ปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศูนย์ปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนระดับกระทรวง กรม ศูนย์ปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนในระดับจังหวัดหรือกรุงเทพมหานคร เพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริม ค้ำครองสิทธิมนุษยชนเกิดผลที่เป็นรูปธรรม และเกิดความยั่งยืน

(2) กลไกและกฎหมาย : การตราระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและประสานงานสิทธิมนุษยชน พ.ศ.ที่จะช่วยสร้างกลไก มาตรการ แนวทางการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิเสรีภาพที่เป็นรูปธรรมและมีกฎหมายรองรับที่ชัดเจน ซึ่งในสาระสำคัญของกฎหมายจะบัญญัติให้มี (2.1) กลไกในรูปแบบคณะกรรมการระดับชาติ เพื่อกำหนดนโยบายและผลักดันด้านสิทธิมนุษยชน (2.2) คณะกรรมการในระดับจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด เพื่อเป็นหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ในการส่งเสริม ค้ำครองสิทธิเสรีภาพ ทั้งในเชิงการป้องกันไม่ให้ประชาชนถูกละเมิด การคุ้มครอง ช่วยเหลือ เยียวยา การพัฒนากฎหมายและการพัฒนาเครือข่าย (2.3) การพิจารณางบประมาณหรือการบูรณาการงบประมาณ เพื่อให้แผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเล็งเห็นผลในทางปฏิบัติ ด้วยการจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action plan) รองรับการทำงานและให้การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชน มีกฎหมายในเชิงการปฏิบัติที่ชัดเจน อธิบายวิธีการดำเนินงาน การยกย่องเชิดชูหน่วยงานที่ปฏิบัติแล้วเกิดผล

(3) แนวทางการขับเคลื่อนวาระแห่งชาติ : ได้แก่ (3.1) การจัดทำหลักสูตรสิทธิมนุษยชนและสอดแทรกความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนและแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรของทุกกระทรวงหรือทุกหน่วยงาน (3.2) การสร้างวิทยากรตัวคูณในเรื่องสิทธิมนุษยชนขยายผลไปทุกกระทรวง กรม และทุกจังหวัด (3) การแต่งตั้งคณะกรรมการด้านสิทธิมนุษยชนให้เกิดขึ้นในทุกหน่วยงาน (3.4) การจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนให้สอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและวาระแห่งชาติ (3.5) การจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เป็นประเด็นสำคัญ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ในด้านสิทธิมนุษยชน (3.6) สร้างระบบการรายงานผลการดำเนินงานออนไลน์ และประมวลผลในภาพรวมทั้งประเทศ

(4) บริหารวาระแห่งชาติ : หน่วยงานกลาง กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

ชื่อเอกสาร วาระแห่งชาติ : สิทธิมนุษยชนร่วมขับเคลื่อน Thailand 4.0 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ฉบับสมบูรณ์

ที่ปรึกษา	นางสาวปิติกัญจน์ นางจันทร์ชม นางนงกรณ์ รศ.ดร.ศรีสมบัติ ผศ.ดร.นิตยา ดร.ทองใหญ่ ดร.วรรณพร	สิทธิเดช จินตยานนท์ รุ่งเพ็ชรวงศ์ โชคประจักษ์ชัด สำเร็จผล อัยยะวรากุล เตชะโกศิยะวณิช	อธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ที่ปรึกษา ที่ปรึกษา ที่ปรึกษา ที่ปรึกษา
คณะทำงาน			
ยกร่าง	นายพิทยา นายไพฑูรย์ นางจันทร์ชม นางสาวสาธนา นางสุจิตรา นายธีรยุทธ นางปภัสสร่า นางสาวนริลักษณ์	จินาวัฒน์ สว่างกมล จินตยานนท์ ขณะรัตน์ แก้วไกร แก้วสิงห์ รัตตะรังสี แพไชยภูมิ	ที่ปรึกษากฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ที่ปรึกษากฎหมายคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพ เลขานุการกรม ผู้อำนวยการกองแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสารสนเทศ ผู้อำนวยการกองสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
ผู้จัดทำ			
และเรียบเรียง	นางสาวจิฬารักษ์ นางอัมพวรรณ นายอานนท์ นางสาวจิตรา	ตามชู จรเด่น ยังคุณ สรณสิริ	ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ เจ้าหน้าที่สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้เชี่ยวชาญ
ออกแบบปก	นายพันธกรณ์	ทิมมณีสวัสดิ์	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสายด่วนคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
ปีที่พิมพ์	2560		
จำนวนพิมพ์	120 เล่ม		

RLPD Service

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
เลขที่ 120 หมู่ 3 ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น 3 แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210
www.rlpd.go.th โทร 1111 กด 77